

КЛАЙВ СТЕЙПЪЛС ЛУИС

ПРИНЦ КАСПИАН

Част 2 от „Хрониките на Нарния“

Превод от английски: Ивайла Божанова, 2005

chitanka.info

На Мери Клеър Хавард

ГЛАВА ПЪРВА

ОСТРОВЪТ

Имаше едно време четири деца — Питър, Сюзан, Едмънд и Луси. Друга книга със заглавие „Лъвът, Вещицата и дрешникът“ разказва за едно тяхно забележително приключение. Отвориха вратите на вълшебен дрешник и се озоваха в свят, съвсем различен от техния, където станаха крале и кралици на страна, наречена Нарния. Докато бяха там, им се струваше, че царуват дълги години, а щом се върнаха през вратата на дрешника отново в Англия, сякаш изобщо не беше минало време. Поне никой не бе забелязал отсъствието им, пък и те никога не говореха за това освен пред един много мъдър възрастен господин.

Приключението им се случи преди година. Сега четиримата седяха на пейка на гарата, заобиколени от куфари и денкове. Всъщност връщаха се на училище. До тази гара пътуваха заедно. Само след минута именно тук щеше да пристигне влак и да отведе момичетата в едно училище, а половин час по-късно момчетата щяха да продължат с друг влак към своето училище. До момента пътуването им изглеждаше като продължение на ваканцията, но ето че предстоеше да се сбогуват и съвсем скоро да поемат в различни посоки. Всички ясно осъзнаха, че ваканцията наистина свърши. Затова седяха мрачни и никой не се сещаше какво да каже. За първи път тази година Луси отиваше в училище-пансион.

Гарата, ако наречем така заспалата провинциална постройка, беше празна — на перона освен тях нямаше почти никой. Изведнъж Луси извика и подскочи като ужилена.

— Какво става, Луси? — попита Едмънд, а в следващия миг и той възкликна нещо като: „Олеле!“

— За бога — обади се Питър, но вместо да продължи, подвижна, — Сюзан, пусни ме! Какво правиш? Накъде ме влачиш?

— Дори не съм те докоснала — възмути се Сюзан. — Мен ме дърпа нещо! Олеле! Спрете!

Всеки един забеляза, че останалите трима са пребледнели.

— И аз почувствах същото — обяви Едмънд задъхано. — Сякаш нещо или някой ме влачи. Доста силно подръпване... Ъх! Ето, пак се появи!

— И с мен е същото — изпищя Луси. — Не, не мога да го търпя.

— Я внимавайте! — провикна се Едмънд. — Да се хванем за ръце, за да останем заедно. Става някаква магия... Усещам я. Бързо!

— Да — съгласи се Сюзан. — Да се хванем за ръце. Леле, как ми се иска да престане! Олеле!

В следващия миг багажът, пейката, перонът и самата гара изчезнаха. Четирите задъхани деца, хванати за ръце, се озоваха в гориста местност, по-скоро в гъста гора, защото клоните се преплитаха, бодяха ги и просто нямаше място да помръднат. Всички разтъркаха очи и поеха дълбоко въздух.

— О, Питър — възкликна Луси, — мислиш ли, че е възможно да сме се върнали в Нарния?

— Може и така да е — отвърна Питър. — От тези дървета не виждам нищо. Хайде да отидем до по-открито място... ако изобщо има такова.

С доста усилия — тук ожулени от коприва, там одраскани от тръни — си пробиха път през шубрака само за да открият нова изненада. Изведнъж всичко стана по-ярко, след няколко крачки се озоваха в края на гората, а пред тях се ширна пясъчен бряг. Съвсем наблизко морето обливаше пясъка с къдрави вълни толкова спокойно, че почти не се чуваше звук. Не се виждаше друга суша, а по небето нямаше облаци. Слънцето беше там, където обикновено е в десет сутринта, а морето проблясваше лазурносиньо. Стояха и вдишваха мириса му.

— Господи! — обади се Питър. — Колко е красиво!

Пет минути по-късно всички газеха в хладната бистра вода.

— Несравнено по-забавно е, отколкото влакът да те отвежда към часовете по латински, френски и алгебра — възкликна Едмънд.

Известно време се чуваше само плясък на вода — търсеха и ловяха рачета и скариди.

— И все пак — обади се по някое време Сюзан — добре е да съставим някакъв план. Скоро ще огладнеем.

— Но нали мама ни приготви сандвичи за пътуването — подсказа Едмънд. — Моите поне са в джоба.

— Но моите останаха в малката ми чанта — обади се Луси.

— И моите — сети се Сюзан.

— Моите са в джоба на палтото ми, там на брега — каза Питър.
— Значи имаме два обяда за четиримата. Няма да бъде много забавно.

— В момента — сподели Луси — съм по-скоро жадна, отколкото гладна.

Изведнъж и останалите почувстваха жажда, както се случва, когато си играл в солена вода под горещото слънце.

— Все едно сме претърпели корабокрушение — отбеляза Едмънд. — В книгите винаги откриват на острова извор с бистра прясна вода. Най-добре е и ние да потърсим.

— Да не би да искаш да кажеш да се върнем през онази гъста гора? — притесни се Сюзан.

— Ни най-малко — упокои я Питър. — Всички поточета текат винаги към морето и ако тръгнем по плажа, все ще попаднем на някое.

Излязоха от водата, прекосиха мокрия пясък и стъпиха върху сухия, а той полепна по краката им. Стигнаха до чорапите и обувките. Едмънд и Луси настояваха да продължат експедицията боси, но Сюзан определи идеята им като налудничава: „А ако не ги открием повече? Какво ще правим, когато се стъмни и застудее, при положение че все още сме тук?“

Обуха се и поеха по брега — морето синееше отляво, гората се зеленееше отдясно. Само крясъкът на някоя и друга чайка нарушаваше тишината. В гъстата гора не се виждаше нищо, а и нищо не помръдваше — нито птичка, нито буболечка.

Мидичките, водораслите и дребните рачета в малките локви по крайморските камъни са чудесни, но скоро ти омръзват, особено ако си жаден. Излезли от хладните води, сега децата чувстваха краката си уморени и натежали. А Сюзан и Луси носеха и дъждобраните си. Едмънд остави жакета си на пейката на гарата точно преди да ги обгърне магията и двамата с Питър се редуваха да носят балтона на брат му.

По едно време брегът започна да извива надясно, прекосиха каменист хребет, който продължаваше към морето под формата на заострен нос, и след четвърт час стигнаха до доста рязък завой. Сега

стояха с гръб към онази част на морето, която ги посрещна при излизането им от гората, а напред, отвъд водата, виждаха друг бряг, също тъй обрасъл с гъста гора, като този, който изследваха.

— Чудя се дали това е остров и кога ще стъпим там — обади се Луси.

— Представа нямам — отвърна Питър и всички продължиха мълчаливо.

Брегът, по който вървяха, се приближаваше все повече и повече към отсрещния и децата се надяваха зад всеки следващ нос да стигнат до мястото, където двата бряга се съединяват. Ала преживяваха разочарование след разочарование. Изкачиха се по купчина камъни и оттам видяха доста по-голяма част от хоризонта.

— О! — възропта Едмънд. — Безсмислено е. Няма да успеем да стигнем до онази, другата гора. Ние сме на остров!

Това беше самата истина. Но тъкмо тогава забелязаха, че потокът между тях и отсрещния бряг е не повече от двадесет-тридесет метра. Тук беше най-тясното място: брегът, на който стояха, завиваше остро надясно и до отсрещната суша отново се ширеше морето. Очевидно бяха прекосили повече от половината остров.

— Вижте! — провикна се Луси внезапно. — Какво е това?

Тя сочеше дълга сребриста лъкатушеща лента на плажа.

— Поточе! Поточе! — развикаха се децата и макар изморени, без да губят време, се спуснаха по камъните с прясната вода. Знаеха, че водата е по-хубава за пиене в горната част, по-далеч от брега, затова се отправиха към мястото, където поточето излизаше от гората. И тук дърветата растяха нагъсто, но поточето си беше проправило път през високите мъхести брегове и ако човек се наведеше, можеше да върви срещу течението му през нещо като тунел от листа. Коленичиха при първото кафеникаво езерце и пиха до насита. После намокриха лицата си и ръцете до лактите.

— А сега — обади се най-после Едмънд — какво става с онези сандвичи?

— Не е ли по-добре да ги запазим? — обади се Сюзан. — След време може да имаме по-голяма нужда от тях.

— Ще ми се сега — сподели Луси, — когато не сме жадни, да не сме и гладни, както когато бяхме жадни.

— И все пак какво ще правим със сандвичите? — настоя Едмънд. — Няма смисъл да ги оставим да се развалят. Тук е доста погорещо, отколкото в Англия, а ги носим от часове.

И така, извадиха двата пакета и ги разделиха поравно на четири. Никой не се засити, но беше по-добре от нищо. Започнаха да си говорят за следващото ядене. Луси предложи да се върнат при морето и да хванат скариди, но някой напомни, че не разполагат с мрежи. Едмънд попита защо не съберат яйца на чайки, но се оказа, че никой не си спомня да е видял яйца на чайки по скалите, а и дори да имаше, как щяха да ги сварят или опекат. Питър си помисли, че както върви, съвсем скоро ще са готови да ядат и сурови яйца, но не виждаше смисъл да споделя опасенията си на глас. Сюзан със съжаление отбеляза колко бързо са изяли сандвичите. Вече всички проявяваха малко или повече раздразнителност. Най-накрая Едмънд подхвана:

— Вижте! Имаме само една възможност — да изследваме гората. Отшелници, рицари, отдадени на благородни постъпки, и други такива хора винаги преживяват някак, ако попаднат в гора. Ядат корени, боровинки и какво ли не.

— Какви точно корени? — поинтересува се Сюзан.

— Хайде! — намеси се Питър. — Едмънд е прав. Трябва да предприемем нещо. И ще бъде по-добре, отколкото да стоим на открито, където слънцето ще ни пече.

Надигнаха се и тръгнаха срещу течението на поточето. Оказа се трудна задача: на едно място трябваше да се навеждат под увиснали клони, на друго — да ги прескачат, препъваха се в преплетени растения (нещо като рододендрони), дрехите им се закачаха и се късаха, а краката им се намокреха в поточето. А наоколо продължаваше да цари тишина, нарушавана единствено от ромоленето на потока и от шума, който те вдигаха. Малко е да се каже, че започна да им омръзва. И ненадейно доловиха вкусен аромат във въздуха, а над главите им — високо на десния бряг — проблесна нещо ярко.

— Ха! — възкликна Луси. — Прилича ми на ябълково дърво.

Оказа се права. Запъхтени, изкачиха стръмния бряг, с усилие се промушиха през бодливи къпинови храсти и се озоваха пред старо дърво, натежало от жълтеникаво златисти ябълки — твърди и сочни, колкото би искал да бъдат.

— А и това не е единственото дърво — отбеляза Едмънд с пълна уста. — Ето там... И там...

— Тук има десетки дървета — зарадва се Сюзан, хвърли огризката и взе втора ябълка. — Вероятно преди много-много време тук е имало цяла овощна градина, но после е подивяла, а и гората наоколо е избуяла.

— Излиза, че някога това е било обитаем остров — заключи Питър.

— А какво е това? — обади се Луси и посочи напред.

— Ха! — подсвирна Питър. — Стара каменна ограда!

Проправяйки си път под увисналите от плодове клони, тръгнаха към стената. Личеше, че е много стара, на места дори беше разрушена, обрасла с мъх и дребни цветя и по-висока от повечето дървета. Когато съвсем я приближиха, видяха голяма арка — вероятно някогашната порта, но сега тук растеше огромно ябълково дърво. Наложиха се да отчупят някои клони, за да минат. Проправиха си пътечка и всички премигнаха: изведнъж ги обля много ярка дневна светлина. Намираха се в края на широко разчистено място, заобиколени отвсякъде със стена — нямаше дървета, а само трева, маргаритки, бръшлян и сиви стени. Беше добре осветено, тайно тихо място, което навяваше тъга. И четиримата пристъпиха към центъра, доволни, че могат да се изправят и да раздвижат ръцете и краката си свободно.

ГЛАВА ВТОРА

ДРЕВНАТА СЪКРОВИЩНИЦА

— Това не е градина — съобрази Сюзан. — Сигурно някога тук е имало замък и това вероятно е вътрешният двор.

— Разбирам какво имаш предвид — кимна Питър. — Да, онова очевидно са останки от кула, а това тук — каменно стълбище към върха на стената. Вижте онези стъпала, широките! Те пък водят към вратата, сигурно е входът към голямата зала.

— Или е бил преди векове, ако съдя по сегашния им вид — вметна Едмънд.

— Да, преди векове — съгласи се Питър. — Много ми се иска да разберем какви хора са живели в този замък и по-точно кога.

— Чувствам се малко странно — призна Луси.

— Така ли, Луси? — Питър я изгледа втренчено. — Аз също. Това е най-странното нещо, което ни се случи през днешния необикновен ден. Чудя се къде ли сме попаднали и какво означава всичко това.

Така в разговори прекосиха вътрешния двор и влязоха през отвора, който някога е водил към залата. И това място приличаше на вътрешен двор, защото покривът отдавна беше изчезнал, и всъщност пак попаднаха сред трева и маргаритки, само пространството беше по-малко, а стените — по-високи. В далечния край имаше нещо като тераса, издигната на около метър от земята.

— Чудя се дали наистина тук е била залата? — попита Сюзан. — Какъв е онзи подиум, ей там?

— Ама че си глупава — присмя й се Питър. (Неочаквано беше станал необяснимо възбуден.) — Не ти ли е ясно? Тук е стояла масата, около която са се събирали кралят и великите лордове. Човек би си помислил, че си забравила как и ние седяхме точно на такъв подиум в нашата голяма зала, когато бяхме крале и кралици.

— В нашия дворец в Каир Паравел — продължи Сюзан някак замечтано и напевно, — при устието на Голямата река на Нарния. Как

можах да забравя!

— Как се връщат спомените! — обади се Луси учудено. — Можем да си представим, че в момента се намираме в Каир Паравел. Тази зала много прилича на нашата голяма зала, където се хранехме и празнувахме.

— Но за жалост храната и празненството липсват — въздъхна Едмънд и добави: — Става късно. Вижте как се удължиха сенките. А и не забелязвате ли, че вече не е толкова горещо?

— Ще трябва да накладем огън, ако ще прекараме нощта тук — обади се Питър. — Имаме кибрит. Хайде да отидем да съберем сухи дърва!

Всички прецениха предложението като разумно и през следващия половин час доста се потрудиха. В овощната градина, която пресякоха на път към развалините, не намериха дърва за огрев. Излязоха от залата през малка странична врата, за да потърсят и от другата страна на замъка. Но попаднаха на камъни и ниши: навярно някога това са били коридори или по-малки стаи, но сега тънеха в коприва и диви рози. По-нататък, преминавайки през голяма дупка в оградата на замъка, се озоваха в гора с несравнено потъмни и по-големи дървета. Там намериха изобилие от изсъхнали клони, изгнили дървета, сухи листа и шишарки. Пренасяха наръч след наръч, докато натрупаха внушителна купчина върху подиума. При петото излизане откриха кладенеца — непосредствено до залата, скрит между плевелите. След като поразчистиха наоколо, установиха, че е чист, дълбок и без следа от плесен. Остатък от каменна настилка го опасваше наполовина.

Момичетата отидоха да наберат още ябълки, а момчетата се захванаха да стъкмят огъня — избраха уютно местенце върху подиума, близо до ъгъла. Трудно се справиха и изхабиха доста кибрит, но все пак успяха. И четиримата се настаниха с лице към огъня, загърбили стените. Опитаха се да изпекат няколко ябълки, набучени на пръчки, но какво са печените ябълки без захар, пък и в началото са много горещи, за да се ядат с ръце, а като изстинат, не са вкусни. Наложиха се да ги ядат сурови. По този повод Едмънд отбеляза, че училищните вечери, не са чак толкова лоши в края на краищата... „В този момент нямам нищо против една дебела филия хляб, намазана с маргарин“ —

добави той. Но обхванати от приключенски дух, всъщност никой от четиримата не желаше да е отново на училище.

Изядоха и последната ябълка. Сюзан отиде до кладенеца, за да пие вода, и се върна с нещо в ръка.

— Вижте! — гласът ѝ прозвуча някак пресипнало. — Намерих го до кладенеца.

Подаде го на Питър и седна. Останалите си помислиха, че тя ей сега ще заплаче. Едмънд и Луси нетърпеливо се наведоха напред, за да видят какво държи Питър. Оказа се дребно и ярко и проблясваше на светлината от огъня.

— А! Не мога да повярвам! — възкликна Питър.

Неговият глас също прозвуча неестествено.

Подаде предмета.

И сега всички видяха какво всъщност представлява: фигура на офицер от шах, нормална по размер, но доста тежка, защото бе от чисто злато. Очите на коня представляваха два малки рубина, по-точно един, защото второто око липсваше.

— Та това е точно като златните шахматни фигури, с които играехме, когато бяхме крале и кралици в Каир Паравел — не вярваше на очите си Луси.

— Развесели се, Сюзан — насърчи Питър сестра си.

— Не мога — отвърна тя някак съкрушено. — Това пробуди спомена за... такива прекрасни времена. Сетих се как играех шах с фавни, добри великани, а морските хора пееха във водите. И какъв красив кон имах, а и...

— Крайно време е — прекъсна я Питър с доста променен тон — ние четиримата да впрегнем мозъците си на работа.

— За какво по-точно? — попита Едмънд.

— Никой ли не се сеща къде се намираме всъщност? — изгледа ги Питър.

— Продължавай! Продължавай! — подкани го Луси. — От часове изпитвам чувството, че някаква тайна витае из това място.

— Казвай, Питър! — не се стърпя и Едмънд. — Целите сме в слух.

— Ние сме в развалините на самия Каир Паравел — обяви Питър.

— Но по какво съдиш — недоумяваше Едмънд, — че е така? Това място очевидно е в развалини от векове. Виж какви огромни дървета растат при вратата, виж и камъните. Кой би се усъмнил, че е необитаемо от стотици години?

— Знам — съгласи се Питър. — Именно в това е трудността. Но за момент да забравим за това. Искам да насоча вниманието ви към някои неща. Първо, тази зала е същата по форма и размер, както залата в Каир Паравел. Представете си я с покрив, пъстра мозайка, вместо трева, и с килими по стените и все едно сме в нашата банкетна зала.

Другите мълчаха.

— Второ, кладенецът е точно там, където беше и нашият — малко на юг от голямата зала. И той съвпада по размер и големина.

Никой нищо не каза.

— Трето, Сюзан току-що откри една от нашите стари шахматни фигури... Или поне такава, която прилича на тях.

Мълчанието продължи.

— Четвърто, не си ли спомняте, че в самия ден, преди да се явят кралските пратеници от Калормен, засадохме овощната градина отвъд северната порта на Каир Паравел? Най-великият от горските обитатели, самият Помона, дойде да я благослови. Онези почтени дребни същества — къртиците — всъщност извършиха същинското копане. Нима сте забравили как смешният Лилиглъвс — главната къртица — се облегна на лопатката си и каза: „Повярвайте, Ваше величество, един ден ще бъдете благодарни за тези плодни дръвчета“, и ето, че се оказа напълно прав!

— Спомням си! Спомням си! — зарадва се Луси и запляска с ръце.

— Но, Питър — възрази Едмънд. — Има нещо гнило в цялата работа. Ние не засадохме градината пред портата. Не сме такива глупаци.

— Разбира се — съгласи се Питър, — но тя се е разпростряла натам.

— И още нещо — не се предаваше Едмънд, — Каир Паравел никога не е бил на остров.

— Да, и аз се чудех върху това. И все пак беше на... как се нарича... А, да — полуостров. А то си е почти остров. Не е ли

възможно да се е превърнал в остров от онези далечни времена? Защо някой да не е прокопал канал например?

— Чакай малко! — прекъсна го Едмънд. — Ти все повтаряш от онези далечни времена, а няма и година, откакто се върнахме от Нарния. И искаш да повярвам, че за една година се срутва замъци, израстват гъсти гори, а тъничките фиданки, които лично засадихме, са се превърнали в стара овощна градина и какво ли още не? Не, това е невъзможно.

— И още нещо — обади се Луси. — Ако това е Каир Паравел, защо от тази страна на подиума няма вратичка? Всъщност в момента трябва да седим с гръб към нея. Нали си спомняте? Вратичката, която водеше към съкровищницата.

— Сигурно няма врата — призна Питър, като се надигна.

Гъст бръшлян покриваше стената зад тях.

— Веднага ще разберем. — Едмънд взе един клон от купчината струпани дърва за огъня и започна да удря с него обраслата с бръшлян стена. Туп-туп — отекваха ударите по камъка. И пак: туп-туп. И изведнъж се чу съвсем различен звук, като от удар по дърво.

— Леле! — възкликна Едмънд.

— Трябва да разчистим бръшляна — съобрази Питър.

— О, нека оставим нещата, както са — обади се Сюзан. — Защо не опитаме утре сутринта? Ако ще прекараме нощта тук, не искам зад гърба ми да има отворена врата и голяма черна дупка, откъдето може да изскочи какво ли не. А като прибавим течението и влагата... А и съвсем скоро ще се стъмни.

— Сюзан! Защо говориш така? — погледна я Луси с укор.

Но двете момчета, вече прекалено възбудени, не обърнаха внимание на думите на Сюзан. Дърпаха бръшляна с ръце и си помагаха с джобното ножче на Питър, но то скоро се счупи. Взеха обаче ножчето на Едмънд и не след дълго цялото място, където допреди малко седяха, се покри с накъсан бръшлян. Най-после разчистиха вратата.

— Заклучена е, разбира се — отбеляза Питър.

— Но пък дървото е изгнило — посочи Едмънд. — Ще го направим на парчета за нула време, а и ще си осигурим още дърва за огрев. Хайде!

Отне им повече време, отколкото предполагаха. Продължаваха да разбиват вратата, а тъмнината се настани в голямата зала и над главите им вече започнаха да проблясват звезди. Сюзан не беше единствената, която леко потрепери, докато момчетата, застанали пред купчината начупени дърва, бършеха мръсотията от ръцете си и се взираха в студения тъмен отвор, който бяха направили.

— Да направим факла — предложи Питър.

— О, за какво? — съпротивляваше се Сюзан. — А и както Едмънд каза...

— Вече не го казвам — прекъсна я Едмънд. — Продължавам да не разбирам как е станало, но това ще го обмислим по-късно. Питър, нали ще слезем долу?

— Трябва — съгласи се Питър. — Развесели се, Сюзан! Няма смисъл да се държим като хлапета сега, когато отново сме в Нарния. Тук ти си кралица. А и кой от нас би заспал, преди да разгадаем тайната?

Опитаха се да направят факли от няколко дълги пръчки, но безуспешно. Ако ги държах нагоре със запаления край, те изгасваха. Обърнеха ли ги надолу — пареха ръцете си, а димът влизаше в очите им. Накрая прибягнаха до джобното фенерче на Едмънд — подарък за рождения ден, който за щастие беше преди по-малко от седмица и батерията беше почти нова. Той тръгна напред със светлината. Следваха го Луси, Сюзан и най-отзад Питър.

— Стигнах до началото на стълбището — обяви Едмънд.

— Преброй стъпалата — посъветва го Питър.

— Едно... две... три... — броеше Едмънд предпазливо, докато слизаше, и накрая стигна до шестнадесет. — Тук свършват! — провикна се той.

— Тогава наистина е възможно да се окаже Каир Паравел — прошепна Луси. — И там стъпалата бяха шестнадесет.

Не казаха нищо повече, докато и четиримата не се озоваха един до друг в подножието на стълбището. Тогава Едмънд бавно завъртя светлината на фенерчето.

— О-о-о-о... — възкликнаха и четирите деца в един глас.

Сега вече със сигурност знаеха, че това наистина е древната съкровищница на Каир Паравел, където някога управляваха като крале и кралици на Нарния. По средата се простираше нещо като пътечка

(като в оранжерииите), а от двете страни, на определено разстояние, стояха рицарски доспехи, сякаш стражи пазеха съкровищата. Между доспехите се виждаха полици, отрупани с ценни предмети: огърлици, пръстени, златни бокали и чинии, дълги слонски бивни, брошки, верижки от злато и купчини скъпоценни камъни, натрупани, сякаш са стъклени топчета или картофи. Имаше диаманти, рубини, смарагди, топази и аметисти. Под полиците стояха огромни дъбови сандъци, обковани с желязо. В хладната тишина се чуваше как дишат. Съкровищата бяха така потънали в прах, че ако не знаеха къде се намират и не помнеха повечето от вещите, едва ли биха се досетили за стойността им. Мястото навяваше тъга и страх, защото изглеждаше изоставено и много древно. Именно затова никой не проговори.

Но много скоро, естествено, се разшетаха наоколо и посягаха към един или друг предмет, все едно срещаха стари приятели. Ако беше там, щеше да ги чуеш как си подмятат: „О, вижте! Короните, с които ни коронясаха!“, „Помниш ли кога за пръв път сложи този пръстен?“, „Та това е брошката, която мислехме, че сме загубили...“, „Ха, това не са ли доспехите, с които беше облечен по време на големия турнир на Уединените острови?“, „Помниш ли как джуджето направи това за мен?“, „Сещаш ли се кога пихме от този рог?“, и още много „Помниш ли...“, „Помниш ли...“.

Изведнъж Едмънд възкликна:

— Вижте! Не бива да изтощаваме батерията. Никой не знае кога пак ще ни потрябва. Не е ли най-добре да вземем каквото искаме и да тръгваме?

— Непременно трябва да вземем подаръците — обади се Питър.

Преди много време, за една Коледа в Нарния той, Сюзан и Луси получиха подаръци, които им бяха по-ценни от цялото кралство. Едмънд не получи подарък, защото тогава не беше с тях. (Вината си беше негова и можеш да прочетеш за това в „Лъвът, Вещицата и дрешникът“.)

Съгласиха се с Питър, тръгнаха по пътеката към стената в дъното на съкровищницата и там наистина все още висяха подаръците. Най-малкият беше този на Луси — бутилчица, но не от стъкло, а от диаманти. В нея все още имаше от вълшебната течност, способна да изцери почти всяка рана и всяка болест. Мълчалива и много сериозна, Луси откачи бутилката, прехвърли каишката и отново я усети да виси

на рамото ѝ както някога. Подаръкът на Сюзан беше лък, стрели и рог. Лъкът още висеше там, както и колчанът от слонова кост, пълен със стрели, но...

— О, Сюзан! — изненада се Луси. — Къде е рогът?

— Леле! Сега се сещам — отвърна Сюзан, след като се замисли. — Взех го последния ден за лова на Белия елен. Вероятно съм го изгубила, когато се натъкнахме на онова, другото място... Англия, имам предвид.

Едмънд подсвирна. Загубата наистина беше неизмерима — та това беше вълшебен рог: надуеш ли го, неизменно пристигаше помощ, независимо къде се намиращ.

— Сега щеше да ни свърши добра работа — въздъхна той.

— Няма значение — успокой го Сюзан. — Все още разполагам с лъка.

— Тетивата здрава ли е, Сюзан? — попита Питър.

Дали поради някакво вълшебство във въздуха на съкровищницата или поради някаква друга причина, но лъкът беше изряден. Сюзан много я биваше да стреля и да плува. Момичето опъна тетивата и тя зажува, а звукът изпълни цялото помещение. И този звук припомни на децата старите времена много по-силно, отколкото всичко досега. Сетиха се за безбройните битки, ловове и тържества, в които бяха участвали.

Сюзан метна лъка и колчана през рамо.

И Питър свали подаръка си — щит с огромен червен лъв и кралски меч. Той духна и ги тупна в земята, за да почисти прахта. Взе щита и препаса меча на кръста. Изпита известни опасения да не би да е ръждясал или да се е заклешил в ножницата, ала напразно — с бързо движение изтегли меча и той проблесна на светлината на фенерчето.

— Това е мечът ми Риндън — обяви той. — С него убих вълка.

В гласа му се долавяха нови нотки и останалите усетиха, че той наистина е отново Питър, Върховният крал.

Скоро всички се сетиха, че трябва да пестят батерията.

Изкачиха се обратно по стълбите, накладоха хубав огън и легнаха близо един до друг, за да се топят. Земята беше твърда, чувстваха се неудобно, но накрая все пак заспаха.

ГЛАВА ТРЕТА

ДЖУДЖЕТО

Най-лошото да спиш на открито е, че винаги се будиш ужасно рано. А събудиш ли се, по-добре е да станеш, защото земята е твърда и неудобна. А още по-лошо е, ако за закуска има само ябълки, при положение че си вечерял също ябълки. След като Луси отбеляза, че утрото е великолепно (беше самата истина), нямаше какво друго хубаво да се каже. Едмънд изрече на глас мислите на всички:

— Просто трябва да намерим начин да се махнем от този остров.

Пиха вода от кладенеца, наплискаха лицата си и тръгнаха. Следваха течението на поточето към брега. Там се загледаха в канала, който ги делеше от отсрещната суша.

— Налага се да поплуваме — обади се Едмънд.

— Сюзан няма да се затрудни — започна да пресмята Питър (Сюзан беше печелила награди по плуване в училище), — но не знам останалите дали ще се справим. — Под „останалите“ всъщност имаше предвид Едмънд. Той не можеше да преплува и две дължини в училищния басейн, а Луси пък изобщо не се беше научила да плува.

— Какво ще правим, ако има подводни течения? — попита Сюзан. — Татко все повтаря колко е неразумно да се къпеш в непознато място.

— Питър — обади се плахо Луси, — у дома в Англия наистина не мога още да плувам, но нали много отдавна, ако е било отдавна, когато бяхме крале и кралици в Нарния, всички плувахме? Тогава умеехме да яздим и да правим какво ли още не. Не смяташ ли...

— Но тогава някак бяхме пораснали — съпротивляваше се Питър. — Царувахме дълги години и научихме много неща. А сега сме си на нашата възраст.

— О! — възкликна Едмънд по начин, който привлече вниманието и на тримата. — Всичко ми се изясни — довърши той.

— Какво ти се изясни? — попита Питър.

— Всичко — увери го Едмънд. — Не помните ли как снощи се чудехме, че само преди година напуснахме Нарния, а всичко изглежда, сякаш никой не е обитавал Каир Паравел от стотици години? Не се ли сещате? Независимо колко дълго ни се стори пребиваването в Нарния, щом се върнахме през дръшника, все едно никакво време не беше минало.

— Продължавай! — насърчи го Сюзан. — Като че ли се досещам какво имаш предвид.

— Това означава — обобщи Едмънд, — че напуснеш ли Нарния, изгубваш представа как тече времето в нея. Защо в Нарния да не са минали стотици години, а в Англия — само една?

— Ха! — обади се и Питър. — Май има нещо вярно. Ако е така, излиза, че сме живели в Каир Паравел преди много, много години, а сега сме в Нарния като кръстоносци, англосаксонци, древни брити или кой знае какви, завръщащи се в съвременна Англия, така ли?

— Какви ли вълнения ще предизвика нашата поява? — Ала докато Луси се чудеше, останалите заговориха един през друг: „Шшшт...“, „Гледайте, гледайте!“, защото нещо се случваше.

На отсрещната суша, малко вдясно, зърнаха обрасло с дървета място. Всички имаха чувството, че точно отвъд трябва да извира река. В момента от същото това място се зададе лодка. Подмина дърветата, сви и пое през канала право към тях. В лодката имаше двама души: единият гребеше, другият бе затиснал вързоп, в който нещо мърдаше. И двамата приличаха на войници: носеха метални шлемове и ризници, лицата им бяха брадясали и сурови. Децата поотстъпиха назад в гората и наблюдаваха, без да помръднат.

— Тук е добре — каза войникът на кърмата в момента, когато лодката бе почти срещу тях.

— Защо не вържеш камък към краката му, капитане? — обади се другият, вече спрял да гребе.

— Ами! — тросна се първият. — Няма нужда, а и не взехме камъни. Няма начин да не се удави, нали го вързахме.

Той се изправи и вдигна вързоп. Питър видя, че нещото наистина е живо и всъщност представлява джудже. Макар и омотано от главата до петите с въже, то се съпротивляваше с всички сили. В следващия миг, чул изсвистяване покрай ухото си, войникът вдигна ръце и изпусна джуджето в лодката. После сам тупна в реката. Тялото

му се понесе към отсрещния бряг. Питър се досети, че стрелата на Сюзан го е улучила в шлема. Извърна се и я видя силно пребледняла, но вече поставяше втора стрела в тетивата. Така и не я използва. Другият войник, изплашен от случилото се с другаря му, нададе гръмогласен вик, скочи от лодката и скоро изчезна в гората на отсрещната суша.

— Бързо! Да не я подхване течението! — подвикна Питър.

Както бяха с дрехите, двамата със Сюзан се гмурнаха и се опряха на лодката, преди водата да стигне до раменете им. На бърза ръка я изтеглиха на брега, измъкнаха джуджето и Едмънд започна да реже въжетата с джобното си ножче. (Мечът на Питър беше по-остър, но и по-неудобен за случая, понеже нямаше как да се хване по-ниско от дръжката.) Скоро освободиха джуджето. То седна, разтърка ръце и крака и възкликна:

— Каквото и да разправят, май не сте духове.

Като повечето джуджета и това беше набито, с широк гръден кош и вероятно около метър високо. Огромна брада и мустаци от остри червеникави косми покриваха почти изцяло лицето му. Виждаха се само носът, подобен на клюн, и блестящите черни очи.

— Както и да е — продължи то, — духове или не, вие ми спасихте живота и съм ви ужасно задължен.

— Но защо да сме духове? — попита Луси.

— Цял живот са ми повтаряли, че в горите по брега духовете са колкото дървета — обясни джуджето. — Та по тази причина искат ли да се отърват от някого, обикновено го домъкват тук (както постъпиха с мен) и казват, че ще го оставят на духовете. Но винаги съм се чудил дали всъщност не ги дават или не прерязват гърлата им. Тези приказки за духовете все не ми се струваха правдоподобни. Онези двамата страхливци, по които току-що стреляхте, очевидно вярват в съществуването на духовете. Не се притесняваха, че аз ще приключа земния си път, а се страхуваха как ще ме заведат да умра.

— Значи — обади се Сюзан — и двамата избягаха?

— А! Какво? — не разбра джуджето.

— Успяха да стигнат до отсрещната суша — уточни Едмънд.

— Не стрелях, за да ги убия. — Сюзан нямаше ни най-малко желание някой да реши, че е пропуснала целта от такова късо разстояние.

— Хм! — изсумтя джуджето. — По-нататък от това сигурно ще произтекат неприятности. Освен ако не си държат езика зад зъбите, за да отърват кожата.

— И защо трябваше да те удавят? — прояви интерес Питър.

— О, аз съм опасен криминален престъпник — развесели се джуджето. — Но това е дълга история. Междувременно се чудя дали не бихте ме поканили на закуска? Нямате представа какъв апетит му се отваря на човек непосредствено преди собствената му екзекуция.

— Разполагаме само с ябълки — извинително се обади Луси.

— Е, не може да се сравнява с прясна риба, но е по-добре от нищо. Изглежда ще трябва аз да ви покана на закуска. Видях рибарски такъми в лодката. А и без това е добре да я откараме до другата страна на острова, да не би да се появи някой от отсрещната суша и да я види.

— Редно беше аз да се досетя за това — промърмори на себе си Питър.

С известно затруднение четирите деца и джуджето избутаха лодката във водата и бързо скочиха вътре. Джуджето пое ръководството начаса. Веслата, естествено, се оказаха прекалено големи за него, затова Питър се захвана с гребането, а джуджето ги насочи по канала на север, после заобиколиха острова на изток. Оттук децата видяха почти цялото течение на реката, заливите и носовите на отсрещния бряг. От време на време им се струваше, че им се мяркат познати гледки, но израсналите от времето на царуването им гори придаваха по-различен вид на картината.

Стигнаха до морето в източната част на острова и джуджето започна да лови риба — чудесен улов от разноцветна риба. Децата си припомниха, че през отминалите дни в Каир Паравел се бяха гощавали точно с такава. После насочиха лодката в устието на малък поток и я завързаха за едно дърво. Джуджето — оказа се невероятно сръчно (понякога наистина се срещат лоши джуджета, но никога не съм чувал за джудже глупак) — почисти рибата и заяви:

— А сега ни трябва дърва за огън.

— Имаме малко при замъка — обади се Едмънд.

Джуджето леко подсвирна:

— Значи все пак съществува замък?

— Сега по-скоро е развалина — уточни Луси.

Лицето на джуджето придоби доста странно изражение. Преди да продължи, то изгледа изпитателно и четиримата.

— Всъщност кои сте... — но сякаш се отказа от въпроса и завърши с думите: — Няма значение. Първо да закусим. Ще ми се закълнете ли с ръка на сърцето, че съм жив? Сигурни ли сте, че не сме се удавили и ние всички не сме духове?

Всяко едно от децата поотделно разсея съмненията му и тогава възникна следващият въпрос: как да пренесат рибата. Не разполагаха с канап да я нанижат, нямаха и кошница. Накрая решиха да използват шапката на Едмънд — никой друг нямаше шапка. Той се опита да се възпротиви, но бързо промени мнението си — вече изпитваше вълчи глад.

В началото джуджето сякаш не се чувстваше удобно в замъка. Постоянно се озърташе, душеше и повтаряше:

— Хм! Малко е страшничко тук. А и някак мирише на призраци.

Ала постепенно, когато стъкмиха огъня, се поуспокои и им показва как да изпекат рибата в жарта. Мърлява работа е да се яде гореща риба без вилици и с едно джобно ножче за петимата, та не е никак странно, че докато свършиха със закуската, имаше и няколко поизгорени пръсти. Ала, както вероятно предполагаш, никой не им обърна особено внимание — вече беше девет, а те бяха станали в пет. Накрая се напиха с вода от кладенеца, хапнаха по една-две ябълки и джуджето измъкна лула, дълга колкото ръката му, напълни я, запали, издиша облак ароматен дим и въздъхна:

— Така...

— Първо ни разкажи своята история — предложи Питър, — а после ние ще ти разкажем нашата.

— Е, след като ми спасихте живота, редно е да стане както вие искате. Но почти не знам откъде да започна. Като начало, аз съм вестоносец на крал Каспиан.

— Кой е той? — попитаха четири гласа едновременно.

— Каспиан Десети е крал на Нарния и дълго нека е царуването му! — отвърна джуджето. — По-точно е редно да стане крал на Нарния и всички се надяваме на това. В момента е крал само на нас, старите нарнийци...

— Какво значи старите нарнийци? — поинтересува се Луси.

— Ами това сме ние — отвърна джуджето. — И сме нещо като бунтари.

— И Каспиан — уточни Питър — стои начело на Стара Нарния, така ли?

— Е, може и така да се каже — джуджето се почеса по главата. — Но в действителност той е нов нарниец, произхожда от земите Телмар, ако ми следите мисълта.

— Аз се обърках — призна Едмънд.

— Звучи по-оплетено от Войната на розите — оплака се Луси.

— Ох! — изпъшка джуджето. — Явно доста лошо се справям. Очевидно се налага да се върна много назад и да започна отначало — как Каспиан израсна в двореца на чичо си Мираз и как се стигна дотам, че да премине на наша страна. Но предупреждавам ви, че историята е дълга.

— Още по-хубаво — насърчи го Луси. — Ние много обичаме всякакви истории.

Джуджето се настани по-удобно и подхвана разказа си. Няма да го предам с неговите думи, нито ще повторя всички въпроси и прекъсвания на децата, защото ще отнеме много време, а и съвсем ще се оплетеш. Ще пропусна и някои неща, за които децата научиха по-късно. Но в края на краищата ето същината на разказа.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ДЖУДЖЕТО РАЗКАЗВА ЗА ПРИНЦ КАСПИАН

Принц Каспиан живееше в голям дворец в центъра на Нарния заедно с чичо си Мираз, крал на Нарния, и червенокосата си леля — кралица Прунаприсмия. Родителите на Каспиан бяха починали и той най-много обичаше бавачката си. Като принц Каспиан имаше всевъзможни прекрасни играчки, дето само не говореха, но той с нетърпение чакаше последния час от деня — тогава прибираха играчките в шкафовете, а бавачката започваше да му разказва приказки.

Не може да се каже, че изпитваше особена симпатия към чичо си и леля си, но имаше задължението веднъж за две седмици да се явява при чичо си и половин час двамата да се разхождат по южната тераса на палата. Един ден, по време на обичайната разходка кралят рече:

— Е, момко, наближава времето да те научим да яздиш и да въртиш меч. Леля ти и аз нямаме деца. Когато мен вече няма да ме има, изглежда ти ще бъдеш крал. Радваш ли се?

— Не знам, чичо.

— Как така не знаеш? — изненада се Мираз. — Да не би да нямаш мечти?

— Имам мечти — сподели Каспиан.

— Какви например?

— Мечтая... Мечтая да живея в древните времена. (По онова време Каспиан беше съвсем малко момче.)

До момента крал Мираз говореше по типичния за възрастните отегчителен начин, от който ти е съвсем ясно, че всъщност не се интересуват какво приказваш. Сега обаче той строго изгледа Каспиан.

— Моля? Какво имаш предвид? — изненада се той. — Какви древни времена?

— О, не знаеш ли, чичо? Тогава всичко е било доста по-различно. Животните говорили, а добри същества обитавали потоците и горите. Наричали се нимфи и дриади. Имало и джуджета, както и прекрасни фавни с крака като на кози и...

— Това са глупости, на които само бебета могат да вярват — прекъсна го строго кралят. — Само бебета, чуваш ли? А ти си прекалено голям за такива неща. На твоята възраст е редно да мислиш за битки и приключения, а не за приказки.

— Но и в древните времена е имало битки и приключения! — не се предаваше Каспиан. — Великолепни приключения. Тогава е живяла Бялата вещица, която станала кралица на цялата страна и направила така, че тук да е вечна зима. Ала отнякъде се появили две момчета и две момичета, унищожили Вещицата и били провъзгласени за крале и кралици на Нарния. Казвали се Питър, Сюзан, Едмънд и Луси. Царували дълго, всички живеели славно и все заради Аслан...

— Той пък какво е? — прекъсна го Мираз.

Ако Каспиан беше малко по-голям, би доловил предупредителните нотки в гласа на чичо си и би млъкнал. Вместо това той възторжено продължи:

— О, нима не знаеш? Аслан е Великият лъв, който идва отвъд морето.

— Кой ти разправя тези небивалици? — прокънтя гласът на краля.

Каспиан се изплаши и не отговори.

— Твоя кралска светлост — Мираз пусна ръката на Каспиан, която държеше дотогава, — настоявам за отговор. Погледни ме в очите! Кой ти разправя тези врели-некипели?

— Ба... бавачката — заекна Каспиан и се разплака.

— Стига си циврил! — смъмри го чичо му, хвана го за раменете и го разтърси. — Престани! И никога повече да не съм те чул да говориш или дори да мислиш за подобни глупави приказки. Никога не е имало такива крале и кралици. Къде се е чуло и видяло да има двама крале едновременно? А и такова същество като Аслан няма! И никакви други лъвове. И по никое време животните не са умеели да говорят. Чуваш ли ме?

— Да, чичо — подсмръкна Каспиан.

— И нито думичка повече за това — завърши кралят. После се обърна към прислужника, застанал в другия край на терасата, и с леден тон заповяда: — Отведете Негова кралска светлост в покоите му и веднага изпратете при мен бавачката му!

На следващия ден Каспиан разбра какво ужасно нещо е извършил — изгони бавачката му, без дори да ѝ позволят да се сбогува с него, и му съобщиха, че отсега нататък ще има учител.

Каспиан дълго тъгува за бавачката си и много плака. Чувстваше се безкрайно нещастен, но още повече си мислеше за старите легенди и истории на Нарния. Сънуваше джуджета и дриади всяка нощ и положи огромни усилия, за да накара кучетата и котките в двореца да му проговорят. Ала кучетата само размахваха опашки, а котките мъркаха.

Каспиан беше сигурен, че ще намрази новия учител, но това не се случи. Той се появи след около седмица и се оказа невъзможно да не го хареса. Беше най-дребният и същевременно най-дебелият мъж, когото Каспиан беше виждал. Имаше сребриста, заострена брада, дълга до кръста, и кафеникаво, осеяно с бръчки лице — изглеждаше много мъдро, грозно и добро. Гласът му звучеше сериозно, а в очите му играеха весели пламъчета — затова, преди да го опознае човек добре, беше трудно да разбере кога се шегува и кога е сериозен. Казваше се доктор Корнилиъс.

От всички уроци с доктор Корнилиъс Каспиан обичаше най-много часовете по история. Като се изключат приказките на бавачката, до момента той не знаеше нищо за историята на Нарния и с изненада разбра, че кралското семейство, към което принадлежи, всъщност е новодошло в страната.

— Праотецът на Ваша светлост, Каспиан Първи — обясни доктор Корнилиъс, — пръв завладял Нарния и я превърнал в свое кралство. Именно той довел вашия народ в страната. Вие съвсем не сте родени нарнийци. Вие сте телмарини — произхождате от земите Телмар, далеч отвъд Западните планини. Затова наричат Каспиан Първи Каспиан Завоевателя.

— Извинете, докторе — осмели се един ден да попита Каспиан, — кой е живял в Нарния, преди ние да пристигнем от Телмар.

— Нямало е хора. По-точно били са съвсем малко, преди телмарините да завземат Нарния — отвърна доктор Корнилиъс.

— Тогава кой е завладял моя прапрапраотец?

— Кого, а не кой, Ваша светлост — поправи го доктор Корнилиъс. — Изглежда е по-добре да оставим историята и да се занимаем с граматиката.

— О, моля те, не още — настоя Каспиан. — Искам да знам имало ли е битка? Защо го наричат Каспиан Завоевателя, след като е нямало с кого да се бие?

— Казах, че в Нарния е имало малко хора — докторът погледна момчето доста странно през големите си очила.

За момент Каспиан се озадачи, но изведнъж сърцето му подскочи.

— Да не би да искаш да кажеш, че е имало други същества? — затаи дъх той. — Да не би да е истина, каквото разправят приказките? Имало ли е...

— Ш-ш-ш-т... — доктор Корнилиъс наклони глава към Каспиан. — Нито думичка повече! Изгониха бавачката ви, защото ви е разказвала за Старата Нарния, знаете го, нали? На краля не му е приятно. Разбере ли какви тайни ви разкривам, ще нареди да ме налагат с камшик и ще ми откъсне главата.

— Но защо? — недоумяваше Каспиан.

— Крайно време е да се занимаем с граматика — каза доктор Корнилиъс високо. — Ще бъде ли така добър Ваша светлост да отвори граматиката на четвърта страница?

До обед се занимаваха със съществителни и глаголи, но според мен Каспиан не научи кой знае колко. Беше прекалено развълнуван. Със сигурност знаеше, че доктор Корнилиъс не би му подхвърлил всички тези приказки, ако не възнамерява да му разкаже рано или късно още нещо.

Не се разочарова в очакванията си. След няколко дни учителят обяви:

— Довечера ще имаме урок по астрономия. Посред нощ две благородни планети — Тарва и Аламбил, ще минат на един градус една от друга. Подобна среща на небесни тела не е имало от двеста години и докато е жив Ваша светлост, няма да види втори път такова нещо. Затова е добре да си легнете по-рано от обикновено. Щом наближи часът на срещата, ще дойда да ви събудя.

Това изглежда нямаше нищо общо със Стара Нарния, за която всъщност Каспиан искаше да чуе, но винаги е интересно да станеш посред нощ. И той послуша учителя. Легна си рано и смяташе, че няма да заспи, но като че ли само след няколко минути усети някой да го буди.

Седна в леглото и огледа изпълнената с лунна светлина стая. Изправен до леглото му, доктор Корнилиъс, плътно увит в роба с качулка, държеше малка лампа. Каспиан веднага се сети какво ще правят. Стана и навлече някакви дрехи. Макар и лятна, нощта се оказа по-студена, отколкото очакваше. С благодарност прие докторът да го загърне в роба, подобна на неговата, и obu предложените му топли меки ботушки. След малко и двамата — така увити, че да не се виждат из тъмните коридори, и така обути, че да се движат почти безшумно, учител и ученик, напуснаха стаята.

Каспиан следваше доктора по много коридори и няколко стълбища. Накрая през малка врата в купичката излязоха на площадка. От едната им страна се издигаха бойници, от другата започваше стръмен покрив. Под тях, потънали в сенки, се разстилахa градините на двореца. Над главите им грееха звездите и луната. От площадката минаха през втора врата (доктор Корнилиъс я отключи) към високата централна кула. Поеха по тъмно извито стълбище нагоре. Каспиан се вълнуваше много: за пръв път му позволяваха да влезе тук.

Дълго се изкачваха по стръмните стълби, но когато най-сетне стъпиха на покрива на кулата и Каспиан си възвърна дъха, прецени, че си е заслужавало. Далече вдясно, макар и не съвсем ясно, различи западните планини. Отляво проблясваше реката, а в царящата тишина чу водопада при Бобров бент, на половин километър далеч. Лесно разпозна и двете звезди, които бяха дошли да видят. Те висяха някак ниско в южната част на небето. Бяха толкова ярки, че приличаха по-скоро на две близки една до друга луни.

— Да не се сблъскат? — попита той разтревожен.

— Не, скъпи принце — успокои го докторът (говореше шепнешком). — Големите господари на горното небе знаят прекалено добре стъпките на танца им. Погледайте ги! Срещата носи късмет и означава големи добрини за тъжната Нарния. Тарва — лордът на Победата, поздравява Аламбил — дамата на Мира. Сега са най-близо една до друга.

— Жалко, че дърветата пречат отчасти! — съжали Каспиан. — Щяхме да ги наблюдаваме по-добре от западната кула, макар че не е толкова висока.

Почти цели две минути доктор Корнилиъс не отрони дума. Стоеше с приковани към Тарва и Аламбил очи. Накрая пое дълбоко дъх и се обърна към Каспиан:

— Ето. Видяхте нещо, което друг жив човек не е виждал, нито някога ще види. И сте прав: щяхме да наблюдаваме срещата им още по-ясно от по-малката кула. Доведох ви тук обаче по друга причина.

Каспиан погледна към учителя си, но качулката скриваше по-голямата част от лицето на доктора.

— Преимуществото на тази кула е — подхвана доктор Корнилиъс, — че под нас има шест празни стаи и високо стълбище със заключена врата в подножието. Така никой няма да чуе какво си приказваме.

— Ще ми кажеш онова, което премълча онзи ден ли? — любопитства Каспиан.

— Да. Но не забравяйте, че вие и аз никога не бива да разговаряме за тези неща на друго място. Можем да го правим само тук — на върха на голямата кула!

— Няма. Обещавам! — увери го Каспиан. — Но моля те, продължавай!

— Слушайте. Всичко, което сте чули за Стара Нарния, е истина. Тя не е страна на хора. Това е страната на Аслан, на ходещите дървета, на самодивите, фавните и сатирите, на джуджетата и великаните, на боговете и кентаврите, на Говорещите зверове. Именно срещу тях се е сражавал Каспиан Първи. Вие, телмарините, накарахте зверовете, дърветата и фонтаните да замлъкнат, избихте и прогонихте джуджетата и фавните, а сега се опитвате да заличите и спомена. Кралят не позволява дори да се говори за тях.

— О, как ми се ще да не сме го сторили — натъжи се Каспиан. — Но съм доволен, че всичко е истина, макар и да е приключило.

— Мнозина от твоята раса тайничко мислят същото — увери го доктор Корнилиъс.

— Но, докторе — прекъсна го Каспиан, — защо казваш, че са от моята раса? Нали и ти си телмарин?

— Мислиш ли?

— Е, поне си човек.

— Мислиш ли? — повтори докторът с по-плътен глас и в същия миг отметна качулката си. Каспиан ясно видя лицето му на лунната светлина.

Изведнъж на Каспиан му просветна пред очите и той си даде сметка, че отдавна е трябвало да се досети. Доктор Корнилиъс беше така дребен и дебел, а брадата му толкова дълга... В главата му се мярнаха едновременно две мисли. Едната го изпълни с ужас: „Той не е истински човек. Не е човек изобщо. Той е джудже и ме е довел тук, за да ме убие“, а втората го изпълни с радост: „Значи все още съществуват истински джуджета и най-последно видях едно!“

— Е, най-накрая се досети — обади се доктор Корнилиъс. — Или почти се досети. Аз не съм чистокръвно джудже. Във вените ми тече човешка кръв. Много джуджета се спасиха след големите битки и продължиха да живеят. Обръснаха брадите си и обуха обувки с високи токове, преструваха се на хора, омесиха се с вас, телмарините. Аз съм едно от тях, само полуджудже и ако някои от моя род — истинските джуджета — все още живеят някъде по света, не се съмнявам, че ще ме презрат и нарекат предател. Но през всичките тези години ние нито за миг не забравихме нашия род и всички останали щастливи същества на Нарния, както и отдавна отминалите дни на свободата.

— Съжа... съжалявам, докторе — пророни Каспиан. — Но вината не е моя, нали знаеш?

— Не говоря тези неща, за да ви обвинявам, скъпи принце — увери го докторът. — Дори сте в правото си да ме попитате защо въобще ги споменавам. По две причини. Първо, защото толкова отдавна нося тайните в старото си сърце, че ме боли. Просто ще се пръсне, ако не ги споделя с вас. И второ, защото когато вие станете крал, бихте могли да ни помогнете. Сигурен съм, че макар да сте телмарин, и вие копнеете за старите времена и ги обичате.

— О, да, да! — възкликна Каспиан. — Но как да помогна?

— Като се отнасяте добре към останалите джуджета, каквото съм аз. Например да съберете мъдри магьосници и да откриете начин отново да събудите дърветата, да разпоредите да претърсят всички диви и далечни кътчета на страната и да проверят дали там не са останали живи фавни, Говорещи зверове или джуджета.

— Надяваш ли се да открием такива? — попита Каспиан жадно.

— Не знам... Не знам... — отвърна докторът с дълбока въздишка. — Понякога се опасявам, че вече са изчезнали. Цял живот ги диря. А понякога ми се струва, че долавям тътен от барабани на джуджета откъм планините. Понякога нощем, в горите, ми се струва, че съм някъде далече, където танцуват фавни и сатири. Но стигна ли до мястото, не заварвам нищо. Често се отчайвам, но и винаги се случва нещо, което да ми вдъхне отново надежда. Не знам... Но вие поне имате възможност да се опитате да станете крал като стария Върховен крал Питър от онези времена, а не като чичо си.

— Значи и за кралете и кралиците също е вярно? — зарадва се Каспиан. — А истина ли е и за Бялата вещица?

— Разбира се — отвърна Корнилиъс. — Те царуваха през Златния век на Нарния и страната никога няма да ги забрави.

— Ти в този дворец ли си живял, докторе?

— Не, скъпи мой. Този дворец е нов, съвсем отскоро. Построи го прапрадядо ви. Но когато двамата синове Адамови и двете дъщери Евини бяха обявени за кrale и кралици на Нарния от самия Аслан, те живееха в Каир Паравел. Никой жив човек не е виждал това благословено място, вече дори и развалините му вероятно са изчезнали. Но ние вярваме, че е съществувало далеч оттук, при делтата на Голямата река, на самия морски бряг.

— Ах! — неволно възкликна Каспиан и потрепери. — Да не искаш да кажеш дълбоко в черната гора? Там, където са... нали знаеш... всички призраци?

— Ваша светлост говори така, както е бил научен — отбеляза докторът. — Но това са само лъжи. Там няма никакви призраци. Телмарините измислиха историята. Вашите кrale смъртно се страхуват от морето, защото никога не забравят, че във всички истории Аслан се появява от морето. Не желаят да се приближат към водата, не позволяват и друг да го стори. Затова оставиха да израснат огромни гори, та да отделят хората от морето. И понеже се скараха с дърветата, сега ги е страх да стъпят и в горите. Само от страх си представят, че са пълни с духове. Всички кrale и високопоставени особи мразят и морето, и горите. От една страна, защото вярват в свързаните с тях истории, а от друга — защото те самите ги разпространяват. Чувстват се в по-голяма безопасност, ако никой от Нарния не дръзва да отиде до

брега и оттам да погледне към земите на Аслан, към утрото и към източния край на света.

Двамата замълчаха. По едно време доктор Корнилиъс подкани:

— Хайде, достатъчно дълго се задържахте тук! Време е да слезем долу и да лягаме.

— Задължително ли е? — възрази Каспиан. — Ще ми се да продължим да говорим за тези неща още часове наред.

— Някой може да ни потърси, ако постъпим така — напомни му доктор Корнилиъс.

ГЛАВА ПЕТА

ПРИКЛЮЧЕНИЕТО НА КАСПИАН В ПЛАНИНТЕ

След това Каспиан и неговият учител проведоха още много тайни разговори на покрива на голямата кула и при всеки следващ разговор Каспиан научаваше все нови и нови неща за Старата Нарния. Вече почти през цялото си свободно време мислеше (а нощем сънуваше) за старите дни и бленуваше те да се върнат. Той, естествено, не разполагаше с кой знае колко свободно време, защото започна същинското му образование. Научи се да върти шпагата, да язди, да плува, да се гмурка, да стреля с лък, да свири на лютня, да лови елени и да реже на парчета убитите животни. Освен това изучаваше космография, реторика, хералдика, стихоплетство, и, разбира се, история, малко право, физика, алхимия и астрономия. С магиите се запозна само на теория, защото според доктор Корнилиъс практикуването им не било подходящо занимание за принцове.

— А и аз самият съм доста неспокоен магьосник — призна той.

За навигацията („благородно и героично изкуство“ по думите на доктора) не отдели никакво време, защото крал Мираз не одобряваше нищо, свързано с кораби и морета.

Затова пък придоби отлични умения да използва очите и ушите си. Докато беше по-малък, все се чудеше защо никак не харесва леля си Прунаприсмия. Сега си обясни на какво се дължи това — тя също никак не го харесваше. Започна да вижда, че Нарния е нещастна страна: данъците бяха високи, законите — строги, а Мираз — жесток.

След няколко години кралицата изглежда се поболея. В двореца настъпи голямо суетене — неспирно прииждаха лекари, а прислугата само шепнеше. Това се случи в началото на лятото. Една нощ, докато всички се лутаха по обичайния начин, доктор Корнилиъс ненадейно събуди Каспиан. Бяха минали едва няколко часа, откакто си бе легнал.

— С малко астрономия ли ще се позанимавам, докторе? — попита Каспиан.

— Ш-ш-ш-т... — прекъсна го докторът. — Доверете ми се и правете точно каквото ви кажа. Облечете се добре. Чака ви дълго пътуване.

Каспиан се изненада, но вярваше на учителя си и тутакси започна да се приготвя. Облече се добре, а докторът каза:

— Взел съм кожена торба за вас. Трябва да отидете в съседната стая и да я напълните с храна от масата на Ваша светлост.

— Но прислужниците ми вероятно още се навъртат там.

— Спят дълбоко и непробудно — увери го докторът. — Вярно, не съм кой знае какъв магьосник, но поне мога да омагьосам хората да заспят.

Влязоха в съседната стая и, наистина, двамата прислужници здравата похъркваха. Доктор Корнилиъс набързо нарязва на парчета остатъците от студено пиле и ги сложи в торбата заедно с няколко резена еленско месо, хляб, две-три ябълки и малка бутилка хубаво вино. Подаде торбата на Каспиан. Тя прилегна на раменете му както раничката за учебници, с която ходиш на училище.

— Взехте ли си шпагата? — попита докторът.

— Да.

— Ето ви това наметало, за да прикриете шпагата и торбата. Точно така. А сега да отидем до голямата кула да поговорим.

Стигнаха върха на кулата (облачната нощ никак не приличаше на онази, когато наблюдаваха срещата на Тарва и Аламбил) и доктор Корнилиъс каза:

— Скъпи принце, наложително е незабавно да напуснете двореца и да тръгнете да си дирите късмета по широкия свят. Тук животът ви е в опасност.

— Защо? — попита Каспиан.

— Защото вие сте истинският крал на Нарния. Каспиан Десети, истинският син и наследник на Каспиан Девети. Да живее Ваше величество!

След тези думи и за огромна изненада на Каспиан дребното човече коленичи и целуна ръката му.

— Какво означава всичко това? Не разбирам... — смаян рече Каспиан.

— Чудя се защо не сте ме питали досега — прекъсна го докторът — как така, след като сте син на крал Каспиан, вие не сте крал. Единствен Ваше величество не знае, че крал Мираз със сила заграби властта. Когато започна да господства, той не се преструваше на крал, а се наричаше главен бранител. Ала един ден майка ви почина — милата кралица и единствената телмарина, която се отнасяше добре с мен. И тогава всички велики лордове, които служеха на баща ви, започнаха да умират или да изчезват. И това не беше случайно. Мираз ги разгони. По време на лов раниха със стрели Велизар и Ювилас, които за щастие не загинаха. Изпратиха всички от рода Пасарид да се бият с великаните на северната граница и в тази битка загинаха всички до последния човек. Екзекутираха за измяна по фалшиво обвинение Арлиан и Еримън заедно с дузина други. После обявиха за луди двамата братя от Бобров бент и ги затвориха. Накрая Мираз убеди седмината благородници — единствените от всички телмарини, които не се страхуваха от морето — да отплават в търсене на нови земи отвъд източните морета и точно според плана му те така и не се завърнаха. Така и не остана никой, който да се застъпи за вас. Тогава ласкателите му започнаха да го увещават да стане крал. И той, естествено, се съгласи.

— Да не искаш да кажеш, че се готви да убие и мен? — не вярваше Каспиан.

— Почти съм сигурен.

— Но защо едва сега? — продължаваше да се чуди Каспиан. — Защо не го е сторил преди време? А и какво зло е видял от мен?

— Промени си решението относно вас, защото преди два часа се случи нещо — кралицата роди син.

— Не виждам какво общо има това.

— Нима? — възкликна докторът. — На нищо ли не ви научиха всичките ми уроци по история и политика? Слушайте, докато нямаше свои деца, той бе склонен вие да станете крал след смъртта му. Никога не е държал особено на вас, но все пак предпочиташе вие да седнете на престола вместо някой непознат. Ала сега, когато се сдоби със свой син, несъмнено ще иска той да е следващият крал. Вие сте му пречка. Затова ще ви унищожи.

— Наистина ли е толкова зъл? — изуми се Каспиан. — Смяташ, че е готов да ме убие?

— Та нали той уби баща ви! — възкликна доктор Корнилиъс. Каспиан изпита странно чувство, но замълча.

— Ще ви разкажа цялата история — продължи докторът, — но не сега. Няма време. Трябва да тръгнете веднага.

— Няма ли да дойдеш с мен? — изненада се Каспиан.

— Не смея — призна докторът. — Ако ви придружа, опасността за вас ще бъде по-голяма. По-лесно се догонват двама, отколкото един. Скъпи принце, скъпи крал Каспиан, налага се да бъдете изключително храбър. Тръгнете сам, и то веднага. Опитайте се да прекосите южната граница към владенията на крал Найн на Арченланд. Той ще се отнесе добре към вас.

— Никога ли вече няма да те видя? — попита Каспиан с разтреперан глас.

— Надявам се да се видим, скъпи кралю — увери го докторът. — Аз нямам друг приятел по широкия свят освен Ваше величество. А и знам някоя и друга магия. Но междувременно бързината е от първостепенно значение. Ето ви два подаръка, преди да тръгнете: торбичка със злато — малко е, особено като се има предвид, че всички съкровища в двореца ви принадлежат по право; а ето и нещо далеч по-ценно.

При тези думи той пхна в ръцете на Каспиан нещо, което не се виждаше, но на пипане си личеше, че рог.

— Това е най-голямото и най-свещеното съкровище на Нарния — обясни доктор Корнилиъс. — Много ужаси преживях и много заклинания изрекох още на младини, докато го намеря. Това е вълшебният рог на самата кралица Сюзан. Тя го остави, когато изчезна в края на Златния век на Нарния. Твърди се, че който го надуе, ще получи помощ. Никой не може да каже каква ще е тя. Не е изключено да призове обратно кралица Луси, крал Едмънд, кралица Сюзан и Върховния крал Питър от миналото и те да оправят всичко. Дори има вероятност да притежава силата да извика самия Аслан. Вземете го, крал Каспиан, но го използвайте единствено при най-голяма нужда. А сега бързайте! Вратичката към градината в подножието на кулата е отключена. Там трябва да се разделим.

— Мога ли да взема коня си Дестриър? — попита Каспиан.

— Той вече е оседлан и ви чака в края на овощната градина.

По време на дългото спускане по виещите се стълби Корнилиъс му даде още много напътствия и съвети. Макар и със свито сърце, Каспиан се постара да запомни всичко. Скоро усетиха свежия градински въздух. Последва пламенното сбогуване с доктора, прекосяването на моравата тичешком, приятелското изцвилване от Дестриър и крал Каспиан. Десети напусна двореца на дедите си. Извърна се да го погледне за последен път и видя фойерверки — там празнуваха раждането на новия принц.

Цяла нощ язди на югозапад. Докато пътуваше из познати местности, предпочиташе страничните пътища и тесните пътеки през горите, ала после пое по главния път. При това необичайно пътешествие Дестриър бе не по-малко развълнуван от господаря си. Макар на сбогуване в очите му да се появиха сълзи, сега Каспиан се чувстваше храбър и дори някак щастлив — та той беше крал Каспиан, тръгнал да дири приключения, запасал шпага над лявото си бедро и вълшебния рог на кралица Сюзан над дясното. На разсъмване леко запряска дъжд. Той се огледа — наоколо се ширеха непознати гори, диви степи и сини планини. Помисли си колко е огромен и странен светът и се почувства малко изплашен и някак дребен.

С настъпването на деня той се отклони от главния път и си избра открита, обрасла с трева полянка наскрел гората, където да си отдъхне. Свали юздите на Дестриър и го остави да попасе, а самият той хапна малко студено пиле, отпи от виното и скоро заспа. Събуди се късно следобед. Отново хапна и продължи пътуването (все на югозапад) по безлюдни пътеки. Сега яздеше из хълмиста местност — ту се изкачваше по възвишенията, ту се спускаше, следвайки терена. От всеки нов хребет виждаше планините напред все по-големи и по-черни. При падането на нощта започна да се спуска — вече беше стигнал до ниските им скатове. Вятърът се усили. Скоро заваля силен дъжд. Дестриър стана неспокоен, а във въздуха отекваше тътенът на гръмотевици. Навлязоха в тъмна и сякаш безкрайна борова гора. Всички истории за недружелюбните към хората дървета нахлуха в главата на Каспиан. Сети се, че е телмарин — с други думи от расата, която посича дърветата при всяка възможност и е във война с всички диви същества. Той самият се различаваше от останалите телмарини, но не можеше да очаква, че дърветата го знаят.

И те наистина не го знаеха. Вятърът се усили още повече, гората стенеше и всичко наоколо се огъваше. В следващия миг се чу трясък. Точно зад него на пътя се срути дърво.

— Успокой се, Дестриър, успокой се! — повтаряше Каспиан и галеше коня по врата.

Самият той обаче трепереше и знаеше, че е избегнал смъртта на косъм. Проблесна светкавица и силният тътен на последвалата гръмотевица сякаш разцепи на две небето над главата му. Дестриър подскочи уплашено. Каспиан беше добър ездач, но нямаше достатъчно сили да го удържи. Все пак успя да се задържи на гърба на коня, но прецени, че докато препускат така, животът му е в опасност. Пред тях в мрака изникваха дърво след дърво и те по чудо ги избягваха. И изведнъж, прекалено внезапно, за да го заболи, нещо удари Каспиан по челото и той изгуби съзнание.

Дойде на себе си. Имаше силно главоболие и се чувстваше целия натъртен. Лежеше в помещение със запален огън. Дочу наблизитих говор.

— И преди да се е събудил — каза някой, — трябва да решим какво ще го правим.

— Да го убием — предложи втори глас. — Немислимо е да го оставим жив. Ще ни предаде.

— Или трябваше да го убием веднага, или да не го закачаме — намеси се трети. — Как така ще го убиваме сега, след като го прибрахме, превързахме главата му и какво ли още не? Все едно да убием гост.

— Господа — обади се Каспиан плахо, — каквото и да направите с мен, надявам се да се отнесете добре с коня ми.

— Конят ти побягна много преди да те открием — сопна се първият глас, странно хриптящ и някак дълбок, както забеляза Каспиан.

— Не го оставяй да те залъже с приказки! — чу се отново вторият глас. — Продължавам да твърдя, че е най-добре...

— Ха! — възкликна третият. — Няма да го убием, разбира се! Засрами се, Никабрик! Ти как смяташ, Трюфелхънтър? Какво да го правим?

— Аз бих му предложил нещо за пиене — обади се пак първият глас, вероятно на Трюфелхънтър.

До леглото се приближи тъмен силует. Каспиан усети нечия ръка (ако можеше да се нарече ръка) внимателно да го обгръща през раменете. Имаше нещо сбъркано във формата ѝ. И в надвесеното над него лице сякаш имаше нещо сбъркано. Остана с впечатлението за нещо доста космат, с необичайно дълъг нос, а от двете му страни лъснаха странни бели петна. „Вероятно е някакъв вид маска — помисли си Каспиан. — Или имам треска и всичко това ми се привижда.“ Чаша с нещо сладко и топло се приближи към устните му и той отпи. В този момент някой от другите добави дърва в огъня. Лумна пламък и Каспиан почти извика от смайване, когато внезапната светлина разкри наведеното над него лице. Не беше на мъж, а на язовец. Е, наистина то бе много по-едро, по-дружелюбно и по-интелигентно от лицата на всички язовци, които бе виждал досега. И определено го беше чул да говори. Каспиан видя също така, че лежи в пещера върху легло от пирен. До огъня седяха двама брадясали мъже. Те обаче имаха диво изражение. Бяха много по-ниски, космати и набити от доктор Корнилиъс. И той веднага се досети, че са истински джуджета, древни джуджета, без капчица човешка кръв във вените. Така Каспиан разбра, че най-после е намерил старите нарнийци. После отново му причерня пред очите.

През следващите няколко дни се научи да ги различава по имена. Язовецът Трюфелхънтър бе най-възрастният и най-милостивият от тримата. Джуджето, което предлагаше да убият Каспиан, беше злонравно и черно (става въпрос, че косите и брадата му бяха черни и остри като конски косми). Казваше се Никабрик. Другото — рижо с косми като на лисица, се наричаше Тръмпкин.

И така — подхвана Никабрик първата вечер, когато Каспиан се почувства достатъчно добре и се надигна да седне, — все още предстои да решим какво ще правим с този човек. Вие двамата смятате, че му правите голяма добрина, като не ми позволявате да го убия. Но тогава не ни остава нищо друго, освен да го държим като затворник до края на дните му, защото лично аз няма да допусна да си тръгне жив... Това означава да се върне при своите и да издаде всички ни.

— Дрън-дрън, Никабрик — сръза го Тръмпкин. — Защо говориш така грубо? Съществува не е виновно, че си удари главата в дървото пред входа на нашата дупка. А и не ми прилича на предател.

— Извинявайте — намеси се Каспиан, — но още не сте разбрали дали аз искам да се върна. Истината е, че не желая. Ще ми се да остана при вас... ако разрешите. Цял живот търся такива като вас.

— Как ли пък не! И очакваш да ти повярвам — изръмжа Никабрик. — Ти си телмарин и човек, нали? Естествено е да искаш да се върнеш при своите.

— Е, дори и да искам, не мога — отвърна Каспиан. — Когато се нараних, бягах, за да спася живота си. Кралят възнамерява да ме унищожи. Ако вие ме бяхте убили, щяхте да го зарадвате.

— Ха! — възкликна Трюфелхънтър. — Наистина ли?

— А! — не остана по-назад и Тръмпкин. — Какви ги приказваш? Какво си сторил, човече, та си си навлякъл гнева на Мираз на твоята възраст?

— Той е мой чичо — започна Каспиан, а Никабрик скочи на крака и извади камата си.

— Ето! — изкрещя джуджето. — Не стига, че е телмарин, но и близък роднина на най-големия ни враг. Още ли не сте се опомнили и ще продължавате да се застъпвате за това същество?

Щеше да убие Каспиан начаса, ала язовецът и Тръмпкин му препречиха пътя и го накараха да седне.

— Нека се разберем, Никабрик — сгълча го Тръмпкин, — ще се държиш ли, както трябва, или аз и Трюфелхънтър да седнем отгоре ти?

Макар и с мърморене, Никабрик обеща да се държи добре. Другите двама помолиха Каспиан да им разкаже историята си. Слушаха го с интерес. След като свърши, за известно време всички се умълчаха.

— Това е една от най-странните истории, които съм чувал — каза най-накрая Тръмпкин.

— Не ми харесва — проговори и Никабрик. — Не подозирах, че човеците още говорят за нас. Колкото по-малко знаят за нас, толкова по-добре. Тази твоя стара бавачка най-добре да си беше държала езика зад зъбите. А и всичко се дообърква от учителя ти: джудже-предател. Ненавиждам ги. Мразя ги дори повече от човеците. Помнете ми думите — нищо добро няма да излезе от цялата тази работа.

— Престани да приказваш за неща, които не разбираш, Никабрик — прекъсна го Трюфелхънтър. — Вие, джуджетата, забравяте и се променяте точно както и хората. А аз съм звяр, при това

язовец. Ние не се променяме. Ние сме си същите. И от това ще последва голямо добро. Този тук е истинският крал на Нарния. Истинският крал, който се завръща в истинската Нарния. А ние, животните, помним, макар вие, джуджетата, да забравяте, че в Нарния нещата никога не са били наред, освен когато крал беше син Адамов.

— Леле-мале, Трюфелхънтър — не се стърпя Тръмпкин. — Да не искаш да отстъпиш страната на хората?

— Не съм казвал такова нещо — напомни му язовецът. — Това не е страна на хората (та кой го знае по-добре от мен?), а е страна, в която кралят трябва да бъде човек. Ние, язовците, сме доста отдавна на тази земя, за да го знаем. Ха, та нима Върховния крал Питър не беше човек?

— Ти вярваш във всички тези древни предания? — изненада се Тръмпкин.

— Повтарям ви, че ние, животните, не се променяхме — отсече Трюфелхънтър. — Ние не забравяме. Вярвам във Върховния крал Питър и останалите, които царуваха в Каир Паравел, така, както вярвам в самия Аслан.

— Толкова твърдо? — зачуди се Тръмпкин. — Та кой в наши дни вярва в Аслан?

— Аз — обади се Каспиан. — А и дори да не съм вярвал в него преди, сега вярвам. Там, сред хората, онези, които се присмиваха на съществуването на Аслан, се смееха и на историите за Говорещи зверове и джуджета. Самият аз понякога се питах дали Аслан съществува, или дори дали изобщо има същества като вас. А ето, че вас ви има.

— Точно така — подкрепи го Трюфелхънтър. — Прав си, крал Каспиан. И докато си верен на старата Нарния, ще те признавам за мой крал, каквото и да приказват. Да живее Твое височество!

— Призлява ми от теб, язовецо — изръмжа Никабрик. — Върховния крал Питър и другите може и да са били хора, но са били различни. А този тук е от проклетите телмарини. Той е преследвал животни по време на лов. Прав ли съм? — джуджето внезапно се обърна към Каспиан.

— Ами да ви кажа честно, да — призна Каспиан. — Но те не бяха Говорещи зверове.

— Все едно е — възнегодува Никабрик.

— Не, не, не — възрази Трюфелхънтър. — Отлично знаеш, че не е така. Наясно си, че днес животните в Нарния са различни и са като глупавите обикновени животни, които живеят в Калормен или Телмар. А са и по-дребни. Те се различават много повече от нас, отколкото полуджуджетата от вас.

Дълго разговаряха, но накрая всички се съгласиха Каспиан да остане и дори обещаха, щом се почувства достатъчно силен да излезе, да го заведат да види онези, които Тръмпкин нарече „другите“. Очевидно по тези диви места продължаваха да живеят скришом всякакви същества от старите дни на Нарния.

ГЛАВА ШЕСТА

СКРИТИТЕ СЪЩЕСТВА

Започнаха най-щастливите дни на Каспиан. В едно прекрасно лятно утро, докато росата още блестеше по тревата, той се отправи с язовеца и двете джуджета през гората към високо плато в планината, а оттам надолу по слънчевите ѝ южни склонове, откъдето се виждаха откритите зелени равнини на Арченланд.

— Ще отидем първо при трите големи мечки — обяви Тръмпкин.

Стигнаха до старо дъбово дърво, обрасло с мъх, в което имаше хралупа. Трюфелхънтър потропа три пъти по ствола, но отговор не последва. Отново потропа и отвътре се чу плътен глас:

— Върви си! Още не е време за ставане.

На третото потропване обаче отвътре се чу шум като при леко земетресение и се отвори нещо подобно на врата. Оттам изскочиха три кафяви мечки. Наистина всичките се оказаха твърде големи. Запримигваха с малките си очички. Обясниха им подробно как стоят нещата (отне доста време, защото бяха още сънени) и те — точно като Трюфелхънтър — обяха, че крал на Нарния трябва да бъде син Адамов. После и трите целунаха Каспиан (много мокри и лепкави целувки) и му предложиха да хапне от техния мед. На Каспиан всъщност в момента не му се ядеше мед, и то без хляб, но прие, за да не го сметнат за невъзпитан. След това доста дълго се мъчи да се отърве от лепкавите остатъци.

Продължиха. Стигнаха до буково дърво. Трюфелхънтър извика: „Патъртуиг!“ и начаса, с подскоци от клон на клон, докато се озове точно над главите им, се появи най-великолепната червена катеричка, която Каспиан бе виждал някога. Беше доста по-едра в сравнение с обикновените катерички, които понякога му се мяркаха в градините на двореца — почти колкото териер, а погледът ѝ веднага издаваше, че може да говори. Затруднението дойде по-скоро от усилието да ѝ попречат да говори, защото тя беше бърлива както повечето катерички. Още с поздрава попита Каспиан дали иска орех. Каспиан с

благодарност прие. Патъртуиг се завтече да го донесе, а Трюфелхънтър прошепна в ухото му: „Не я гледай! Катеричките смятат за признак на лошо възпитание да ги наблюдаваш, когато отиват към хралупата си. Струва им се, че искаш да научиш точното им местонахождение.“ Патъртуиг се върна с ореха, Каспиан го изяде, а катеричката предложи да отнесе съобщение до техните приятели, ако имат такова. „Мога да стигна почти навсякъде, и то без да стъпвам по земята“ — поясни тя. Тази идея допадна на Трюфелхънтър и джуджетата и те изредиха куп необичайни имена на същества, които Патъртуиг трябваше да покани за празненството и сбора на съвета след три дни в полунощ на Танцувалната поляна.

— Не забравяй и трите мечока — добави Тръмпкин, — защото ние пропуснахме да ги уведомим.

Посетиха и седемте братя от Потреперващата гора. Тръмпкин поведе малката дружина обратно към високото плато, после се спуснаха надолу на изток по северния склон на планината и стигнаха до усамотено място сред камъни и борови дървета. Вървяха тихо-тихо и съвсем скоро Каспиан усети земята под краката си да потреперва, сякаш дълбоко в недрата някой удряше с чук. Тръмпкин тропна с крак върху плосък камък. Почакаха доста. Най-после някой или нещо отдолу премести камъка. Зейна черна кръгла дупка, от която лъхнаха горещина и пара, а по средата ѝ се подаде глава на джудже, сякаш роднина на Тръмпкин (толкова си приличаха). Проведоха дълъг разговор — джуджето прояви несравнено повече подозрителност от катеричката или големите мечки, но в крайна сметка покани цялата компания да слезе в дупката. Каспиан усети, че се спускат по тъмно стълбище надолу в земята. Стигнаха дъното и видяха огън в разпалена пещ — намираха се в ковашка работилница. В края ѝ течеше подземен поток, две джуджета стояха до ковашките мехове, а трето държеше с дълги клещи парче нажежено желязо върху наковалнята. Четвърто го удряше с чук, а други две джуджета, бършейки мазолестите си ръце в омазнена кърпа, идваха да посрещнат гостите. Мина известно време, докато ги убедят, че Каспиан е приятел, а не враг, ала щом повярваха, те възкликнаха в един глас: „Да живее кралят!“, и им поднесоха подаръци за чудо и приказ: метални ризници, шлемове и мечове за Каспиан, Тръмпкин и Никабрик. Щяха да подарят и на язовеца същото, но той им напомни, че ако един звяр — какъвто е и той — не е годен да

опази здрава кожата си с нокти и зъби, не заслужава да я носи. Каспиан не бе виждал по-изящно изработени оръжия и прие с удоволствие изкования от джуджетата меч. В сравнение с него шпагата му изглеждаше крехка като играчка и недодялана като пръчка. Седемте братя (всичките червени джуджета) обещаха да дойдат на празненството на Танцувалната поляна.

Малко по-нататък, в суха камениста клисура, стигнаха до пещерата на пет черни джуджета. И те изгледаха Каспиан подозрително, но накрая най-възрастното заяви: „Ако е против Мираз, ще го приемем за крал.“ Следващото по възраст попита: „Да ви придружим ли по-нагоре към зъбера? Там се крият един-двама великани-човекоядци и вещица, на които ще ви представим.“

— Определено не — изрази несъгласие Каспиан.

— И аз съм против — обади се Трюфелхънтър. — Не искаме такива като тях на наша страна.

Никабрик възрази, но Тръмпкин и язовецът подкрепиха мнението на другите и той не успя да се наложи. Каспиан силно се изненада, че заедно с добрите същества и чудовищата от старите приказки все още имат потомци в Нарния.

— Аслан не би пожелал да ни е приятел, ако приобщим и такава паплач — отбеляза Трюфелхънтър, докато се отдалечаваха от пещерата на черните джуджета.

— О, Аслан! — възкликна Тръмпкин весело, но и някак презрително. — По-важното е, че мен ще загубите като приятел.

— Ти вярваш ли в Аслан? — обърна се Каспиан към Никабрик.

— Ще повярвам във всеки и всичко — отвърна Никабрик, — което ще срази проклетите телмарински варвари или ще ги прогони от Нарния. Във всеки или всичко, в Аслан или Бялата вещица, ясно ли ти е?

— Мълчи! — смъмри го Трюфелхънтър. — Не знаеш какво приказваш. Тя е по-ужасен враг от Мираз и цялата му раса.

— С джуджетата не се държи зле — възрази Никабрик.

Следващото посещение се оказа по-приятно. Спуснаха се към голяма долина с дървета, в чийто край течеше бърза река. На откритите места близо до брега растяха дивни рози, а във въздуха жужаха пчели. Тук Трюфелхънтър извика: „Гленсторм“, и след малко Каспиан дочу шум от копита. Усилваше се непрекъснато, постепенно

долината започна да кънти и накрая от гъсталака се появи най-благородното същество, което Каспиан бе виждал някога — кентавърът Гленсторм, заедно с тримата си сина. Козината по задницата му имаше цвят на кестен, а по широката му гръд се спускаше златисто-червеникава брада. Той беше пророк и умееше да гадае по звездите, така че знаеше за какво са дошли.

— Да живее кралят! — провикна се той. — Аз и моите синове сме готови за война. Кога да се включим в битката?

До този момент нито Каспиан, нито другарите му бяха мислили за война. По-скоро им се мяркаше някаква неясна идея за отделни набези срещу ферми на човеци или за нападение на ловна дружинка, ако дръзне да навлезе прекалено навътре в дивите места на юг. Имаха намерение да живеят в горите и пещерите сред своите и да се опитат да изградят старата Нарния скришом. След думите на Гленсторм обаче те се замислиха сериозно.

— Имаш предвид истинска война, за да прогоним Мираз от Нарния, така ли? — попита Каспиан.

— Че какво друго? — учуди се кентавърът. — Защо иначе Ваше величество ще е с ризница и въоръжен с меч?

— Възможно ли е, Гленсторм? — запита язовецът.

— Времето е дошло — увери го кентавърът. — Следя звездите, язовецо, защото моята задача е да ги гледам, както твоята е да помниш. В небесата се срещнаха Тарва и Аламбил, а на земята син Адамов е готов да управлява и да назове съществата. Часът удари. Нашият сбор на Танцувалната поляна трябва да се превърне във военен съвет.

Говореше така, че нито Каспиан, нито другите се поколебаха. Сега им изглеждаше съвсем възможно да спечелят война и бяха напълно убедени, че трябва да я започнат.

Вече минаваше пладне. Затова останаха да си отдъхнат при кентаврите и споделиха трапезата им: питки от овесени ядки, ябълки, билки и сирене.

Следващото посещение беше съвсем наблизо, но се наложи да заобиколят голям участък, населяван от хора. Следобедът напредваше, когато стигнаха равни поля, опасани с храсти. Тук Трюфелхънтър извика нещо в дупка сред зелената трева и оттам изскочи последното същество, което Каспиан очакваше да види: говорещ мишок, несравнено по-голям от обикновените си събратя. Изправен на задните

си лапи беше висок близо половин метър, а ушите му — дълги, но пошироки, като на заек. Веселият храбър мишок се казваше Рипичийп, носеше препасана малка шпага и сучеше дългите си мустаци.

— Ние сме дванадесет, Ваша светлост — заяви той, като се поклони изящно и дълбоко, — и безрезервно предоставям на ваше разположение всичките.

Каспиан се постара (успешно) да не се разсмее, но си помисли, че Рипичийп и всичките му другари без проблеми ще се поберат в кош за пране и човек можеше спокойно да ги отнесе на гръб.

Ще отнеме много време да изредя всички същества, с които Каспиан се срещна през този ден — къртицата Чевръста лопата, трима Яки зъби (язовци като Трюфелхънтър), заека Бързоножко и таралежа Остри бодли. След всички срещи седнаха до кладенец по средата на тревиста поляна. Слънцето вече залязваше, брястовете наоколо хвърляха дълги сенки, маргаритките събираха листенцата си, а враните литнаха към домовете си да спят. Похапнаха от храната, която носеха, а после Тръмпкин запали лулата си (Никабрик беше непушач).

— Ако успеем — подхвана язовецът — да събудим духовете на тези дървета и на този кладенец, денят ни няма да е минал напразно.

— Не можем ли? — попита Каспиан.

— Не — отвърна Трюфелхънтър. — Нямаме власт над тях. Откакто по тези земи се появиха човеците и започнаха да секат горите и да отбиват потоците, дриадите и водните нимфи потънаха в дълбок сън. Никой не знае дали някога отново ще се раздвижат. А това е огромна загуба за нашите редици. Телмарините ужасно се страхуват от горите и ако дърветата се размърдат ядосано, враговете ни — полудели от страх — ще избягат от Нарния.

— Вие, животните, имате невероятно въображение! — не се стърпя Тръмпкин, който не вярваше в подобни неща. — И защо да разчитаме само на дърветата и водите? — продължи той насмешливо. — Защо да не се включат и камъните, които сами да се хвърлят по стария Мираз?

Язовецът само изсумтя недоволно и последва такова мълчание, че Каспиан почти заспа. Изведнъж му се стори, че дочува някаква музика от гората зад себе си. Помисли си, че сънува, и се обърна на другата страна, ала щом ухото му докосна земята, усети или чу (трудно му бе да различи) лек тропот. Вдигна глава. Тропотът почти затихна,

но музиката сега се чуваше по-ясно. Сякаш свиреха флейти. Видя, че Трюфелхънтър гледа към гората. Луната светеше ярко. Очевидно Каспиан беше спал по-дълго, отколкото смяташе. Музиката звучеше все по-близо и по-близо — някак дива, но и мечтателна мелодия и заедно с нея се долавяха и леките стъпки на много крака. На огряната от лунни лъчи поляна от гората се появиха танцуващи същества, за каквито Каспиан си бе мислил цял живот — не много по-високи от джуджетата, но несравнено по-леки и изящни. От къдравите коси на главите им стърчаха рогчета, по голите им гърди проблясваше нежната светлина, а краката им бяха като на кози.

— Фавни! — възкликна Каспиан, скочи на крака и в следващия миг те го наобиколиха. Набързо им обясниха положението и те веднага приеха Каспиан. Той не усети как се включи в танца им. С по-тежки и насечени движения Тръмпкин също танцуваше. Дори Трюфелхънтър заподскача, доколкото може. Само Никабрик ги наблюдаваше мълчаливо от мястото си. Фавните се увиваха като тръстики около Каспиан. Странните им лица — едновременно и печални, и весели — бяха обърнати към него. Бяха десетки: Патъртуиг беше изпратил всичките.

На следващото утро Каспиан почти не вярваше, че всичко не е било сън, ала тревата беше покрита със следи от копита.

ГЛАВА СЕДМА

СТАРАТА НАРНИЯ Е В ОПАСНОСТ

Мястото на срещата с фавните беше естествено Танцувалната поляна. Тук именно Каспиан и неговите приятели останаха да изчакат нощта на Великия съвет. За Каспиан беше ново преживяване да спи под открито небе, да пие само кладенчова вода и да се храни с орехи и диви плодове — нещо съвсем различно от стаята му в палата, където скъпи килими висяха по стените, а леглото му бе с копринени постели. Разлика имаше и в ястията, сервирани му преди на златни и сребърни подноси от прислужници, готови да откликнат и на най-капризното му желание. Никога досега сънят му не е бил така ободрителен, а храната — толкова вкусна, а и лицето му започна да се променя и да придобива по-кралски израз.

Настъпи великата нощ. Луната светеше с пълния си блясък и той наблюдаваше как неговите странни поданици се появяват крадешком на поляната сами, по двойки или на групички. Сърцето му преливаше от радост, като виждаше колко са много и като чуваше как го поздравяват. Дойдоха всички, с които се беше срещал: големите мечки, червените джуджета, черните джуджета, къртиците, язовците, зайците, таралежите и други. Имаше и такива, които не беше виждал: пет сатира, червени като лисици, цялата гвардия говорещи мишки, въоръжени до зъби и предвождани от тръбач, бухали и стария гарван от Рейвънскор. Последен (тук дъхът на Каспиан почти секна) пристигна дребен, но истински великан — Уимбълуюедър от Хълма на Мъртвеца, който носеше на гръб пълна кошница с джуджета. Те вече имаха чувството, че страдат от морска болест. Приеха предложението да ги пренесе до Танцувалната поляна, но вече съжаляваха, че не са дошли пеша.

Големите мечоци енергично настояваха първо да се проведе празненството, а съветът да заседава по-късно, например на следващия ден. Рипичийп и неговата дружина предлагаха и съветът, и празненството да се отложат, а още тази нощ да нападнат Мираз в

двореца. Патъртуиг и другите катерички заявиха, че могат да говорят и да ядат едновременно, затова не виждат причина защо съветът и празненството да не се състоят по едно и също време. Къртиците изразиха готовност, преди да се предприеме каквото и да било, да изкопаят ров около поляната. Според фавните беше редно да се започне с тържествен танц. Старият гарван, съгласен с големите мечки относно липсата на време за дълъг съвет тази вечер, все пак пожела да изнесе кратка реч пред всички. Но Каспиан, кентаврите и джуджетата отхвърлиха всички предложения и настояха веднага да се проведе истински военен съвет.

Най-после убедиха всички същества да седнат в широк кръг, да запазят тишина и да накарат (постигнаха го много трудно) Патъртуиг да престане да тича напред-назад и да нарежда: „Тишина! Тишина, за да чуете речта на краля!“, Каспиан се надигна, но това бе всичко, защото точно в този момент заекът Бързоножко се обади:

— Штттт... Тук наоколо има човек!

Всичките същества, свикнали да ги преследват, застанаха неподвижно като статуи. Животните извиха носове, накъдето сочеше Бързоножко.

— Мирише на човек, но не съвсем — прошепна Трюфелхънтър.

— Все повече ни приближава — отбеляза Бързоножко.

— Два язовеца и вие, трите джуджета, с готови за стрелба лъкове идете да го пресрещнете! — нареди Каспиан.

— Ще му видим сметката — промърмори черното джудже, докато нагласяше стрелата в тетивата.

— Не стреляйте, ако е сам! — разпореди Каспиан. — Хванете го жив.

— Защо? — възнегодува джуджето.

— Прави, каквото ти казват! — смъмри го кентавърът Гленсторм.

Всички чакаха в мълчание, докато трите джуджета и двата язовеца се промъкнаха крадешком през дърветата от северозападната страна на поляната. След малко се чу остър глас на джудже: „Спри! Кой си ти?“ Глас, който Каспиан добре познаваше, отговори:

— Добре, добре. Не съм въоръжен. Хванете ме за китките, ако желаете, достойни язовци, но не ме хапете. Искам да говоря с краля ви.

— Доктор Корнилиъс! — провикна се Каспиан радостно и се втурна напред да посрещне стария си учител.

Всички се струпаха около тях.

— Пфу! — изсумтя Никабрик. — Джудже предател. Полуджудже. Да понижа ли гърлото му със сабя?

— Млъкни, Никабрик! — обади се Тръмпкин. — Съществото не е виновно за потеклото си.

— Това е най-добрият ми приятел и спасителят на живота ми — обяви Каспиан. — И всеки, който не харесва неговата компания, може да напусне армията ми. Скъпи докторе, така се радвам отново да те видя. Как успя да ни намериш?

— Като прибягнах до някои прости магии, Ваше величество — отвърна докторът, все още задъхан от бързото ходене. — Но сега нямам време да се впускам в тази история. Трябва незабавно да изчезваме от това място. Предадени сте и Мираз действия. До утре по пладне ще бъдете обкръжени.

— Как така? — възкликна Каспиан. — От кого?

— Без съмнение от друго джудже предател — промърмори Никабрик.

— От коня ви Дестриър — отвърна доктор Корнилиъс. — Горкото животно нямаше друг изход. След като дървото ви съборило, той, естествено, се върна в конюшната на палата. Така се разбра за тайното ви бягство. Аз се укрех, за да избегна разпита в залата за мъчения на Мираз. Пророческата кристална топка ми подсказа къде ще ви намеря. Но цял ден (става въпрос не за вчера, а за онзи ден) разузнавателните отряди на Мираз кръстосват горите. Вчера узнах, че армията му е тръгнала. Не бих казал, че някои от вашите... хм... чистокръвни джуджета са такива ловки дървари, за каквито се представят. Оставили са следи почти навсякъде. Това е голяма небрежност. В крайна сметка Мираз е предупреден, че Старата Нарния не е така мъртва, както се е надявал, и той предприе действия.

— Ура! — чу се остро изпищяване някъде откъм краката на доктора. — Нека само да дойдат! Единствено искам кралят да заповяда аз и моята дружина да бъдем в първата редица.

— Какво е това? — недоумяваше доктор Корнилиъс.

— Нима Ваше величество има скакалци... или може би комари... в армията си? — Наведе се, внимателно се взря през очилата си и прихна да се смее. — В името на Лъва, та това е мишка. Сър мишок,

бих искал да се сприятеля с вас. За мен е чест да срещна подобно храбро същество.

— На драго сърце — изцърка Рипичийп. — И всяко джудже или великан в армията, които не ви засвидетелстват добро отношение, ще отговарят пред шпагата ми.

— Хайде, нямаме време за подобни глупости! — възнегодува Никабрик. — Какво ще правим? Ще се бием или ще бягаме?

— Ще се бием, ако се наложи — отвърна Тръмпкин.

— Но още не сме съвсем готови, пък и тук не е много добро място за отбрана.

— Не ми харесва идеята за бягство — обади се Каспиан.

— Слушайте го! Слушайте го! — провикнаха се големите мечки. — Каквото и да правим, нека да не бягаме. Особено преди вечеря, а също и не много скоро след вечеря.

— Който побегне пръв, невини бива победен — отбеляза кентавърът. — Защо да позволим врагът да определи мястото на битката, вместо да си го изберем сами? Да намерим укрепено място.

— Предложението е умно, Ваше величество — обади се Трюфелхънтър.

— Но къде да отидем? — чуха се няколко гласа едновременно.

— Ваше величество — взе думата доктор Корнилиъс, — и всички вие, най-различни същества, според мен трябва да тръгнем на изток, надолу по реката към големите гори. Телмарините ненавиждат този район. Винаги са се страхували от морето и от всичко, което може да се появи от него. Именно затова оставиха да израснат гъсти гори. Ако преданията са верни, древният Каир Паравел е бил разположен при делтата на реката. Цялата онази част е дружелюбна и враждебна към нашите врагове. Да отидем при Хълма на Аслан.

— Хълма на Аслан? — попитаха няколко гласа. — Това пък какво е?

— Намира се край големите гори и представлява възвишение, което нарнийците издигнали в древни времена на вълшебно място, където е лежал — а може би още лежи — много специален камък. Цялото възвишение е прокопано отвътре с проходи и пещери, а камъкът е в централната пещера. В хълма има място за всички ни заедно с оръжията. Онези от нас, които най-много се нуждаят от укритие или са най-привикнали да живеят под земята, ще се настанят

из пещерите. Останалите ще залегнем в гората. При необходимост за няколко мига всички (без уважавания великан) ще успеем да се скрием във възвишението. Там не ни грози никаква опасност освен глада.

— Колко е хубаво, че сред нас има учен — обади се тихо Трюфелхънтър.

Тръмпкин обаче мърмореше под нос:

— Дрън-дрън! Ще ми се нашите предводители да не вярват толкова в бабини деветини, а да мислят повече за провизии и оръжие.

Но накрая всички одобриха предложението на Корнилиъс и същата нощ, половин час по-късно, тръгнаха нататък. Преди зазоряване стигнаха Хълма на Аслан.

Мястото наистина предизвикваше страхопочитание: кръгъл зелен хълм сякаш бе кацнал върху друг хълм, обрасъл със стари дървета. Малка ниска врата очевидно водеше навътре. Тунелите представляваха истинска плетеница, докато не ги опознаеш, а стените и таваните бяха облицовани с гладки камъчета. Каспиан се взираше в сумрака и различи по тях изобразени странни същества и картини. Образът на лъв се повтаряше многократно. Като че ли всичко принадлежеше на една Нарния, още по-стара от онази, за която му разказваше бавачката.

Настаниха се в подножието на хълма и около него, ала късметът започна да им изневерява. Разузнавателните отряди на крал Мираз скоро откриха новото им убежище и той пристигна с армията си в края на гората. И както често става — врагът се оказа по-силен, отколкото очакваха. Със свито сърце Каспиан наблюдаваше как напредват дружина след дружина. Войниците на Мираз се страхуваха от гората, но повече се страхуваха от господаря си, затова, когато той ги предвождаше, водеха битки в дълбините на гората и дори на самия хълм. Каспиан и неговите пълководци, естествено, често влизаха в сражения на открито. Биеха се почти всеки ден, а понякога и нощем. Но обикновено армията на Каспиан търпеше по-сериозни загуби.

И тогава настъпи една нощ, когато всичко сякаш вървеше от зле към по-зле: дъждът, който валя цял ден, на свечеряване бе заменен от хапещ студ. Същата сутрин Каспиан предприе най-голямата си досега битка. Всички възлагаха големи надежди на изхода от сражението. Тактиката предвиждаше на зазоряване той заедно с повечето джуджета да нападнат десния фланг на крал Мираз и докато вражеските войници

са ангажирани в боя, великанът Уимбълудър, заедно с кентаврите и някои от по-свирепите животни да изскочат от друго място и да откъснат десния фланг от останалата част на армията. Всичко обаче се провали. Никой не предупреди Каспиан (защото вече никой не помнеше), че великаните не са особено умни. Клетият Уимбълудър, смел като лъв, в това отношение представляваше истински великан. Изведе групата си не когато трябва и не откъдето трябва. Така, от една страна, пострадаха тези, които предвождаше и групата на Каспиан, а от друга — почти не навреди на врага. Най-смелата мечка бе повалена, един от кентаврите беше тежко ранен, а в групата на Каспиан почти нямаше същество, което да не е загубило кръв. Групата, събрала се за оскъдната вечеря, представляваше тъжна гледка.

Най-тъжен от всички беше великанът Уимбълудър. Знаеше, че той е виновен. Седеше мълчаливо и ронеше едри сълзи, които се събираха на върха на носа му, а оттам тупваха върху стана на мишките, които едва се бяха поstopили и вече им се приспиваше. Всички наскочаха и започнаха да тръскат глави и да изцеждат малките си одеяла. Поискаха обяснение с пискливи, но решителни гласове дали великанът смята, че не са достатъчно мокри, та да ги облива и той. От шума се разбудиха и други и напомниха на мишките, че армията е по-скоро като скаутски отряд, а не място за концерти, и настояха да млъкват. Уимбълудър се опита да се оттегли на пръсти някъде, където да се окайва на спокойствие, но настъпи нечия опашка и някой (по-късно твърдеше, че е било лисица) го ухапа. Нервите на всички бяха опънати.

В тайната магическа стая в сърцето на хълма крал Каспиан заседаваше заедно с Корнилиъс, язовеца, Никабрик и Тръмпкин. Големи колони, дело на стари майстори, поддържаха покрива. В центъра стоеше самият Камък — каменна маса, разцепена през средата и изписана с неразбираеми текстове. В далечни времена Каменната маса стояла на върха на хълма, преди вторият хълм да бил издигнат над нея, и била изложена в продължения на векове на ветрове, дъждове и снегове, които почти изличили написаното. Сега не я използваша — беше прекалено вълшебна, за да я ползват по обичайния начин. Седяха на дънери малко встрани, около грубо скована дървена маса, върху която недодялана глинена лампа осветяваше пребледнелите им лица и хвърляше дълги сенки по стените.

— Ако Ваше величество някога реши да използва рога — говореше Трюфелхънтър, — мисля, че моментът е настъпил.

Каспиан им разказа за съкровището си преди няколко дни.

— Наистина сме в голяма беда — съгласи се Каспиан. — Но откъде да съм сигурен, че именно сега е най-тежкият момент? Ами ако ни сполетят още по-големи злини, а ние вече сме го използвали?

— С подобни аргументи — възрази Никабрик — Ваше величество никога няма да го използва и може да стане прекалено късно.

— И аз мисля така — обади се доктор Корнилиъс.

— А ти как смяташ, Тръмпкин? — попита Каспиан.

— О — изсумтя червеното джудже, което ги слушаше с пълно безразличие, — Ваше величество е наясно какво е моето мнение — рогът, онзи счупен камък, вашият Върховен крал Питър и Лъва Аслан са все врели-некипели. На мен ми е все едно кога Ваше величество ще надуе рога. Единствено настоявам пред армията да не се споменава нищо за него. Няма смисъл да събуждаме надежди за магическа помощ, която по мое мнение няма да се появи.

— Тогава, в името на Аслан, ще надуя рога на кралица Сюзан — обяви Каспиан.

— Има нещо, Ваше величество — намеси се доктор Корнилиъс, — което смятам за необходимо да бъде направено преди това. Ние не знаем в какъв вид ще се яви помощта. Не е изключено рогът да призове дори Аслан отвъд морето. Но според мен е по-вероятно да извика Върховния крал Питър и останалите кралски особи от далечното минало. Какъвто и да е случаят, мисля, че не може да сме сигурни откъде точно ще се появи помощта...

— Не съм чувал по-верни думи — подметна Тръмпкин.

— Затова мисля — продължи мъдрецът, — че те (или той) ще се завърнат на някое от древните места на Нарния. Тук, където седим сега, е най-древното и най-тайнственото от всички вълшебни места и именно тук смятам за най-вероятно да се появят. Но има и две други. Едното се намира около фенера нагоре по реката, западно от Бобров бент, където според преданията кралските деца за пръв път са стъпили в Нарния, а другото е при делтата на реката, където някога се е издигал дворецът им Каир Паравел. А ако ще се появи самият Аслан, най-добре е пак там да го срещнем, защото според всички истории той е

син на Императора отвъд Морето и именно оттам ще се появи. Не е зле да изпратим вестоносци и до двете места — при фенера и при делтата на реката, за да ги (или го) посрещнат.

— Така си и мислех — недоволстваше Тръмпкин. — В резултат от всички тези врели-некипели не само няма да видим помощ, ами ще се лишим и от двама бойци.

— Кого предлагаш да изпратим, доктор Корнилиъс? — попита Каспиан.

— Катеричките най-добре ще се промъкнат през вражеската територия, без да ги заловят — подсказа Трюфелхънтър.

— Всичките наши катерички, а те не са много на брой — обърна внимание Никабрик, — са доста вятърничави. Подобна задача бих поверил единствено на Патъртуиг.

— Тогава да отиде Патъртуиг — отсече крал Каспиан. — А кой да е вторият пратеник? Знам, че си готов да отидеш, Трюфелхънтър, но не си достатъчно бърз. Същото важи и за теб, доктор Корнилиъс.

— Аз няма да отида! — заяви Никабрик. — При толкова човеци и зверове наоколо трябва да има някой, който да наблюдава дали към джуджетата тук се отнасят както подобава.

— Ха! — възкликна Тръмпкин. — Така ли се разговаря с крал? Ваше величество — обърна се той към Каспиан, — изпратете мен!

— Но нали не вярваш в рога? — изненада се Каспиан.

— Така е, но какво значение има. Мога да умра, докато гоня вятъра, а мога да загина и тук. Вие сте моят крал. Знам разликата между даването на съвети и изпълнението на заповеди. Вие чухте моя съвет, а сега е време аз да чуя вашите заповеди.

— Никога няма да забравя благородната ти постъпка, Тръмпкин — увери го Каспиан. — Някой да повика Патъртуиг. А аз кога да надуя рога?

— Бих изчакал до зазоряване, Ваше величество — посъветва доктор Корнилиъс. — Това понякога има ефект при правене на бели магии.

След няколко минути Патъртуиг пристигна. Обясниха каква е задачата й. Подобно на повечето катерички тя преливаше от смелост, замах и енергия, както от възбуда и пакостливост (да не кажа и самонадеяност). Щом чу задачата, изрази готовност да поеме. Решиха тя да се отправи към фенера, а Тръмпкин да предприеме по-краткото

пътуване по делтата на реката. Пратениците хапнаха набързо, получиха сърдечните благодарности и пожелания за успех от краля, язовеца и Корнилиъс и тръгнаха на път.

ГЛАВА ОСМА

КАК НАПУСНАХА ОСТРОВА

— И така — продължи Тръмпкин (защото вече се досещаш, че именно той разказваше историята на четирите деца в разрушената зала на Каир Паравел), — сложих комат хляб в джоба, оставих всичките си оръжия освен камата и поех през гората в сивото утро. Вървях много часове, по едно време чух непознат звук. Не, няма да го забравя, докато съм жив. Носеше се навсякъде из въздуха — тътнещ като гръмотевица, но несравнимо по-продължителен, студен и сладък като музика, която се носи над водата, но и така силен, че разтърсваше гората. Помислих си: „Ако това не е рогът, то тогава аз съм заек.“ И миг след това се зачудих защо не го е надул по-рано...

— По кое време се случи? — попита Едмънд.

— Между девет и десет часа — отвърна Тръмпкин.

— Точно когато бяхме на гарата! — възкликнаха едновременно децата и се спогледаха с грейнали очи.

— Моля те, продължавай! — подкани Луси джуджето.

— Е, както казах, зачудих се, но продължих да вървя напред. Не се спрях цяла нощ. А после утрото настъпи и сякаш бях оглупял като великан. Реших за по-напрямко да мина през открита местност, вместо да заобиколя големия завой на реката. И ме хванаха.

И то не войниците от армията, а стражите на един надут стар глупак — пазач на малък замък, който е последното укрепление на Мираз към брега. Няма нужда да ви казвам, че не изтръгнаха и думичка истина от мен, но аз съм джудже и това им стигаше. Но всъщност това, че пазачът се оказа надут стар глупак беше в моя полза. Всеки друг на негово място щеше да ми види сметката веднага. За него обаче най-важното беше да ми устрои грандиозна екзекуция: да ме изпрати при „призраците“ с цялата необходима за целта церемониалност. И тогава тази млада дама (той кимна към Сюзан) се прояви с лъка, и то точно навреме. И ето ме тук. Но без доспехите, защото ми ги взеха, разбира се.

Той почисти лулата си и отново я напълни.

— Ха! — възкликна Питър. — Значи е бил твоят рог, Сюзан. Твоят рог ни извлече вчера сутринта от гарата. Не мога да повярвам. Но пък всичко останало съвпада!

— Не виждам защо да не повярваш — отбеляза Луси, — след като по принцип вярваш във вълшебства. Има безброй приказки за това как чрез магии хората от едно място, дори от един свят попадат в друг. Искам да кажа, че когато магьосник в „Хиляда и една нощ“ извика дух, всички знаят, че това е добър дух и трябва да се появи. По същия начин и ние е трябвало да се появим.

— Да — съгласи се Питър. — Но се чудя, защото в приказките винаги този, който вика някого, е от нашия свят. Човек някак не се замисля откъде точно се появява духът.

— А сега вече знаем как се чувства духът — обади се Едмънд ухилен. — Леле! Малко е странно да знаеш, че само с едно свирване ние ще се озовем къде ли не.

— Но ние все пак искаме да сме тук — припомни Луси. — Особено, ако сме нужни на Аслан.

— Междувременно — обади се джуджето, — какво ще правим? Редно е да се върна при крал Каспиан и да му съобщя, че не се е явила никаква помощ.

— Не се е явила помощ ли? — учуди се Сюзан. — Напротив! Затова сме тук.

— Ъхъ... Е, да... Вероятно... — смотолев джуджето. Лулата му изглежда се беше запушила, защото той започна да я чисти. — Но... Ако ми разрешите...

— О, не си ли разбрал вече кои сме всъщност? — извика Луси. — Възможно ли е да си толкова глупав?

— Предполагам вие сте четирите деца от старите предания — отвърна Тръмпкин. — И, естествено, драго ми е да се запозная с вас. А и всичко е толкова интересно... Но... Нали няма да се обидите? — попита той плахо.

— Хайде, кажи какво ти се върти в главата! — подкани го Едмънд.

— Ами... Без да се обиждате — колебливо започна Тръмпкин, — но кралят, Трюфелхънтър и доктор Корнилиъс някак очакват... Ако ме разбирате правилно... истинска помощ. Иначе казано, те си

представят, че вие сте славни воители. А всъщност... Ние много обичаме децата и така нататък, но точно в момента, наред разгара на войната... Разбирате ли?

— Защо не си го кажеш направо, че според теб ние не струваме — лицето на Едмънд се зачерви от вълнение.

— Умолявам ви да не се обиждате! — прекъсна го джуджето. — Уверявам ви, малки приятели...

— Точно ти да ни наричаш малки... Това е прекалено! — извика Едмънд и скочи на крака. — Сигурно не вярваш, че именно ние спечелихме битката при Боруна. Приказвай каквото си искаш, но да знаеш...

— Няма смисъл да се гневим един на друг — обади се Питър. — Хайде да му намерим доспехи, а и ние да си набавим от съкровищницата, и после ще продължим разговора.

— Не виждам защо... — започна Едмънд, но Луси прошепна в ухото му: „Най-добре да послушаме Питър. Сега той е Върховния крал. А и аз имам идея.“ Това накара Едмънд да млъкне. Като си светеха с фенерчето му, всички, включително и Тръмпкин, слязоха по стълбите и отново попаднаха в тъмнината, студа и прашния разкош на съкровищницата.

Очите на джуджето заблестяха при вида на всичките богатства по полиците (макар да се налагаше да се повдига на пръсти, за да успее да види) и то си промърмори под нос: „Никабрик не бива да вижда какво има тук. Никога.“ Лесно намериха ризница, меч, шлем, щит, лък и колчан стрели, подходящи за джуджето. Шлемът беше от мед, украсен с рубини, а по дръжката на меча имаше злато. През живота си Тръмпкин никога не бе виждал, камо ли държал в ръце толкова скъпи неща. Децата също навлякоха ризници и шлемове, намериха меч и щит за Едмънд и лък за Луси. Питър и Сюзан, разбира се, вече носеха подаръците си. Тръгнаха да се изкачват по стълбите, а доспехите им леко подрънкаха. Сега вече те изглеждаха, а и се чувстваха повече нарнийци, отколкото ученици. Двете момчета поизостанаха, очевидно кройки някакъв план. Луси чу Едмънд да казва: „Не, нека аз да го направя. Ще му бъде по-неприятно, ако победея. А, от друга страна, няма да е като провал за нас, ако бъда победен.“

— Добре, Едмънд — съгласи се Питър.

Излязоха на дневна светлина. Едмънд се обърна към джуджето и много изискано обяви:

— Искам да те помоля нещо. На хлапета като нас не им се случва често да срещнат велик воин като теб. Искаш ли да направим един двубой? Ще съм ти много благодарен.

— Но, момко — възрази Тръмпкин, — тези мечове са ужасно остри.

— Знам — увери го Едмънд. — Аз обаче едва ли ще успея да се приближа достатъчно до теб, а ти вероятно ще ме обезоръжиш, без да ме нараниш.

— Намислил си доста опасна игра — отбеляза Тръмпкин. — Но щом толкова настояваш, да си разменим по някой и друг удар.

В следващия миг и двамата извадиха мечовете, а другите трима се отдръпнаха, за да ги наблюдават. Заслужаваше си. Не приличаше на глупавите схватки с дървени мечове, каквито виждаш по театралните сцени. Не приличаше дори на бой с рапири, какъвто си гледал. Това беше истинска схватка с мечове. Важното е да замахваш ниско към краката на противника, защото те не са защитени. А когато той замахне към теб, да подскачаш с двата крака едновременно, за да мине мечът под тях. Това даваше преимущество на джуджето, защото Едмънд — доста по-висок — трябваше постоянно да се навежда. Не мисля, че ако Едмънд се бе изправил пред Тръмпкин преди двадесет и четири часа, щеше да има някакъв шанс в двубоя. Но откакто стъпиха на острова, въздухът на Нарния му поддейства и уменията от всички битки, които бе водил в древността, се възвърнаха. Ръцете и краката му вече знаеха какво да правят. Сега отново беше крал Едмънд. Двамата постоянно се движеха в кръг и замахваха, а Сюзан (тя така и не се научи да харесва подобни схватки) постоянно предупреждаваше: „Внимавайте!“ И изведнъж така бързо, че никой не видя как (освен Питър, който знаеше номера), Едмънд замахна с меч си под особен ъгъл и мечът на джуджето излетя от ръцете му. Тръмпкин продължи да извърта празната си ръка, сякаш го е ужилила пчела.

— Не си пострадал, надявам се, малки ми приятелю? — попита Едмънд леко задъхано и прибра меч в ножницата.

— Разбрах — отвърна Тръмпкин суховато. — Научил си номер, който аз не знам.

— Напълно си прав — обади се Питър. — И най-добрите воители на света могат да бъдат разоръжени с хватка, която е нова за тях. Мисля, че е честно да дадем на Тръмпкин възможност да се представи добре в нещо друго. Готов ли си да се състезаваш в стрелба със сестра ми? При стрелбата, както знаеш, няма никакви номера.

— Какви сте шегаджии — отвърна джуджето. — Започвам да разбирам накъде биете. Сякаш не знам колко добре стреля, особено след случилото се сутринта. Но въпреки това, да опитаме.

Говореше навъсено, но в очите му блесяха пламъчета, защото сред своите минаваше за отличен стрелец.

Петимата отидоха във вътрешния двор.

— Кое ще е мишената? — попита Питър.

— Онази ябълка на увисналия над стената клон става — посочи Сюзан.

— Става, момиче — съгласи се Тръмпкин. — Имаш предвид онази жълтата близо до средата на арката, нали?

— Не, не тази — отвърна Сюзан. — Онази червената горе... Над бойницата.

Лицето на джуджето се издължи и то промърмори тихичко:

— Прилича повече на вишна, отколкото на ябълка.

Хвърляха чоп кой ще стреля пръв (за Тръмпкин, който никога не бе виждал да се хвърля монета, това беше изключително интересно) и Сюзан загуби. Уговориха се да стрелят от стълбите към вътрешния двор. Джуджето застана, намести стрелата и опъна тетивата — всички разбраха, че добре си знае работата. „С-с-с-ш“ чу се стрелата. Отличен изстрел. Дребната ябълка се заклати, когато стрелата мина край нея и едно листо се откъсна. После на стълбите застана Сюзан и пригответи лъка си. Съвсем не й беше толкова забавно, колкото на Едмънд, когато се състезаваше с джуджето. Не защото се съмняваше, че ще уцели ябълката, а защото благородното й сърце се терзаше как ще победи някой, който вече е загубил веднъж. Джуджето я наблюдаваше внимателно как опъва тетивата. В следващия миг се чу леко тупване. Всички го чува в тишината, която цареше наоколо. Ябълката лежеше на тревата, пронизана от стрелата на Сюзан.

— О, добре се справи! — зарадваха се братята й и сестра й.

— Изстрелът ми не беше по-добър от твоя — обърна се Сюзан към джуджето. — Но мисля, че докато ти стреляше, имаше лек полъх

на вятъра.

— Не — възрази Тръмпкин. — Не ми разправяй. Знам кога съм честно победен. Дори няма да отбелязвам, че заздравяващата ми рана от последната битка малко ми пречи, когато дръпна ръка назад и...

— О, ранен ли си? — изненада се Луси. — Дай да видя.

— Не е гледка за малки момиченца — отвърна Тръмпкин, но изведнъж се сети: — Ето, пак говоря като глупак. Предполагам, ти си велик лечител, така както брат ти отлично борави с меча, а сестра ти — с лъка.

Седна на стъпалата, свали ризницата и съблече ризата, за да разголи и мускулестата си ръка (пропорционално развита като на морж, но дребна като на дете). На рамото имаше нескопосана превръзка, с която Луси мигом се залови. Раната изглеждаше дълбока и отекла.

— О, горкичкият Тръмпкин! — възкликна Луси. — Колко ужасно.

Тя внимателно я поля с една капчица от вълшебната течност от малката бутилка.

— А? Какво направи? — изуми се Тръмпкин. Но колкото и да извърташе глава, да се обръщаше и да размяташе брада насам-натам, не успяваше да види рамото си. Опита се да го опипа доколкото може — кривеше пръсти и ръце, както правиш и ти, когато искаш да достигнеш нещо извън обсега ти. Накрая размърда рамото си, повдигна го, докосна мускулите и изведнъж скочи на крака, викайки весело:

— Излекувано е! Направо е ново! — После си призна: — Държах се като ужасен глупак. Не сте ми обидени, надявам се. Отсега нататък съм ваш покорен слуга. Благодаря ви за това, че ми спасихте живота, за изцелението, за закуската... и за урока, който ми дадохте.

Децата в един глас го увериха, че всичко е наред и няма от какво да се притеснява.

— А сега — обади се Питър, — ако наистина си решил да повярваш в нас...

— Така е — потвърди джуджето.

— ... е съвсем ясно какво трябва да предприемем: веднага да се присъединим към крал Каспиан.

— Колкото по-рано, толкова по-добре — съгласи се Тръмпкин. — Но заради глупавото ми държание загубихме близо час.

— Пътят, по който си дошъл, ще ни отнеме два дни. На нас, имам предвид — отбеляза Питър. — Ние не сме в състояние да вървим ден и нощ, като вас джуджетата. — Обърна се към другите: — Онова, което Тръмпкин нарича Хълма на Аслан, очевидно е самата Каменна маса. Помнете, че има преход около половин ден или нещо такова, оттам до Бродовете на Берна...

— Ние го наричаме Моста на Берна — обади се Тръмпкин.

— По ваше време нямаше мост — обясни Питър. — А от Берна дотук беше повече от един ден ход. Обикновено пристигахме вкъщи навреме за чая на втория ден, и то без да си давахме много зор при вървенето. Ако крачим по-енергично, вероятно ще успеем да стигнем за ден и половина.

— Но — обади се Едмънд — налага се да минем по пътя на нашия мил малък приятел?

— Не ми се подигравайте, Ваше величество, ако обичате — помоли джуджетото.

— Добре — уж прие Едмънд. — Тогава да те наричам ли ММП?

— О, Едмънд! — смърри го Сюзан. — Остави го на мира!

— Няма нищо, девойко... Искам да кажа, Ваше величество — засмя се Тръмпкин. — От една шега няма да ми излезе пришка. (Покъсно те често го наричаха ММП и накрая почти забравиха откъде произхожда.)

— Та, както казах — продължи Едмънд, — не е нужно да минем по същия път. Просто ще гребем малко на юг, докато стигнем залива Стъклената вода, и ще поемем към сушата оттам. Така ще стигнем до хълма зад Каменната маса, а и ще бъдем в безопасност, докато се движим по море. Ако тръгнем веднага, преди да се стъмни, ще сме при Стъклената вода, ще поспим няколко часа и утре рано ще се представим на Каспиан.

— Какво значи да познаваш брега — възхити се Тръмпкин. — Никой от нас дори не подозира за Стъклената вода.

— А какво ще вземем за храна? — попита Сюзан.

— Налага се да се задоволим с ябълки — отвърна Луси. — Хайде, да тръгваме! Още нищо не сме направили, а сме тук почти от два дни.

— А и няма да позволя отново да използвате шапката ми като кошница за риба — увери ги Едмънд.

Направиха от единия дъждобран нещо като торба и я напълниха с ябълки. После всички дълго пиха от кладенеца, защото нямаше да попаднат на сладка вода, преди да стигнат потока, и се отправиха надолу към лодката. Децата с тъга се разделиха с Каир Паравел — макар и руина, те отново го чувстваха като свой дом.

— Най-добре ММП да е на кърмата — реши Питър, — а Едмънд и аз ще гребем. Само момент, моля. Добре е да си свалим ризниците, иначе доста ще се разгорещим. Момичетата да седнат отпред и да дават указания на ММП, защото той не познава пътя. И си отваряйте очите, трябва да навлезем в открито море, преди да подминем острова.

Скоро зеленият горист бряг на острова остана зад гърба им. Малките му заливи вече изглеждаха по-плитки, а лодката се вдигаше и спускаше по леките вълни. Морето около тях сякаш стана по-голямо, а в далечината изглеждаше и по-синьо, но около лодката беше зеленикаво и на мехурчета. Миришеше на сол. Чувахе се единствено шумът от плиска на водата по лодката и потапянето на греблата. Слънцето започна да напича.

Луси и Сюзан, седнали на носа, се забавляваха, като постоянно се навеждаха и се опитваха да докоснат водата, а тя все им убягваше. Песъчливото дъно, осеяно тук-там с лилави петна от водорасли, се виждаше съвсем ясно под тях.

— Точно както в миналите времена — отбеляза Луси. — Помните ли пътуването ни до Терebinтия, Галма, Седемте острова и Уединените острови?

— Да — обади се и Сюзан. — Както и славния ни кораб „Великолепната Хайлийн“ с лебедова глава на носа и издяланите отстрани разперени лебедови криле.

— С копринените платна и огромните фенери на кърмата.

— А какви веселби с музиканти правехме на борда му!

— Веднъж качихме горе на такелажа всички музиканти. Свиреха на флейти, а музиката идваше сякаш от небесата.

По някое време Сюзан смени Едмънд на греблото, а той дойде отпред при Луси. Бяха подминали острова и вече плаваха по-близо до брега — пуст и целият обрасъл с гори. Щеше да им се стори красив,

ако не го помнеха от времето, когато представляваше открито пространство, населено с техните весели приятели.

— Пфу! Доста изморителна работа! — изпуфтя Питър.

— Да погребам аз малко — предложи Луси.

— Греблото е голямо за теб — отвърна Питър троснато не защото беше сърдит, а защото нямаше сили да обяснява надълго и нашироко.

ГЛАВА ДЕВЕТА

КАКВО ВИДЯ ЛУСИ

Преди да заобиколят и последния нос, за да поемат към залива Стъклената вода, Сюзан и двете момчета бяха страшно изморени от гребането, а Луси изпитваше остро главоболие от дългите часове, прекарани под палещото слънце, и от взирането във водите. Дори Тръмпкин мечтаеше пътуването вече да е приключило. Седеше на кърмата — място, пригодено за мъже, а не за джуджета — и понеже краката му не стигаха до дъното на лодката, всеки е наясно колко е неудобно това дори за десет минути. Умората им се увеличаваше, настроението им се понижаваше. До този момент децата мислеха единствено как да стигнат до Каспиан. Сега вече се чудеха какво ще правят, когато го открият, и как шепа джуджета и горски същества могат да победят армия от възрастни.

Гребяха бавно по криволичещите течения на залива Стъклената вода, а здрачът се спускаше. С приближаването на бреговете, където короните на дърветата от двете страни почти се преплитаха, тъмнината все повече ги обгръщаше. Беше тихо — в далечината шумът на морето бавно заглъхваше. Чуваха дори ромона на поточетата, които извираха от горите наоколо и се вливаха в Стъклената вода.

Най-после стъпиха на брега. Чувстваха се прекалено уморени дори да се опитат да накладат огън. Даже вечерята с ябълки (макар да им се струваше, че надали някога отново ще поискат да видят ябълка) им изглеждаше по-привлекателна, отколкото да ловят риба или да стрелят по дивеч. Нахраниха се мълчаливо и се сгушиха плътно един до друг върху мъха и окапалите листа между четири големи бука. Всички освен Луси заспаха начаса. Луси не бе така изморена като останалите, но не се чувстваше никак удобно. А и беше забравила, че всички джуджета похъркват. Знаеше един от най-сигурните начини да заспиш — просто да престанеш да се насилваш да го правиш. Затова отвори очи. През пролука сред гъсталака и клоните огледа водата на потока и небето. Със сладка тръпка от спомена отново видя след

толкова време ярките звезди на Нарния. Някога ги различаваше по-добре от звездите в собствения си свят, защото като кралица на Нарния си лягаше несравнено по-късно, отколкото като дете в Англия. Ето ги отново. От мястото, където лежеше, различаваше поне три от летните съзвездия: Корабът, Чукът и Леопардът. „Миличкият стар Леопард“ — прошепна щастливо тя.

Вместо да ѝ се приспива, тя се разбуждаше все повече и повече с онази странна, нощна, замечтана будност. Водите на потока ставаха по-ярки. Досети се, че ги огряват лъчите на луната, макар да не я виждаше. И изведнъж изпита чувството, че цялата гора се пробужда. Несъзнателно стана и се отдалечи от бивака им.

„Прекрасно е“ — помисли си Луси. В хладния и свеж въздух се носеха приятни аромати. Съвсем наблизко чу как запя славей, поспря и пак подхвана песента си. Напред сякаш беше по-светло и тя тръгна нататък. Озова се на място, не така гъсто обрасло с дървета и големи петна лунна светлина, но лунната светлина и сенките така се примесваха, че човек едва различаваше къде точно стои нещо и какво всъщност представлява. В този момент славеят, очевидно доволен от разпяването, подхвана песента си с пълно гърло.

Очите на Луси започнаха да привикват към оскъдната светлина и вече различаваше по-ясно близките дървета. Обзе я копнеж по старите времена, когато дърветата на Нарния приказваха. Знаеше съвсем точно как ще звучи всяко едно, стига да успее да го пробуди. Знаеше и каква човешка форма ще наподобява. Погледна към една сребриста бреза: щеше да има нежен, напевен глас и да прилича на стройно момиче с развети около лицето коси, което обича да танцува. Погледна към един дъб: щеше да е съсухрен, но добросърдечен старец с накъдрена брада и космати брадавици по лицето и ръцете. Погледна към бука, под който стоеше. О! Това дърво щеше да е най-симпатично от всички. Като грациозна богиня, гладка и величествена — дама на гората.

— О, дървета, дървета, дървета — обади се Луси (въпреки намерението ѝ да мълчи). — О, дървета, събудете се! Нима не помните? Мен не ме ли помните? Дриади и горски нимфи, излезте, елате при мен!

Нямаше никакъв вятър, ала всички дървета наоколо се разлюляха. Шумоленето на листата напомняше думи. Славеят спря да пее, сякаш за да ги чуе. Луси усети, че след миг ще започне да разбира

какво се опитват да кажат дърветата. Но този момент така и не настъпи. Шумоленето на листа замря. Славейт отново пропя. Дори на лунната светлина гората отново изглеждаше съвсем обикновена. И въпреки това на Луси ѝ се струваше (както и на теб понякога ти се случва, когато искаш да си припомниш име или дата, а те постоянно ти убягват), че е пропуснала нещо: сякаш е проговорила на дърветата малко по-рано или малко по-късно, сякаш не е изрекла всички необходими думи или пък е добавила макар и една-единствена, но излишна.

Съвсем внезапно се почувства изморена. Върна се при другите, сгуши се между Сюзан и Питър и след минути заспа.

На следващото утро в сивото зазоряване в гората (слънцето още не беше изгряло и всичко бе влажно и мръсно) се събудиха премръзнали и съвсем не весели.

— Ябълки, а? — усмихна се тъжно Тръмпкин. — Трябва да кажа, че вие, древните крале и кралици, не глезите особено поданиците си.

Изправиха се, поразтърпкаха се, огледаха се наоколо. Поради гъсто израсналите дървета виждаха едва на няколко стъпки в която и да било посока.

— Надявам се, Ваши величества знаят пътя добре — подхвърли джуджето.

— Аз не го знам — призна Сюзан. — Никога през живота си не съм била в тази гора. Дори през цялото време си мислех, че е редно да поемем по реката.

— Тогава трябваше да го кажеш навреме! — смъмри я Питър с разбираема строгост.

— О, не ѝ обръщай внимание — обади се Едмънд.

— Тя винаги е кисела като краставица. Питър, нали носиш джобния си компас? Тогава всичко е наред. Просто продължаваме да се движим неотклонно на северозапад. Ще прекосим рекичката, как се казваше... Ръш...

— Знам я — възкликна Питър. — Онази, дето се влива в Голямата река при Бродовете на Беруна или както ги нарича ММП — Моста на Беруна.

— За нея говоря. Ще я прекосим, ще тръгнем нагоре по хълмовете и ще стигнем при Каменната маса, имам предвид Хълма на

Аслан, някъде към осем-девет часа. Надявам се крал Каспиан да ни предложи добра закуска!

— Дано да си прав — подхвърли Сюзан. — Лично аз не помня нищо подобно.

— Това им е най-лошото на момичетата — обърна се Едмънд към Питър и джуджето. — Никога не могат мислено да си представят карта.

— Защото все пак имаме нещо в главите си! — сръза го Луси.

Отначало сякаш се придвижваха добре. По едно време дори им се стори, че попадат на стара пътека. Но познаваш ли горите поне малко, ще си наясно, че човек непрекъснато попада на въображаеми пътеки — изчезват след пет минути и щом решиш, че вече си на друга (а се надяваш да не е друга, ами просто част от предишната) тя също се изгубва нанякъде, ала ти вече си се отклонил доста от правилната посока и си даваш сметка, че всъщност никоя не е била истинската. Момчетата и джуджето обаче бяха свикнали с горите и не се подвеждаха за повече от няколко секунди.

Вървяха около половин час (трима от тях доста схванати поради вчерашното гребане) и Тръмпкин изведнъж прошепна:

— Спрете! — Всички го послушаха. — Нещо върви по петите ни — поясни той все така тихо. — Или по-скоро ни следва, ей там... Отляво.

Всички стояха неподвижно — вслушваха се и се взираха, докато ги заболяха ушите и очите.

— Най-добре ти и аз да приготвим по една стрела — обърна се Сюзан към Тръмпкин.

Джуджето кимва. Двата лъка бяха приготвени за стрелба и групата продължи.

Изминаха няколко десетки крачки през не много гъста гора, като през цялото време си отваряха очите на четири. По едно време храсталаците започнаха да се сгъстяват — налагаше се да минат съвсем близо до тях. Точно преминаваха през теснината и сред храстите, чупейки клонки, се надигна нещо, което ръмжеше и се зъбеше. Луси неволно тупна на земята и едновременно чу изсвистяването на стрела. След няколко мига, способна отново да вижда, забеляза огромна сива мечка, просната мъртва — беше пронизана от стрелата на Тръмпкин.

— ММП те победи в това състезание, Сюзан — Питър се усмихна леко пресилено.

Дори и той се сепна малко от неочакваното приключение.

— За... забавих се — отвърна Сюзан засрамено. — Но се страхувах да не е... някоя от нашите мечки... Говореща мечка.

Сюзан ненавиждаше да убива.

— Точно в това е бедата — обади се Тръмпкин. — Повечето от зверовете са се превърнали в наши врагове, а и сякаш са станали обикновени животни, но все пак са останали и от другия вид. Никога не си сигурен, а нямаш време да изчакаш, за да провериш.

— Горкичкият мечок — заговори отново Сюзан. — Нали не мислиш, че е бил от Говорещите?

— Този специално — не — отвърна джуджето. — Видях му муцуната и чух изръмжаването. Искаше да хапне малко момиченце за закуска. И като споменах закуска, не искам да обезсърчавам Ваши величества за закуската, която се надявате да ви поднесе крал Каспиан, но месото в лагера ни е твърде оскъдно. А от една мечка има доста какво да се изяде. Грехота е да оставим тази тук, без да вземем поне малко със себе си, а и няма да ни забави повече от половин час. Вие, двамата младежи... крале, знаете ли как се дера мечка?

— Да идем да седнем встрани — предложи Сюзан на Луси. — Знам каква мърлява работа е това. — Луси кимна и потрепери. Вече седнали по-надалеч, добави: — В главата ми се върти ужасна идея, Сюзан.

— Каква?

— Няма ли да е кошмарно, ако един ден в нашия свят, хората започнат да подивяват както животните тук и въпреки това да продължават да приличат на хора и да не можеш да различиш кой, кой е?

— Имаме достатъчно за какво да се тревожим тук и сега в Нарния — отвърна практичната Сюзан, — без да си представяме подобни неща.

След време се върнаха при момчетата и джуджето — те бяха отрязали от най-хубавото месо толкова, колкото смятаха, че ще могат да носят. Не е много приятно да си натъпчеш джобовете със сурово месо, но те го загърнаха в пресни листа — всички имаха достатъчно опит, за да знаят какво щеше да бъде отношението им към меките,

мокри неприятни парчета, след като повървят достатъчно, за да огладнеят истински.

Поеха отново с тежка крачка (при първото поточе спряха само колкото да се измият три чифта ръце, които спешно се нуждаеха от почистване). Слънцето се издигна високо, птичките запяха и повече мухи, отколкото желяеха, зажузаха сред орловата папрат. Скованите от гребането предишния ден гърбове започнаха да се раздвижват. Настроението на всички се приповдигна. Слънцето ги сгря — свалиха шлемовете и ги понесоха на ръце.

— Предполагам, че вървим в правилна посока — обади се Едмънд след около час.

— Не виждам как ще сбъркаме, стига да не се отклоним прекалено наляво — отвърна Питър. — А ако се отклоним много надясно, най-лошото, което може да ни се случи, е твърде рано да излезем при Голямата река, преди да заобиколим завоя, който прави.

Продължаваха да вървят. Чуваха се единствено тежките им стъпки и подрънкването на металните ризници.

— Къде е проклетата река? — възнегодува Едмънд доста по-късно.

— И аз мислех, че вече трябва да сме я стигнали — увери го Питър. — Не ни остава нищо друго, освен да продължаваме.

И двамата доловиха колко напрегнато ги наблюдава джуджето, но нищо не каза.

И пак поеха. Ризниците станаха някак горещи и тежки.

— Какво! — ненадейно възкликна Питър.

Без да усетят, се намериха почти до ръба на пропаст. В дъното на дълбоката клисура течеше река. В далечния край на клисурата скалите се издигаха още по-високи. Никой от компанията, с изключение на Едмънд (и може би и Тръмпкин), не умееше да се катери добре.

— Съжалявам! — обади се Питър. — Аз съм виновен, че се озовахме тук. Загубили сме се. Никога през живота си не съм виждал това място.

Джуджето тихо подсвирна.

— О, нека се върнем и минем по другия път — предложи Сюзан. — От самото начало подозирах, че ще се загубим в гората.

— Сюзан! — укори я Луси. — Не опявай така на Питър! Нещата и без това са доста сериозни. Той прави всичко, каквото може.

— А ти не се зъби на Сюзан така! — сопна се Едмънд. — Според мен тя е съвсем права.

— Ха! — обади се Тръмпкин. — Ако сме се загубили на идване, кой казва, че няма да се загубим и на връщане? И освен това, ако ще се връщаме на острова, за да тръгнем отначало — да предположим, че успеем да стигнем дотам — най-добре е да се откажем от всичко. Мираз ще е свършил с Каспиан много преди да се присъединим към него.

— Според теб да продължим, така ли? — попита Луси.

— Не съм убеден, че Върховния крал се е загубил — отвърна Тръмпкин.

— Но рекичката Ръш, която търсим, не е в клисура — Питър едва се сдържаше да не се разгневи.

— Ваше величество казва „е“ — отбелязва джуджето, — но не е ли по-правилно да каже беше? Вие познавате тези земи отпреди стотици, може би и хиляди години. Не е ли възможно страната да се е променила? Например свлачище да повлече половината от хълм и да остави голи скали и сега това да е урвата отвъд клисурата. Или Ръш да е копала коритото си година след година и да се е образувала тази пропаст? Ами земетресенията и какво ли още не.

— Не се сетих — призна Питър.

— Дори това да не е нашата река — продължи Тръмпкин, — тя тече общо взето на север и рано или късно ще се влее в нея. Струва ми се, на идване минах край нещо, което може да е Голямата река. Ако тръгнем по течението и се придържаме надясно, ще стигнем до там. Вероятно не толкова в горното ѝ течение, както се надявахме, но поне няма да сме по-зле, отколкото, ако бяхме тръгнали по моя път.

— Тръмпкин, страхотен си! — похвали го Питър. — Хайде! Да се спуснем в клисурата.

— Вижте! Вижте! Вижте! — невъздържано се развика Луси.

— Къде? Какво? — обадиха се останалите в един глас.

— Лъвът! — възкликна Луси. — Самият Аслан. Не го ли видяхте?

Лицето ѝ имаше съвсем нов израз, а очите ѝ светеха от възторг.

— Наистина ли искаш да кажеш... — подхвана Питър.

— Къде ти се стори, че го виждаш? — прекъсна го Сюзан.

— Не ми говори като възрастна! — сопна се Луси и тропна с крак. — Не ми се стори! Аз го видях!

— Къде, Луси? — попита Питър.

— Точно ей там, между онези самодивски дървета. Не, от тази страна на клисурата. Горе, не долу. И точно в обратната посока, накъдето мислехме да поемем. И искаше да го последваме... Там горе.

— Откъде знаеш, че е искал това? — полюбопитства Едмънд.

— Той... Аз... Ами просто разбрах — обясни Луси, — по израза на лицето му.

Останалите се спогледаха озадачени.

— Ваше величество може и да е видяла лъв — обади се Тръмпкин, — защото, както са ми казвали, в горите ги има. Но може да е бил толкова приятелски настроен и при това Говорещ лъв, колкото мечката, която срещнахме.

— О, не ставай глупав! — ядоса се Луси. — Да не мислиш, че няма да разпозная Аслан, ако го видя?

— Сега той ще е доста по-възрастен — напомни Тръмпкин, — при положение че е същият, когото сте познавали преди. А и дори да е той, какво му пречи да е подивял и да се е превърнал в обикновено животно, като много други?

Луси почервения от яд и според мен щеше да се нахвърли върху Тръмпкин, ако Питър не я хвана за рамото.

— ММП, не разбираш. А и как би могъл? Трябва да ни повярваш, Тръмпкин, че наистина знаем за Аслан. Имам предвид малко повече, отколкото ти. И никога повече не бива да говориш така за него. Най-малкото, защото не носи късмет. А и освен това казаното от теб е глупост. Въпросът е дали Аслан наистина е бил там.

— Знам, че беше — увери го Луси, а очите ѝ се напълниха със сълзи.

— Да, Луси, но ние не сме сигурни, не разбираш ли? — опита се да ѝ обясни Питър.

— Тогава не ни остава нищо, освен да гласуваме какво да предприемем — предложи Едмънд.

— Дадено! — прие Питър. — Ти си най-възрастен сред нас, ММП. За кое гласуваш: да тръгнем нагоре или надолу?

— Надолу — отвърна джуджето. — Нищо не знам за Аслан, но знам, че поемем ли наляво и нагоре по клисурата, вероятно ще вървим

цял ден, преди да попаднем на място, където да я прекосим. А ако се насочим надясно и надолу, след два-три часа неизбежно ще стигнем Голямата река. А и ако действително има истински лъвовe, по-добре е да се отдалечим, а не да се приближаваме до тях.

— Ти как смяташ, Сюзан?

— Не ми се сърди, Луси — отговори Сюзан, — но според мен трябва да тръгнем надолу. Ужасно съм уморена. Хайде да се измъкваме от проклетата гора и да излезем на открито колкото е възможно по-скоро. А и никой освен теб не видя нищо.

— Едмънд? — продължи Питър.

— Точно това — Едмънд говореше някак забързано и леко се изчерви. — Когато преди година — или преди хиляди години — за пръв път открихме Нарния, именно Луси първа го разбра, а ние останалите не й вярвахме. Аз се държах най-зле от всички, знам го. А накрая тя се оказа права. Няма ли да е честно този път да й повярваме? Аз съм за това да тръгнем нагоре.

— О, Едмънд! — зарадва се Луси и стисна ръката му.

— Ред е на Питър — посочи Сюзан. — Надявам се...

— Млъкни и ме остави да помисля — прекъсна я Питър. — Бих предпочел да не се налагаше да гласувам.

— Ти си Върховния крал — строго напомни Тръмпкин.

— Надолу — отсече Питър след дълга пауза. — Съзнавам, че Луси може да се окаже права, но това е. Така и така трябва да тръгнем или в едната, или в другата посока.

И те поеа надясно по ръба, надолу по течението. Луси вървеше най-отзад, а по бузите ѝ се стичаха сълзи.

ГЛАВА ДЕСЕТА

ЗАВРЪЩАНЕТО НА ЛЪВА

Да се движат по ръба на пропастта над клисурата се оказа не така лесно, както им изглеждаше. Почти в самото начало попаднаха на млади борови горички, израснали на самия ръб. След като десетина минути, приведени, се бутаха един друг в опита си да я пресекат, дадоха си сметка, че за стотина крачки ще им е нужен поне час. Затова се върнаха и решиха да я заобиколят. Това ги отведе доста по-надясно от първоначалните им намерения — вече нито виждаха скалите, нито чуваха реката. Започнаха да се опасяват, че напълно са се загубили. Никой нямаше представа колко е часът, но денят вече беше много горещ.

Най-после се добраха обратно до ръба на пропастта (на около петстотин крачки откъдето тръгнаха) и откриха колко по-ниски и насечени са скалите от тази страна. Скоро намериха път да се спуснат в клисурата и продължиха да вървят по брега на реката. Първо обаче спряха да отдъхнат и се напиха хубаво с вода. Никой вече не споменавахе не само за закуска, но и за вечеря с Каспиан.

Вероятно постъпиха умно да продължат по брега на реката, а не горе по ръба на урвата, защото така бяха сигурни, че са на прав път. Премеждието в боровата горичка ги предупреди за опасността да не се отдалечат прекалено много от посоката си и да се загубят в гората. А тя беше стара, без пътеки и в никой случай нямаше как да се придвижват през нея по права линия. Къпинови храсти, паднали дървета, мочурливи места и гъсталаци постоянно щяха да се изпречват пред тях. Ала и пътят край Ръш не се оказа особено приятен. Искам да кажа, не беше хубав за хора, които бързат. Би бил чудесен за следобедна разходка, която да завърши с пикник и чай. За такъв случай имаше всичко: ромолящи водопади, сребристи каскади, дълбоки тъмни вирове, обрасли с мъх камъни, бряг, където краката ти потъват до глезен, най-различни видове папрат, блестящи като скъпоценни камъни морски кончета, от време на време високо над главите им се

рееха ястреби, а веднъж (така поне се стори и на Питър, и на Тръмпкин) се мярна орел. Ала и децата, и джуджето бързаха да видят колкото се може по-скоро Голямата река, Беруна и Хълма на Аслан.

Течението на Ръш се спускаше все по-стръмно. Пътуването им се превръщаше все повече и повече в алпинизъм и все по-малко приличаше на разходка. Понякога беше опасно катерене по хлъзгав камък с бездна под него и гневни бучащи води на дъното.

Бъди сигурен, че напрегнато наблюдаваха скалите отляво — търсеха място да се изкачат на отсрещния бряг. Ала скалите оставаха някак безмилостни. По някакъв начин действаше влудяващо, защото всички знаеха, че минат ли веднъж от другата страна на клисурата, ги чака относително гладък терен и не след дълго ще стигнат до щаба на Каспиан.

Момчетата и джуджето вече бяха склонни да спрат, да запалят огън и да опекаат мечешкото месо. Сюзан не искаше и да чуе. Желаете единствено, както обясни, „да вървим и най-после да приключим и да се измъкнем от тази отвратителна гора“. Луси, прекалено уморена и нещастна, нямаше никакво мнение. Но понеже наоколо не се виждаха никакви дървета, всъщност беше все едно кой какво мисли. Момчетата започнаха да се питат дали суровото месо действително е толкова неприятно на вкус, колкото им бяха казвали. Тръмпкин ги увери, че наистина е така.

Ако само преди няколко дни в Англия децата бяха предприели подобно пътуване, естествено досега щяха да са капнали от умора. Но Нарния променяше децата. Дори Луси вече беше, така да се каже, само една трета момиченце, тръгващо за пръв път на училище-пансион, и две трети кралица Луси на Нарния.

— Най-после! — възкликна Сюзан.

Речната клисура направи голям завой и пред очите им се разкри нова гледка: до хоризонта се откриваше местност, където блестеше сребърната лента на Голямата река. Добре виждаха широкото плитко място, където някога минаваха Бродовете на Беруна, а сега там се издигаше дълъг мост с много арки. В далечния му край различаваха някакво градче.

— Ха! — възкликна Питър. — Водихме битката при Беруна точно там, където се издига градчето.

Това доста развесели момчетата. Няма начин да не се почувстваш по-силен, когато съзреш място, където преди стотици години си спечелил славна победа, да не говорим за придобитото кралство. Питър и Едмънд оживено си припомняха битката. Дори забравиха колко ги болят краката и колко тежат ризниците върху раменете им. А джуджето прояви голям интерес.

Сега всички вървяха по-енергично, крачеха по-леко. Отляво продължаваха да се издигат само скали, но отдясно земята ставаше по-полегата. Скоро клисурата премина в долина. Водопадите изчезнаха и постепенно отново се озоваха в сравнително гъсти гори.

В следващия момент се чу „С-с-с-ш“, последвано от звук, който наподобяваше чукането на кълвач. Децата още се чудеха къде (преди много години) са чували подобен звук и защо буди неприятни спомени, когато Тръмпкин извика: „Залегнете!“, и придърпа Луси (тя вървеше до него) долу върху орловата папрат. Питър, надигнал глава, за да види дали няма да съзре катеричка, пръв разбра какво всъщност предизвика шума: дълга стрела се бе забила в дънера на дървото точно над главите им. Докато дърпаше Сюзан надолу и самият той коленичи, край рамото му прелетя втора стрела и падна на земята.

— Бързо! Бързо! Назад! Пълзете! — задъхано нареждаше Тръмпкин.

Обърнаха се и поеха нагоре по склона, под листата на орловата папрат, съпроводени от рояци хапещи мухи. Около тях свистяха стрели. Една уцели шлема на Сюзан, чу се издрънчаване и стрелата се отклони. Запълзяха по-бързо. От тях се лееше пот. Затичаха, приведени почти на две. Момчетата държаха мечовете в ръце от страх да не се препънат в тях.

Задачата им се оказа трудна: отново нагоре по хълма, по пътя, който вече изминаха. По едно време почувстваха, че дори да се наложи да спасяват живота си, повече нямат сили да тичат. Всички се строполиха задъхани върху влажната папрат зад голям заоблен камък до един водопад. Изненадаха се колко високо са успели да се изкачат.

Заслушаха се напрегнато, но не доловиха шум от преследване.

— Е, поне това е наред — пое си дълбоко дъх Тръмпкин. — Няма да претърсват гората. Попаднахме на караул, предполагам. Значи Мираз има постове чак тук. Трябва да призная, че се измъкнахме на косъм.

— Заслужавам да ме халосат по главата, задето ви поведох по този път — разкайваше се Питър.

— Напротив, Ваше величество — възрази джуджето. — От една страна, не вие, а кралският ви брат Едмънд предложи да поемем към Стъклената вода.

— ММП е прав — обади се Едмънд, който съвсем чистосърдечно бе забравил това, откакто се объркаха нещата.

— От друга — продължи джуджето, — ако бяхме вървели по пътя, по който аз дойдох, най-вероятно щяхме да налетим на друг пост. Или поне щяхме да се сблъскаме със сегашните трудности, за да го избегнем. Според мен е добре, че следвахме пътя край Стъклената вода.

— Всяко зло за добро — обади се Сюзан.

— Голямо добро, няма що! — изсумтя Едмънд.

— Сега се налага отново да се качим горе, нали? — попита Луси.

— Луси, ти си герой! — похвали я Питър. — Това е единственият намек, който направи днес, сякаш ни напомняш: Казах ви, че така ще стане! Хайде, да вървим.

— Независимо кой какво казва, възнамерявам, щом навлезем достатъчно навътре в гората — обяви Тръмпкин, — да наклада огън и да приготвя вечеря. Но трябва да се отдалечим оттук.

Не е нужно да ви описвам с какви усилия си проправяха път обратно нагоре по клисурата. Трудно наистина, но странно — всички се чувстваха някак повесели, дишаха нормално, а и думата вечеря им влияеше благотворно.

Стигнаха до боровата горичка, която им създаде толкова неприятности, и направиха бивак в падина точно над нея. Много се измориха, докато съберат дърва, но затова пък им беше приятно, когато огънят лумна и те извадиха влажните меки парчета мечешко месо, които щяха да се сторят доста непривлекателни за всеки, прекарал деня в уюта на дома си. Джуджето имаше великолепни хрумвания относно готварството. Увixa ябълките (все още им се намираха няколко) с мечешко месо — сякаш приготвяха ябълков пирог, но вместо с тесто, с месо. Нанизаха ги на остри клечки и ги изпекоха. Ябълковият сок напои месото и то заприлича на свинско печено с ябълково пюре. Месото от мечка, дълго хранила се с други животни, не е особено вкусно, но месото на мечка, хранила се с мед и плодове, е

отлично. Оказа се, че тази е била точно такава. Устрои си разкошна вечеря, а и, естествено, нямаше никакви чинии за миене. Облегнаха се назад, опънали уморените си крака, и бърбеха, наблюдавайки как се вие димът от лулата на Тръмпкин. Сега надеждата, че утре ще успеят да открият крал Каспиан и до няколко дни ще победят Мираз, изпълваше всички. Дори да не беше разумно да се чувстват така, това си беше самата истина.

Заспаха един след друг, и то доста бързо. Луси се събуди от най-дълбокия сън, който можеш да си представиш. Имаше чувството, че по име я вика най-любимият глас. Отначало го взе за гласа на баща си, но нещо ѝ подсказваше, че не е точно той. После ѝ хрумна дали не е Питър, но и това не ѝ се стори убедително. Не ѝ се ставаше не защото се чувстваше уморена — напротив, чувстваше се великолепно отпочинала и всички болки от костите ѝ бяха изчезнали — а защото изпитваше невероятно щастие и удобство. Гледаше право нагоре към нарнийската луна — доста по-голяма от нашата — и към обсипаното със звезди небе: изградиха бивака на относително открито място.

— Луси! — долетя отново повикът. Не беше гласът нито на баща ѝ, нито на Питър.

Седна разтреперана от вълнение, не от страх. Луната грееше ярко, цялата гора наоколо се виждаше ясно, сякаш беше ден, но изглеждаше някак по-дива. Зад нея се стелеше боровата горичка, далече вдясно стърчаха назъбените скали на клисурата, а право напред се виждаше затревена поляна с няколко дървета в края. Луси погледна именно в тази посока.

— Ха! — възкликна тя наум. — Струва ми се, че помръдват. Сякаш се разхождат наоколо.

Стана с разтуптяно сърце и се отправи натам. От горската поляна определено се чуваше шум, подобен на този от дървета при силна буря. Тази нощ обаче нямаше вятър. Но същевременно не беше и обичаен шум от дървета. Напомняше някаква мелодия, но тя убягваше на Луси, както предишната нощ, когато дърветата почти ѝ бяха проговорили, ѝ убягнаха думите. Най-сетне различи нещо като игрива песен. С приближаването към поляната краката ѝ пожелаха да затанцуват. Вече нямаше никакво съмнение, че дърветата наистина се движат: едно към друго, едно около друго, като при сложен танц.

„Предполагам — помисли си Луси, — че когато танцуват, дърветата изпълняват стар народен танц.“ Сега тя бе почти сред тях.

Първото дърво, което погледна, съвсем не приличаше на дърво, а по-скоро на огромен мъж с рунтава брада и разрошени коси. Не изпита страх, защото и преди бе виждала подобни неща. Взря се внимателно и все пак се оказа само дърво, макар че продължаваше да се движи. Не виждаше дали има крака или корени, разбира се, защото дърветата се движат, без да се местят по земната повърхност. Те някак газят из нея, както ние във вода. Така правеха всички дървета, които погледна. В един момент наподобяваха дружелюбните, прекрасни и огромни форми, които дърветата нахлузват, когато добра магия им вдъхне живот, а в следващия миг отново ставаха обикновени дървета. Но заприличаха ли на дървета, се превръщаха в странни, човекоподобни дървета, а когато приличаха на хора — бяха странни хора, целите в клони и листа. И през цялото време се носеше необичайната весела играва мелодия.

— Почти са се събудили, но не напълно — отбеляза Луси.

За себе си знаеше, че е по-будна отвсякога.

Движеше се сред тях безстрашно, с танцова стъпка, само от време на време се дръпваше да не я смаже някой от огромните ѝ партньори. Но те не привличаха целия ѝ интерес. Искаше да ги подмине и да стигне до нещо друго, защото именно отвъд отново долетя приятният за ушите ѝ глас.

Скоро премина между тях (чудеше се дали отмества с ръце клоните, или по-скоро хваща ръцете на танцьори, които се редуват да ѝ партнират) и видя, че дърветата всъщност са оградили в кръг голямо, разчистено място. Измъкна се от постоянно движещите се причудливи сенки, които дърветата хвърляха.

Пред себе си видя поляна с тъмни танцуващи отстрани дървета. И изведнъж... О, радост! Той беше там! Огромният Лъв с блестящобяла на лунната светлина козина и голяма сянка под него.

Ако не движеше опашката си, щеше да решиш, че е статуя, но Луси дори не се замисли. Дори не се спря да прецени дали е приятелски настроен лъв или не. Втурна се към него. Чувстваше, че сърцето ѝ ще се пръсне, ако пропилее само още един миг. В следващия момент го целуваше, обгръщаше с ръце врата му, доколкото успяваше, и завря лице в красивата копринена грива.

— Аслан, Аслан! Скъпи Аслан! — проплака Луси. — Най-последно!
Огромният звяр се претърколи на една страна и Луси — полуседнала, полулегнала — се озова между предните му лапи. Той се наведе напред и докосна носа ѝ с език. Тя усети топлия му дъх. Взираше се в едрата мъдра глава.

— Добре дошло, дете! — проговори той.

— Аслан! — възкликна Луси. — Станал си по-голям.

— Изглеждам ти така, защото ти си пораснала, мъничката ми — отвърна той.

— А ти не си се променил, така ли?

— Не. Но след всяка година, с която израстваш, ще ти се струвам все по-голям.

Чувстваше се безкрайно щастлива и не ѝ се щеше да проговаря. Но Аслан се обади:

— Луси, не бива дълго да лежиш тук! Чака те работа, а днес загубихте доста време.

— Да, за жалост — съгласи се Луси. — Аз те видях, но те не ми повярвах. Толкова са...

Някъде дълбоко от гърлото на Аслан се чу нещо, напомнящо слабо ръмжене.

— Извинявай! — побърза да се обади Луси, която разбираше някои от настроенията му. — Все пак не беше моя вината, нали?

Лъвът я погледна право в очите.

— О, Аслан! — изненада се Луси. — Да не искаш да кажеш, че вината е в мен? Как бих могла да оставя другите и сама да дойда при теб? Не е възможно... Не ме гледай по този начин... Е, добре, предполагам, че съм могла да го сторя. Да, и нямаше да съм сама, защото щях да бъда с теб. Но каква полза, дори да бях постъпила така?

Аслан не отвърна.

— Искаш да кажеш — продължи Луси съвсем предпазливо, — че всичко щеше да се уреди... някак си? Но как? Моля те, Аслан. Няма ли да ми кажеш?

— Да узнаеш какво е щяло да се случи, дете? — попита Аслан.
— Не, никой никога не го узнава.

— О! — пророни Луси унило.

— Не всеки успява да предвиди какво ще се случи — продължи Аслан. — Ако сега се върнеш при другите и ги събудиш, ако им

кажеш, че отново си ме видяла, ако всички станете и ме последват — какво ли ще се случи? Има само един начин да се разбере.

— Искаш да кажеш, че сега трябва да постъпя по този начин, така ли? — попита Луси.

— Да, мъничката ми.

— А този път другите ще те видят ли?

— Отначало определено не — увери я Аслан. — А дали ще го сторят по-късно — зависи.

— Но те няма да ми повярват — простена Луси.

— Няма значение — успокои я Аслан.

— О, не... — завайка се Луси. — А така се зарадвах да те открия отново. И се надявах да ми позволиш да остана при теб. И също, че ще се появиш с рев и ще изгониш неприятеля... Както постъпи миналия път. А сега всичко ще бъде ужасно.

— Знам, трудно ти е в момента, мъничката ми — подхвана Аслан. — Но нещата никога не се повтарят. Уверявам те, че и за всички нас в Нарния бе трудно досега.

Луси зарови лице в гривата му, но вероятно в нея имаше някаква магия, защото усети как се изпълва с лъвска сила. Изведнъж се поизправи.

— Извинявай, Аслан! Сега вече съм готова.

— Сега ти си лъвица — увери я Аслан. — Сега цяла Нарния ще бъде обновена. Но хайде, ела! Нямаме време за губене.

Той се надигна и тръгна с величествени, безшумни крачки обратно към танцуващите дървета, покрай които тя току-що беше минала. Луси вървеше редом с него, поставила трепереща ръка върху гривата му. Дърветата се отместиха да им сторят път и за миг напълно придобиха човешки форми. Луси зърна високи и прекрасни горски богове и богини — и всички те се покланяха на Лъва. В следващия миг отново се превърнаха в дървета, но продължаваха да се кланят. Стволовете им се извиваха грациозно, клоните се преплитаха и поклонът им представляваше същински танц.

— Сега, дете — обади се отново Аслан, когато дърветата останаха зад гърба им, — аз ще чакам тук. Иди събуди другарите си и им кажи да те последват. Дори да не са склонни, поне ти трябва да ме последваш, сама.

Предстоеше ѝ ужасно тежка задача: да събуди четирима — всичките по-големи от нея и всичките доста уморени, да им съобщи нещо, на което едва ли щяха да ѝ повярват, и да ги накара да направят нещо, което определено не биха желали.

„Няма да мисля за това, а просто ще го направя“ — помисли си наум Луси.

Първо отиде при Питър и го разтърси.

— Питър! — прошепна тя в ухото му. — Събуди се! Бързо! Аслан е тук. Настоява веднага да го последваме.

— Разбира се, Луси. Както кажеш — отвърна Питър. Сама по себе си постъпката му я окуражи, но той се обърна на другата страна и мигом заспа отново, така че не постигна кой знае какво.

Клекна до Сюзан. Сюзан се събуди, но само за да отбележи с най-дразнещия си тон на възрастна:

— Присънило ти се е, Луси. Опитай се пак да заспиш!

Опита и с Едмънд. Трудно го събуди, но все пак успя. Той седна.

— Какво има? — каза той с най-мърморещия си тон.

— За какво приказваш?

Тя повтори всичко отначало. Това беше една от най-неприятните части на задачата ѝ. При всяко следващо повторение, случилото се звучеше все по-неубедително.

— Аслан! — зарадва се Едмънд. — Ура! Къде е? Луси се извърна и погледна към мястото, където Лъва ги чакаше. Търпеливите му очи не се откъсваха от нея.

— Ето го там — посочи тя.

— Къде? — попита Едмънд.

— Ей там. Не го ли виждаш? От тази страна на дърветата.

Едмънд се взря и накрая призна:

— Не. Там няма нищо. Объркала си се, лунната светлина те е подвела. Случва се понякога, нали знаеш? Дори на мен ми се стори за миг, че виждам нещо. Но е само оптическа какво-се-казва.

— Аз го виждам през цялото време — увери го Луси. — Той гледа право към нас.

— Тогава аз защо не го виждам?

— Спомена, че може и това да стане.

— Защо?

— Нямам представа. Само знам, че ме предупреди.

— Уф! — изсумтя Едмънд. — Ще ми се да не ти се привиждат постоянно разни неща. Но предполагам, че все пак трябва да събудим и другите.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ЛЪВА ИЗРЪМЖАВА

Най-после цялата група се събуди. Наложиха се Луси да разкаже историята си за четвърти път. Последвалата гробна тишина поддържа доста обезсърчаващо.

— Нищо не виждам — призна Питър, след като се взира, докато го заболяха очите. — А ти, Сюзан?

— Разбира се, не — сопна се Сюзан. — Защото просто нищо няма. Присънило й се е, разбира се. Хайде, Луси, легни да поспиш!

— И се надявам — настояваше Луси, макар гласът й да потреперваше, — че ще дойдете с мен. Защото... Защото аз трябва да отида с него, независимо дали някой от вас ще ме последва или не.

— Не говори глупости, Луси! — смърри я Сюзан. — Естествено, никъде няма да ходиш сама. Не й позволявай, Питър! Тя просто е станала непослушна.

— Аз ще отида с нея, ако наистина се налага — обади се Едмънд. — И в други случаи е била права.

— Знам — съгласи се Питър. — Не е изключено да е била права и днес сутринта. Определено не извадихме късмет, като избрахме да се спуснем надолу по клисурата. Но пък по това време на нощта... А и защо ние не виждаме Аслан? Някога не беше така. Не е типично за него. Какво ще кажеш, ММП?

— Нямам какво да казвам — отговори джуджето. — Ако всички тръгнете, естествено и аз ще дойда с вас. А ако групата се разцепи, ще се присъединя към Върховния крал. Това е моят дълг към него и към крал Каспиан. Но ако желаете да узнаете личното ми мнение, аз съм обикновено джудже, което не смята, че имаме шанс да открием път посред нощ там, където не успяхме да го намерим през деня. И не виждам полза от вълшебни лъвови, при това Говорещи. Изобщо не става въпрос дали са приятелски настроени лъвови. Всъщност те не ни помагат, а и никой не ги вижда. Всичкото е врели-некипели според мен.

— Удря с лапа по земята, подканя ни да побързаме — обади се Луси. — Нека сега вече да тръгваме. Или поне аз трябва да вървя.

— Нямах право да ни се налагаш по този начин! Четири на един сме, а и ти си най-малката! — сопна се Сюзан.

— О, хайде! — възнегодува Едмънд. — Няма да ни остави на мира, докато не го направим.

Той всъщност смяташе да подкрепи напълно Луси, но раздразнен от недоспиването си, роптаеше.

— Добре — Питър вдигна щита и надяна шлема. При друг случай щеше да каже нещо мило на Луси — неговата любима сестра, защото се досещаше колко нещастна се чувства и знаеше, че каквото и да стане, не е по нейна вина. Но независимо от всичко, в момента леко се дразнеше.

Със Сюзан положението бе най-зле.

— Ами ако аз започна да се държа като Луси? — попита тя. — Ако заплаша, че няма да мръдна оттук, все едно дали ще тръгнете или не? Всъщност май точно така ще постъпя.

— Подчинете се на Върховния крал, Ваше величество — посъветва я Тръмпкин. — Да вървим! Щом като не ми е писано да спя, предпочитам да вървя, а не да стоя тук и да приказвам.

Най-накрая тръгнаха. Луси вървеше отпред, прехапала устни, за да не каже на Сюзан всичко, което мисли за нея. Но прикова поглед в Аслан и мигом забрави лошите мисли. Лъвът се извърна и тръгна бавно на тридесетина стъпки от тях. Останалите се водеха единствено от указанията на Луси накъде да вървят, защото не само не виждаха Аслан, но не го и чуваха. Докато стъпваше по тревата, огромните му котешки лапи не вдигаха никакъв шум.

Поведе ги към ръба на клисурата надясно от танцуващите дървета. Дали още танцуваха, никой не разбра, защото Луси не откъсваше очи от Лъва, а останалите гледаха в нея.

„Надявам се — мислеше си Тръмпкин — тази лудост под лунната светлина да не завърши с нощно катерене, при което да си счупим вратовете.“

Дълго време Аслан вървеше по най-високите части край бездната. Стигнаха там, където няколко дървета растяха на самия ръб. Той се шмугна и изчезна сред тях. Луси затаи дъх, защото изглеждаше, сякаш е скочил от скалата. Но прекалено заета да не го изпусне от очи,

тя не спря, за да се замисли. Ускори крачка и скоро се озова сред дърветата сама. Погледна надолу. Видя тясна стръмна пътечка, която косо се спускаше между скалите надолу към клисурата. Аслан се движеше по нея. Той се извърна и я погледна с радостни очи. Луси плесна доволно с ръце и забърза след него. Зад гърба си дочу виковете на останалите: „Хей! Луси! Внимавай, за бога! Та ти си на ръба на пропастта. Отдръпни се!“ След миг обаче се чу гласът на Едмънд: „Не. Оказва се, че е права. Тук има пътечка, която води надолу.“

Някъде по средата на пътя Едмънд я догони.

— Виж! — развълнувано посочи той. — Каква е тази сянка, която се движи пред нас?

— Неговата сянка — отвърна Луси.

— Наистина си права, Луси — съгласи се Едмънд. — Чудя се как не я виждах досега. Но къде е той?

— Със сянката си, разбира се. Не го ли различаваш?

— Ами май за миг... Светлината е толкова оскъдна.

— Давай, крал Едмънд, давай! — чу се гласът на Тръмпкин зад тях. А още по-отзад и сякаш още по-близо до ръба долетя гласът на Питър:

— О, стегни се, Сюзан! Дай ръка! И бебе би се спуснало оттук. Престани да мърмориш!

След няколко минути стигнаха дъното на клисурата и бученето на течаща вода изпълни ушите им. Предпазливо като котка, Аслан прекоси потока, стъпвайки от камък на камък. По средата спря и се наведе да пие, вдигна рунтавата си глава, от която се стичаше вода, и се извърна към тях. Сега вече Едмънд го видя.

— О, Аслан! — провикна се той и се втурна напред.

Но Лъвът се обърна и тръгна нагоре по склона от другата страна на рекичката Ръш.

— Питър! Питър! Видя ли го? — възкликна Едмънд.

— Нещо ми се мерна — обади се Питър. — Но лунната светлина е толкова измамна. Продължаваме обаче напред. И три пъти „Ура“ за Луси. Вече не се чувствам толкова уморен.

Без да се колебае, Аслан ги поведе наляво и нагоре по клисурата. Цялото пътуване беше странно и някак приказно: ромолящата вода, мократа сива трева, блестящите скали, към които приближаваха, и

възхитителният мълчалив Звяр, зад който крачеха. Сега всички с изключение на Сюзан и джуджето го виждаха.

Скоро стигнаха до друга стръмна пътека сред канарите. Бяха високи от онези, по които слязоха преди малко, и изкачването продължи бавно и на зиг-заг. За щастие луната светеше точно над клисурата, така че от двете страни на пътеката нямаше сенки.

Луси почти падна, когато опашката и задните крака на Аслан изчезнаха зад върха. Но със сетни усилия тя го последва и стъпи с разтреперани крака и съвсем без дъх на хълма. Точно тук искаха да стигнат, а се отклониха от Стъклената вода. Дългият склон с меки форми (обрасъл с пирен и трева, само тук-там стърчаха големи скали, които изглеждаха бели на лунната светлина) се ширеше напред и изчезваше в дърветата на около петстотин стъпки по-нататък. Веднага го позна. Това беше хълмът на Каменната маса.

Подрънквайки с доспехите, и другите се изкачиха при нея. Аслан тръгна напред и те го последваха.

— Луси — обади се Сюзан сконфузено.

— Да?

— И аз вече го видях. Извинявай!

— Няма нищо.

— Бях всъщност много по-лоша, отколкото подозираш. Вярвах, че е той още вчера, когато ни предупреди да не тръгваме през боровата горичка. И наистина вярвах, че е той тази нощ, когато ти ни събуди. Наистина вярвах някъде дълбоко в себе си. Или можех да повярвам, ако си го бях позволила. Но просто исках да излезем от гората и... О, просто не знам. Какво ли точно да му кажа?

— Може би няма да се наложи да му казваш кой знае колко — обърна й внимание Луси.

Скоро стигнаха до дърветата и между тях децата видяха големия хълм, Хълма на Аслан, издигнат над Каменната маса след тяхното време.

— Нашите не бдят особено — отбеляза Тръмпкин. — Трябваше вече да са ни пресрещнали...

— Шшшт... — направиха му знак и четирите деца едновременно, защото в този миг Аслан спря, извърна се и ги погледна. Изглеждаше величествен. Момчетата пристъпиха напред. Луси им направи път. Сюзан и джуджето някак се отдръпнаха назад.

— О, Аслан — крал Питър коленичи и вдигна лъвската лапа. — Толкова се радвам. И така съжалявам. Поведох ги в погрешна посока от самото начало и особено вчера сутринта.

— Скъпи мой сине! — посрещна го Аслан. После се обърна към Едмънд: — Добре се справи.

След продължителна пауза дълбокият глас каза:

— Сюзан!

Сюзан не отвърна, но на останалите им се стори, че тя плаче.

— Заслушала си се в страховете си, дете — продължи Аслан. — Ела при мен! Забрави ги. Чувстваш ли се отново смела?

— Малко да, Аслан — отвърна Сюзан.

— А сега — каза Аслан с по-гърлен глас, в който се долавяше и намек за изръмжаване, а опашката му перна задните крака — къде е малкото джудже, вещо с меча и лъка, което не вярва в лъвовете? Ела тук, сине на земята, ела тук! — и последната дума вече не приличаше на загатнат рев, а направо представляваше изръмжаване.

— Олеле мале! — простена джуджетото.

Децата познаваха Аслан достатъчно добре и забелязаха, че той всъщност много хареса джуджетото. Затова не се разтревожиха, но Тръмпкин, който никога преди това не беше виждал лъв, да не говорим за Лъва, съвсем не се чувстваше така. Но направи единственото разумно нещо: вместо да побегне, се насочи към Аслан.

Аслан скочи. Виждал ли си някога как майката носи съвсем мъничко коте в устата си? Сега беше същото. Джуджетото, свито на нещастна топка, висеше от устата на Аслан. Лъва го разтърси и доспехите му издрънчаха, а в следващия момент — хей-хоп — джуджетото полетя във въздуха. Беше в такава безопасност, сякаш се намираше в леглото си. Но Тръмпкин не подозираше, че е така. Когато полетя надолу, огромните кадифени лапи го хванаха нежно, сякаш бяха майчински ръце, и го поставиха (с главата нагоре при това) на земята.

— Сине на Земята, ще бъдем ли приятели? — попита Аслан.

— Д-д-а-а-а... — отвърна джуджетото, все още затруднено да си поеме дъх.

— Сега — продължи Аслан — луната залязва. Погледнете назад. Зазорява се. Нямаме време за губене. Вие тримата — синове Адамови и ти, син на земята — бързо отидете на хълма и се справете с онова, което ще откриете там.

Джуджето още не можеше да проговори от вълнение, а момчетата не посмяха да попитат Аслан дали ще ги последва. И тримата измъкнаха мечовете и го поздравиха, след което се отдалечиха. Луси забеляза, че по лицата им няма и следа от умора. А и двамата — и Върховния крал, и крал Едмънд — приличаха по-скоро на мъже, отколкото на момчета.

Момичетата, застанали близо до Аслан, ги наблюдаваха докато изчезнаха от погледа им. Светлината се променяше. Ниско долу на изток Аравир — утринната звезда на Нарния — грееше като малка луна. Аслан, който изглеждаше по-едър отпреди, вдигна глава, разтърси грива и изръмжа.

Звукът — дълбок и гърлен отначало, сякаш беше от орган — се извиси по-силно, после нарасна още, докато накрая и земята, и въздухът потрепераха от него. Понесе се по хълма и обхвана цяла Нарния. В лагера на Мираз войниците се пробудиха, гледаха преbledнелите си лица и посягаха към оръжията си. Зад тях, при Голямата река, сега бяха най-студените часове. И все пак главите и раменете на водните нимфи и главата на великия Воден бог с бурната му брада се показаха от водите. Отвъд тях, във всички ниви и гори, от дупките щръкнаха остриите уши на зайците, сънливите глави на птиците се измъкнаха изпод крилете, бухали се обадиха, лисици извиха, таралежи изгрухтяха, дърветата се размърдаха. Из градове и села майки притиснаха по-силно рожбите към гърдите си и гледаха с подивели очи, докато кучета лаеха, а мъжете търсеха да запалят светлините. Далеч отвъд северната граница планинските великани надзърнаха през тъмните порти на замъците си.

Онова, което Луси и Сюзан видяха, бе нещо тъмно, което идва към тях от всички посоки. Отначало приличаше на черна мъгла, която се стеле по земята, след това — на разбунтували се морски вълни, които се издигаха все по-нагоре и по-нагоре, и накрая придвижващите се видяха онова, което всъщност представляваше: тръгналите огромни гори. Сякаш всички дървета на света се бяха устремили към Аслан. Но колкото повече приближаваха, толкова по-малко приличаха на дървета и накрая всички — едни се кланяха, други се виеха, трети махаха с ръце за поздрав към Аслан — заобиколиха Луси и тя видя, че всъщност се намира сред множество от човекоподобни форми. Бледи девойки-брези отмятаха глави, жени-върби отстраняваха косите от

лицата си, за да видят Аслан, царствените букове стояха и го наблюдаваха с възхищение, едри мъже-дъбове, стройни и меланхолични брястове и всякакви къпинови храсти (самите те тъмни, а веселите им съпруги натежали от плод) се кланяха, изправяха и пак се кланяха, като не преставаха да викат „Аслан! Аслан!“ с цялото разнообразие на гласовете си.

Танцът на тълпите около Аслан (понеже отново всичко се превърна в танц) се завихри толкова бързо, че Луси се обърка. Така и не разбра откъде се появяваха хора, които съвсем скоро започнаха да подскочат весело сред дърветата. Един от тях, още съвсем юноша, наметнат единствено с еленова кожа и с венец от лозови листа на къдравите си коси, изглеждаше прекалено красив за момче, ако лицето му не беше така диво. Човек изпитваше чувството, както щеше да каже Едмънд след няколко дни, че: „Това е същество, в състояние да направи всичко, абсолютно всичко!“ То като че ли имаше много имена. Бромийс, Басареъс и Рам бяха три от всичките. Съпровождаха го множество момичета, не по-малко диви от него. Няколко от тях, колкото и да е неочаквано, язدهа магарета. И всички се смееха и викаха: „Еуан, Еуан, е-у-е-у“.

— Това древният танц ли е, Аслан? — провикна се юношата. Очевидно беше така. Но всеки имаше различна представа как се изпълнява. На Луси ѝ се стори, че играят на „Сляпа баба“. Нещата се усложняваха, защото един мъж на магаре — възрастен и изключително дебел — изведнъж се развика: „Нещо за ядене и пиене! Време е да хапнем и пийнем!“, при което падна от магарето. Околните се опитаха да го вдигнат, а самото магаре реши, че е попаднало в цирка, и се опита да изпълни номер, изправено на задните си крака. И през цялото време се появяваха все повече и повече лозови листа. Скоро освен лозовите листа се видяха и самите лози. Те се катереха по всичко. Плъзваха по краката на дърветата-хора и обвиваха вратовете им. Луси посегна с ръка да отметне косите си и откри, че всъщност отмята лозови клонки. Те покриха изцяло и магарето. Опашката му вече бе обвита и нещо тъмно се мерна между ушите му. Луси се загледа внимателно и видя, че е чепка грозде. А след това почти навсякъде се забелязваше грозде — и над главите им, и под краката им, и навсякъде наоколо.

— Нещо за хапване и пийване — викаше старецът.

Всички започнаха да ядат и каквито и оранжерии да имаш, никога не си вкусвал подобно грозде. Наистина превъзходно грозде — твърдо отвън, но изпълнено с разхлаждаща свежест и сладост, поставиш ли го в устата си. Момичетата, които и без това много обичаха грозде, не можеха да му се наситят. А сега го имаше в изобилие и никой не спазваше етикета за добро държание на масата. Навсякъде се мяркаха лепкави и изцапани пръсти й макар устата на всички да бяха пълни, се чуваше неспирен смях и провлачените викове „Еуан, е-у-е-у, Еуан, е-у-е-у.“ Изведнъж всички почувстваха, че играта (или каквото беше) и пиршеството трябва да свършат. Останали без дъх, те се строполиха на земята и извърнаха глави към Аслан, за да чуят какво ще им каже.

Точно в този момент слънцето изгряваше. Луси се сети нещо и прошепна на Сюзан:

— Знам кои са, Сюзан. Знам!

— Кои са?

— Момчето с дивото лице е Бакхус, а старецът на магарето е Силенус. Не си ли спомняш как навремето Тумнус ни разказваше за тях?

— Да, разбира се, но, Луси, аз...

— Какво?

— Нямаше да се чувствам в безопасност, ако бях срещнала Бакхус и цялата му дива свита от вакханки и Аслан не беше с нас.

— Напълно си права — съгласи се Луси.

ГЛАВА ДВНАДЕСЕТА

МАГИЯ И НЕНАДЕЙНО ОТМЪЩЕНИЕ

Междувременно Тръмпкин и двете момчета пристигнаха при тъмния каменен свод на портала към вътрешността на хълма. Двата язовеца стражи (от тях Едмънд видя единствено белите петна по бузите) скочиха с оголени зъби и изръмжаха:

— Кой минава там?

— Тръмпкин — отвърна джуджето. — Водя от далечното минало Върховния крал на Нарния.

Язовците завряха носове в ръцете на момчетата.

— Най-послед! — зарадваха се те. — Най-послед!

— Дайте ни светлина, приятели — помоли Тръмпкин.

Язовците намериха факла точно до арката. Питър я запали и я подаде на Тръмпкин.

— Най-добре ММП да води — прецени той. — Ние не знаем пътя тук.

Тръмпкин пое факлата и навлезе в тунела — студено и тъмно място, което миришеше на мухъл. От време на време светлината на факлата огряваше някой прелитащ прилеп или множеството паяжини. Момчетата, прекарвали на свеж въздух по-голямата част от времето, имаха чувството, че влизат в капан или затвор.

— Питър — прошепна Едмънд, — виж онези издълбани плетеници по стените. Не ти ли се струват много древни? А същевременно самите ние сме по-стари от тях. Когато за последен път бяхме тук, ги нямаше.

— Да — съгласи се Питър. — Това нещо може да накара човек да се замисли.

Джуджето вървеше напред: зави надясно, после — наляво, спусна се по някакви стълби и пак зави наляво. Най-сетне видяха светлина пред себе си — процеждаше се под някаква врата. И сега за пръв път чуха гласове — бяха стигнали до вратата на централната зала.

Вътре звучаха разгневени гласове. Някой приказваше толкова високо, че приближаването на момчетата и джуджето не се чу.

— Това не ми харесва — прошепна Тръмпкин на Питър. — Я да послушаме малко.

И тримата застанаха съвършено неподвижни пред вратата.

— Знаете много добре защо рогът не беше надут днес сутринта — обясняваше нечий глас. („Това е кралят“ — прошепна Тръмпкин.) — Забравихте ли, че Мираз ни нападна почти веднага, след като Тръмпкин тръгна, и цели три часа, а вероятно и повече, се бихме на живот и смърт? Надух го при първата възможност да си поема дъх.

— Няма начин да го забравя — обади се гневен глас. — Та нали моите джуджета понесоха удара на атаката и всяко пето беше повалено. („Това е Никабрик“ — уточни Тръмпкин.)

— Засрами се, джудже! — чу се плътен глас. („Трюфелхънтър“ — обясни Тръмпкин.) — Дадохме всичко от себе си, но никой не се би по-смело от краля.

— Разказвай тази история както искаш — изсумтя Никабрик, — но или рогът е бил надут прекалено късно, или в него няма никакво вълшебство и не е дошла никаква помощ. А ти, велики майсторе, магьоснико и всезнайко, още ли настояваш да се надяваме Аслан и крал Питър да се появят?

— Признавам, невъзможно е да го отрека, че съм дълбоко разочарован от изхода на начинанието — дочу се нов глас. („Това е доктор Корнилиъс“ — подсказа Тръмпкин.)

— С две думи — сопна се Никабрик, — нищо не се получи. Отдръпни се и ни остави да си вършим работата! Именно затова...

— Помощ ще се появи — рече убедено Трюфелхънтър. — Вярвам в Аслан. Прояви търпение, както правим ние, животните. Помощ ще дойде. Дори в момента може да е пред вратата.

— Пфу! — озъби се Никабрик. — Ако ви слушам вас, язовците, трябва да чакам, докато небесата паднат. Казвам ви — нямаме време да чакаме! Храната ни привършва, а при всеки сблъсък даваме повече жертви, отколкото можем да си позволим. Някои от привържениците ни напускат.

— А защо? — попита Трюфелхънтър. — Ще ти кажа. Защото чуха мълва, че сме привикали кралете от древността, а те не са се отзовали. Последните думи, които Тръмпкин произнесе, преди да

тръгне (и се отправи най-вероятно към смъртта си), бяха: „Ако ще надувате рога, не съобщавайте на армията защо го правите или какво се надявате да постигнете.“ Но още същата вечер всички знаеха какво сме предприели.

— По-добре си наври муцуната в гнездо на оси, язовецо, вместо да загатваш, че аз съм се раздрънкал! — сопна се Никабрик. — Вземи си думите обратно...

— О, спрете и двамата — смъмри ги крал Каспиан. — Желая да чуя какво трябва да сторим според Никабрик. Но преди това искам да знам кои са двамата непознати, които доведе на нашия съвет и които стоят там с отворени уши и затворени уста.

— Те са мои приятели — отвърна Никабрик. — А и ти самият какво право имаш да си тук, освен че си приятел на Тръмпкин и на Трюфелхънтър? А и какво право има онзи изкуфял старец в черната роба, освен че е твой приятел? Защо аз да съм единственият, който да не може да доведе приятели?

— Негово величество е кралят, на когото се заклехме във вярност — обади се строго язовецът.

— Дворцови маниери, а? — изсмя се Никабрик. — Тук, в тази дупка, може да говорим нормално. Ти знаеш, а и той знае, че след седмица това момче от Телмар няма да бъде крал на никого и на никакви думи, не му ли помогнем да се измъкне от капана, в който попадна.

— Сигурно — обади се Корнилиъс — твоите приятели сами ще се представят. Кои сте вие и какво искате?

— Уважаеми докторе — дочу се тънък, хленчещ глас.

— Аз съм бедна стара жена. Това съм аз и много благодаря на уважаваното джудже за приятелството му. Убедена съм, че Негово величество, да е благословено красивото му лице, няма защо да се страхува от превита почти на две старица, която няма дори две съчки да сложи в огнището си под котлето. Имам някакво малко умение — разбира се, далеч не като вашето, уважаеми докторе — да правя дребни магии и заклинания. С радост ще ги приложа срещу враговете ви, ако всичките се съгласите. Защото ги мразя. О, да, никой не ги мрази колкото мен.

— Това е доста интересно и... задоволително — промърмори доктор Корнилиъс. — Струва ми се, че се досещам коя сте, мадам. А

сега нека и другият ти приятел, Никабрик, ни се представи.

Глух безизразен глас, от който кожата на Питър настръхна, заговори:

— Аз съм гладът. Аз съм жаждата. Където захая, не пускам, докато не умра, а дори и след смъртта ми, трябва да изрежете устата ми от тялото на врага и да я заровите заедно с мен. Мога да не хапна стотина години и няма да умра. Мога сто ноци да лежа върху леда и да не замръзна. Мога да изпия река кръв и да не се пръсна. Посочете ми враговете си!

— И в присъствието на тези двамата искаш да ни разкриеш плана си, така ли? — попита Каспиан.

— Да — отвърна Никабрик. — Възнамерявам да го осъществя с тяхна помощ.

Минаха една-две минути, през които Тръмпкин и момчетата чува Каспиан тихо да разговаря с приятелите си, но не различаха думите. После Каспиан произнесе високо:

— Добре, Никабрик, да чуем плана ти!

Последва дълга пауза. Тръмпкин и момчетата се чудеха дали Никабрик някога ще започне. Най-накрая се обади с глух глас, сякаш и на него не му допадаше особено това, което предстоеше да сподели.

— Независимо от приказките ни — подхвана той — никой от нас не знае истината за древните времена на Нарния. Тръмпкин например не вярва на нито една история. Аз бях склонен да проверя дали отговарят на истината. Опитавме първо рога, но не получихме резултат. Ако някога е имало Върховен крал Питър, кралица Сюзан, крал Едмънд и кралица Луси, те или не са ни чули, или не могат да дойдат, или са наши врагове...

— Или вече са на път към нас — прекъсна го Трюфелхънтър.

— Продължавай да го повтаряш, докато Мираз нахрани с нас кучетата си! — сопна се Никабрик. — Та, както отбелязах, пробвахме една брънка от веригата на древните легенди и нищо добро не видяхме. Добре. Но когато счупиш меча си, измъкваш камата. Историите разказват и за други сили освен древните крале и кралици. Какво ще стане, ако успеем да привикаме тях?

— Ако имаш предвид Аслан — обади се Трюфелхънтър, — то е същото като да призоваваме кралете и кралиците. Те са негови

подчинени. След като той не ги изпраща (но продължавам да вярвам, че ще го стори), защо тогава ще се появи самият той?

— Не е така — възрази Никабрик. — Но си прав в едно: Аслан върви заедно с древните крале. Сега Аслан обаче или е мъртъв, или вече не е на наша страна. А не е изключено и нещо по-силно от него да го задържа. Ала дори и да се появи, откъде да сме сигурни, че ще е наш приятел? Невинаги е бил приятел на джуджетата според всичко, което се знае. Дори не е бил приятел на всички зверове. Попитайте вълците. Но както и да е... Бил е в Нарния само веднъж, доколкото съм чувал, а и не е стоял дълго. Затова нека не включваме Аслан в сметките си. По-скоро имах предвид друг.

Не последва отговор. В продължилата няколко минути мъртва тишина Едмънд чуваше хриптенето и сумтенето на язовеца.

— Кого имаш предвид? — попита най-накрая Каспиан.

— Имам предвид сила, несравнено по-голяма от силата на Аслан. Тя е държала Нарния омагьосана в продължение на години, ако се вярва на преданията.

— Бялата вещица! — извикаха едновременно три гласа и по шума Питър разбра, че всички са скочили на крака.

— Да — потвърди Никабрик много бавно и отчетливо. — Имам предвид Вещицата. Седнете! Не се плашете от името, сякаш сте деца. На нас ни трябва сила, и то такава, която да е на наша страна. И понеже стана дума за сила, не разказват ли легендите, че Вещицата е победила Аслан, завързала го е и го е убила именно върху този камък ей там?

— Но също се разправя, че той е оживял — напомни язовецът строго.

— Да, разправя се — съгласи се Никабрик. — Но да не забравяме, че почти нищо не се споменава какво е правил после? Просто някак изчезва от легендите. Как ще го обясните, ако наистина е оживял? Не е ли по-вероятно да не е оживял, а легендите да не споменават за него, защото няма какво да споменат?

— Той е поставил кралете и кралиците на престола — напомни Каспиан.

— Крал, току-що спечелил голяма битка, обикновено се възкачва на престола без помощта на някакъв лъв-циркаджия — подметна Никабрик.

Последва свирепо изрѣмжаване, вероятно от Трюфелхѣнтър.

— Впрочем, както и да е — продължи Никабрик, — какво стана с кралете и тяхното управление? Историите за тях също изчезват. А с Вещицата е съвсем различно. Твърди се, че е управлявала сто години. Сто години зима! Това вече е сила и мощ!

— Но, в името на небето и земята — обади се кралят, — нали винаги се е говорило, че тя е най-ужасният ни враг? Че тя е десетократно по-голям тиранин от Мираз?

— Може би — отвърна Никабрик с леден тон — е била такава за вас, хората, ако сте съществували през онези дни. Може да е била такава и спрямо някои от животните. Унищожила е доста от бобрите, доколкото знам. Поне в Нарния сега няма техни представители. Но добре се е разбирала с нас, джуджетата. А аз съм джудже и ще съм на страната на своите. Ние не се страхуваме от Вещицата.

— Но вие се присъединихте към нас — възрази Трюфелхѣнтър.

— Действително. И какво добро донесе това на моите хора дотук? — сръза го Никабрик. — Кого изпращат на най-опасните места? Джуджетата! От чия храна отнемат, когато провизиите не достигат? От храната на джуджетата. Кой...

— Това са лъжи! Долни лъжи! — възмути се язовецът.

— Затова — продължи Никабрик, чийто глас вече се издигна до крясък, — щом не сте в състояние да помогнете на моите хора, ще ги отведе при някой, който ще го стори.

— Това признание за измяна ли е, Никабрик? — попита кралят.

— Прибери си меча в ножницата, Каспиан! — отвърна Никабрик. — Убийство по време на съвет, така ли? Това ли ти е на ума? Не се прави на глупак! Да не мислиш, че ме е страх от теб? Ние сме трима и вие сте трима.

— Добре, да се бием тогава — изрѣмжа язовецът, но веднага го прекъснаха.

— Спрете! Спрете! — намеси се Корнилиъс. — Прекалено много бързате. Вещицата е мъртва. Според всички предания е така. Какво има предвид Никабрик, като казва, че ще призове Вещицата?

Ужасният глас, проговорил досега само веднъж, отново се чу:

— Мъртва, така ли?

А после пискливият хленчещ глас подхвана:

— О, благословено да е сърчицето ти, но Ваше малко величество не бива да се безпокои, че Бялата дама — ние така я наричаме — е мъртва. Уважаваният доктор само се шегува със стара жена като мен, когато го казва. Уважаеми докторе, просветени докторе, кога сте чували вещица наистина да е умряла? Те винаги могат да бъдат призовани обратно.

— Да я призовем — обади се другият глас. — Ние сме напълно готови. Начертай кръга! Пригответи синия огън.

Над постоянно засилващото се ръмжене на язовеца и остро то „Какво?“ на Корнилиъс се извиси като тътен гласът на крал Каспиан:

— Значи това е планът ти, Никабрик, така ли? Черна магия и призоваването на омразен дух? Разбирам кои са ти приятелите: стара магьосница и върколак!

През следващите една-две минути настана голямо объркване. Чуха се животинско ръмжене, удари на метал в метал. Момчетата и Тръмпкин се втурнаха вътре. Питър зърна отворително сиво мършащо същество получовек-полувълк в момента, в който скачаше към момче, приблизително на неговата възраст. Едмънд съзря язовец и джудже да се търкалят по пода, вкопчени един в друг. Тръмпкин се озова лице в лице със старата магьосница. Носът и брадичката ѝ бяха остри и стърчаха силно, а мръсните ѝ сиви коси се вееха около лицето. Тя току-що бе стиснала доктор Корнилиъс за гърлото. С един замах на меча Тръмпкин отрязва главата ѝ и тя се търколи на пода. Някой бутна лампата и през следващите шестдесет секунди имаше само мечове, зъби, нокти, юмруци, ботуши. Настъпи тишина.

— Добре ли си, Едмънд?

— Май да — задъхано отвърна Едмънд. — Хванах злодея Никабрик. Още е жив.

— Разкарай се! — долетя гневен глас. — Ти седиш върху мен. Махай се! Тежиш като слон.

— О, извинявай ММП — сконфузи се Едмънд. — Така по-добре ли е?

— Олеле! Не! — изкрещя Тръмпкин. — Сега пък навираш крака си в устата ми. Разкарай се!

— Къде е крал Каспиан? — попита Питър.

— Тук съм — отвърна доста немоощен глас. — Нещо ме ухапа.

Всички чуха как някой драсна клечка кибрит. Оказа се Едмънд. Пламъчето освети лицето му — пребледняло и мръсно. Той се огледа, намери свещта (газта за лампата беше свършила), постави я върху масата и я запали. Пламъчето леко се люшна и няколко души се изправиха на крака. Шест лица се загледаха едно друго на светлината на свещта.

— Изглежда не са останали наши врагове — констатира Питър. — Ето там, старата магьосница е мъртва. (Той бързо отмести поглед от нея.) Никабрик също е мъртъв. Предполагам, това е върколакът. Отдавна не бях виждал върколак. С глава на вълк и тяло на човек. Значи се е превърнал от мъж във вълк, когато е бил убит. А ти вероятно си крал Каспиан?

— Да — отвърна момчето. — Но нямам представа ти кой си.

— Това е Върховния крал, крал Питър — обади се Тръмпкин.

— Ваше величество е добре дошъл! — поздрави Каспиан.

— Радвам се да те видя, Ваше величество — отвърна Питър. — Не съм пристигнал да ти отнема престола, а по-скоро да те поставя на него.

— Ваше величество — чу се глас до лакътя на Питър. Той се извърна и се озова лице в лице с язовеца. Питър се наведе, обгърна звяра и целуна косматата му глава. Постъпката му не беше момичешка, защото той беше Върховния крал.

— Най-достоеен сред язовците — обяви Питър, — ти през цялото време нито за миг не се усъмни в нас.

— Не е моя заслугата — отвърна Трюфелхънтър. — Аз съм от животните, а ние не се променяме. А съм и язовец. Ние помним.

— Съжалявам за Никабрик — натъжи се Каспиан, — макар да ме намрази, още щом ме видя. Целият бе изпълнен с вътрешно страдание и омраза. Ако бяхме спечелили срещу Мираз, можеше да стане и добро джудже през мирните дни, които щяха да последват. Не знам кой от нас го е убил. Но съм му благодарен.

— От теб тече кръв — отбеляза Питър.

— Да, ухапан съм — отвърна Каспиан. — От това... от това вълкоподобно същество.

Почистването и превързването на раната отнеха доста време. После Тръмпкин оповести:

— Преди да предприемем каквото и да било, ще закусим.

— Но не тук — обади се бързо Питър.

— Точно така, не тук — съгласи се Каспиан и потрепери. — И трябва да изпратим да отнесат телата.

— Да хвърлят чудовищата в пропаст — предложи Питър. — Но тялото на джуджето е редно да дадем на неговите хора, за да го погребат по техния обичай.

Седнаха да закусят в друга тъмна зала, намираща се под Хълма на Аслан. Не за такава закуска бяха мечтали: Каспиан и Корнилиъс предпочитаха пасти, а Питър и Едмънд пържени яйца с масло и кафе. Всъщност получиха малко студено мечешко месо (от джоба на едно от момчетата), бучка твърдо сирене, глава лук и канче вода. Но по начина, по който се нахвърлиха да ядат, човек би помислил, че им е страшно вкусно.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

ВЪРХОВНИЯ КРАЛ ПОЕМА

КОМАНДВАНЕТО

— Сега! — подхвана Питър, след като се нахраниха. — Аслан и момичетата (става въпрос за кралица Сюзан и кралица Луси) са някъде наблизко. Представа нямаме кога ще се впусне в действия. Несъмнено той ще избере времето, не ние. Междувременно иска от нас да направим каквото можем и сами. Твърдиш, Каспиан, че не сме достатъчно силни, за да се изправим пред Мираз в решаваща битка, така ли?

— Боя се, че не сме, Върховни кралю — отвърна Каспиан.

Питър много му допадаше, но се чувстваше неловко пред него и се притесняваше да говори. Струваше му се доста по-странно да се срещне с великите крале от преданията, отколкото на тях да се срещнат с него.

— Добре тогава — реши Питър. — Ще му изпратя предложение за двубой.

Никой не се бе сетил за подобно нещо.

— Моля те! — обади се Каспиан. — Ще разрешиш ли аз да се изправа срещу него. Искам да отмъстя за баща си.

— Ти си ранен — напомни му Питър. — А вероятно той ще се изсмее, като разбере кой ще се изправи пред него. Искам да кажа, ние знаем, че си крал и добър войн, но той те смята за хлапе.

— Но, Ваша светлост — намеси се язовецът, седнал съвсем близо до Питър, без да сваля очи от него, — дали ще приеме да се изправи дори пред вас за двубой? Той е наясно, че разполага с подобра армия.

— Вероятно си прав — съгласи се Питър, — но винаги съществува възможност. А дори и да не приеме, ще прекараме почти целия ден в препращания на послания напред-назад. Дотогава Аслан може да предприеме нещо. И ще разполагам с време да прегледам

армията и да заздравя позициите ѝ. Ще му изпратя предложението. Ще го съчиня още сега. Имаш ли писалка и хартия, докторе?

— Един учен никога не се разделя с тях — отвърна доктор Корнилиъс.

— Чудесно! Започвам да диктувам. — Докторът разстла пергамента, отвори мастилницата и подостри писеца. Питър се облегна назад, попритвори очи и си припомни езика, на който пишеше подобни послания през Златния век на Нарния. — Готов съм — обяви той. — А вие, докторе?

Доктор Корнилиъс натопи писеца и зачака. Питър издиктува следното:

Питър, по волята на Аслан избран, коронясан и чрез завоевание, Върховен крал на Кралете на Нарния, император на Уединените острови и господар на Каир Паравел, рицар на най-благородния орден на Лъва, до Мираз — син на Каспиан Осми, известно време бил Главен бранител на Нарния и сега представящ се за крал на Нарния, привет. Записа ли всичко?

— *Нарния, запетайка, привет* — промърмори доктор Корнилиъс. — Да, Ваше величество.

— Тогава продължи на нов ред — нареди Питър. — *С оглед да предотвратим проливането на кръв и да избегнем всякакви други евентуални неудобства, произтичащи от войните, които сега водим в нашата Нарния, за нас е удоволствие да предложим от името на многообичания от нас Каспиан двубой, за да докажем на Ваша светлост, че споменатият Каспиан е наш законен крал на Нарния по наша воля и по закона на телмарините, а Ваша светлост е два пъти виновен в предателство, като веднъж държи властта вместо вече упоменатия и за най-отвращаващото — да не пропуснете да го напишете с две „щ“, докторе — кърваво и неестествено убийство на добрия лорд и ваш брат, назоваван крал Каспиан Девети. Затова отправяме това предизвикателство и каним Ваша светлост да приеме двубоя. Изпращаме посланието с ръката на нашия многообичан и кралски брат Едмънд, едновременно наш крал в Нарния, херцог на Гората с фенера, граф на Западните мочурища, рицар на благородния орден на Каменната маса, на когото сме дали пълни права да уточни с ваша светлост всички условия на споменатия двубой. Написано в нашите покои при Хълма на Аслан през*

дванадесетия ден от месеца на първата година от царуването на Каспиан Десети, крал на Нарния. Е, това би трябвало да свърши работа — обяви Питър и пое дълбоко дъх. — Смятам с крал Едмънд да изпратим още двама, като великана е единият.

— Той... той не е особено умен, имайте предвид — обади се Каспиан.

— Знам — отвърна Питър. — Но всеки великан изглежда впечатляващо, стига да не приказва. А и ще го развесели. Кой обаче да е вторият?

— Според мен — предложи Тръмпкин, — ако искаш някой, който да го унищожи с поглед, Рипичийп е най-подходящият.

— Ако съдя по всичко, което чух, това несъмнено е така — съгласи се Питър засмян. — Само да не беше толкова дребен. Няма да го забележат, докато съвсем не приближат!

— Изпратете Гленсторм, Ваша светлост — подсказа Трюфелхънтър. — Никой никога не се е смял на кентавър.

* * *

След час двама лордове от свитата на Мираз — лорд Глозел и лорд Сопесприан, се разхождаха край войнишките редици и чистеха зъбите си след закуска. Погледнаха нагоре и видяха как към тях се приближават кентавърът и великанът Уимбълуюедър (бяха го виждали преди това в сраженията), а помежду им — непознатата фигура. И момчетата от училището на Едмънд нямаше да го познаят в този миг. Защото Аслан го бе обвинил с дъха си и сега от него се излъчваше величие.

— Това пък какво е? Нападение ли? — удиви се лорд Глозел.

— По-скоро пристигат да преговарят — отвърна Сопесприан. — Виж, носят зелени клонки. Вероятно идват да се предадат.

— Онзи, дето е между кентавъра и великана, не ми прилича на човек, готов да се предаде — отбеляза Глозел. — Кой ли е? Не е момчето Каспиан.

— Да, прав си — съгласи се Сопесприан. — Това е първокласен боец, обзалагам се. Откъде ли са се добрали до него бунтовниците? Та

той е (само за твоите уши) по-царствен от Мираз. А и с какви доспехи е само! Никой от нашите ковачи не може да направи подобно нещо.

— Залагам петнистия си Помели, че носи послание, а не се готви да се предаде — промърмори Глозел.

— Как така? — удиви се Сопеспиян. — Та ние сме притиснали врага. Мираз не е толкова неразумен да пренебрегне преимущество то си и да приеме двубой.

— А ако го принудят да го стори? — попита Глозел съвсем тихичко.

— Внимавай! — посъветва го Сопеспиян. — Да се отдалечим малко, за да не ни слушат тези часовои. Така. Дали разбрах Ваша светлост правилно?

— Ако кралят предпочете да се впусне в двубой — прошепна Глозел, — или ще убие, или ще бъде убит.

— И? — подкани Сопеспиян, като кимна.

— Ако убие, ще спечелим тази война.

— Разбира се. А в противен случай?

— Тогава ние лесно ще спечелим и без него. Защото не е нужно да напомням на Ваша светлост, че Мираз не е чак толкова добър пълководец. А после ще се окаже, че ние двамата сме постигнали победата и нямаме крал.

— Да разбирам ли, Ваша светлост, че ние двамата ще ръководим съвсем безпрепятствено тези земи със или без крал?

Лицето на Глозел се навъси.

— Да не забравяме, че ние го поставихме на трона.

И през всичките тези години, когато се радваше на властта, какво получихме? Каква благодарност ни засвидетелства той?

— Не е нужно да говориш повече — спря го Сопеспиян. — Виж! Идва един от кралската шатра да ни призове.

При шатрата завариха Едмънд и двамата му придружители отвън — гощаваха ги с пасти и вино: те вече бяха връчили посланието си и се бяха оттеглили, докато кралят го обмисляше. Двамата телмарински благородници се поизплашиха да ги видят така отблизо.

Вътре завариха Мираз невъоръжен да приключва със закуската. Лицето му бе почервенияло, а веждите свъсени.

— Ето! — изръмжа той, като побутна пергамента през масата към тях. — Вижте какви бебешки приказки ни изпраща племенникът

по тези пикльовци!

— С ваше разрешение — обади се Глозел, — ако младият воин, когото току-що видяхме, е споменатият в посланието крал Едмънд, то не бих го нарекъл пикльо, а направо опасен рицар.

— Крал Едмънд, как ли пък не! — възмути се Мираз. — Да не би да вярваш в тези бабини деветини за Питър, Едмънд и всички останали?

— Вярвам на очите си, Ваше величество — отвърна Глозел.

— Е, от това няма никаква полза — скастри го Мираз. — Що се отнася до посланието, предполагам и тримата сме на едно мнение?

— Да, наистина, Ваша светлост — потвърди Глозел.

— И какво по-точно е то? — попита кралят.

— Непременно да го откажем — обяви Глозел. — Защото макар никой никога да не ме е наричал страхливец, трябва да кажа, че да се изправя лице в лице с този младеж е нещо, което сърцето ми няма да издържи. А ако (както е най-вероятно) брат му, Върховния крал, е по-опасен от него... Та в името на живота ви, Ваше величество, най-добре да нямате нищо общо с него!

— Чумата да те тръшне! — извика Мираз. — Не такъв съвет желях да чуя! Какво мислиш, че те питам? Дали да ме е страх от среща с Питър (ако такъв човек съществува)? Да не си въобразяваш, че ме е страх от него? Питам ви какво да предприемем. Дали, след като разполагаме с преимущества, да рискуваме в двубоя, или да заложим на битка?

— На това единствено мога да отговоря, Ваше величество — заяви Глозел, — че поради различни причини предложението трябва да бъде отхвърлено. Върху лицето на незнайния рицар е изписана смърт.

— Ето, пак започваш! — развика се Мираз още по-ядосан. — Да не би да искаш да излезе, че съм страхливец като теб?

— На Ваше величество е позволено да говори всичко — отвърна Глозел намусено.

— Дрънкаш като стара баба, Глозел! — гневеше се Мираз. — Какво е твоето мнение, лорд Сопесприан?

— Не го приемайте, Ваша светлост! — последва отговорът. — Ваше величество съвсем вярно прецени нашето преимущество при битка. Разполагате с отлични основания да отхвърлите предложението за двубой и никой няма да се усъмни в честта и смелостта ви.

— О, небеса! — възкликна Мираз и скочи на крака. — Днес двамата да не сте омагьосани? Нали не си въобразявате, че търся начин да откажа предложението? Все едно да ме наречете страхливец в лицето!

Разговорът протичаше точно според желанието на двамата благородници, затова те замълчаха.

— Разбирам за какво става дума — очите на Мираз щяха да изскочат от виране в тях. — Вие сте страхливи като зайци и достатъчно безочливи, за да си въобразявате, че и аз приличам на вас! Да откажа, как ли пък не! Да потърся причина да не се бия! Вие бойци ли сте? Телмарини ли сте? Мъже ли сте? И ако отхвърля предложението (както ми подсказват всички доводи и военни тактики), ще си помислите, а и ще внушите и на другите да си мислят, че съм страхливец! Не е ли така?

— Никой умен боец няма да нарече страхливец мъж на възрастта на Ваше величество — обади се Глозел — само защото отказва да се бие с велик воин в разцвета на младостта си.

— Значи, освен че съм страхливец, ме виждате и с единия крак в гроба, така ли? — изрева Мираз. — Ще ви кажа за какво става дума. С вашите женски съвети постигнахте точно обратното на намеренията си. Възнамерявах да отхвърля предложението. Но сега ще го приема. Чувате ли? Ще го приема! Няма да се посрамя заради някаква магия или предателство, проникнали в кръвта ви!

— Умоляваме Ваше величество... — подхвана Глозел, но Мираз изхвърча от шатрата и те чува как гръмогласно обявява на Едмънд, че приема предложението.

Двамата благородници се спогледаха и се усмихнаха доволни.

— Знаех, че ще го направи, ако подходим правилно — засия Глозел. — Но няма да забравя, че ме нарече страхливец. Ще ми плати за това!

* * *

С връщането на вестоносците при Хълма на Аслан настъпи голямо оживление. Новината бързо се разпространи сред нарнийците. Едмънд заедно с един капитан на Мираз вече очертаваше мястото,

където щеше да се състои двубоят. Забиха колчета наоколо и опънаха въжета. Двама телмарини щяха да стоят в двата края, а един по средата като рицари със съдийски функции. Върховния крал щеше да посочи други трима. Понеже двубоят трябваше да докаже, че Каспиан има право на престола, Питър му обясняваше, че той не може да е сред избраните. Точно в този момент плътен, сънлив глас се обади:

— Ваше величество, ако обичате... — Питър се извърна и видя най-възрастния от трите големи мечока. — Ако обичате, аз, както знаете, съм мечка...

— Разбира се, и при това добра мечка, не се съмнявам — отвърна Питър.

— Да, и винаги е било право на мечките от техните редици да се посочва съдия.

— Не го прави — посъветва го Тръмпкин шепнешком. — Той е добро същество, но ще ни посрами. Може да заспи, а и винаги е склонен да напъхва лапата си в устата. И то пред неприятеля!

— Няма как да му откажа — възрази Питър. — Той е напълно прав. Мечките разполагат с тази привилегия.

— Моля ви, Ваше величество! — обади се отново мечокът.

— Твое право е — съгласи се Питър. — И ти ще бъдеш един от определените. Но наистина трябва да престанеш да си смучеш лапата.

— Разбира се, че няма да го правя — увери го мечокът с шокиран тон.

— Но ти в момента го правиш! — извика Тръмпкин.

Мечокът измъкна лапата от устата си и се престори, че не го е чул.

— Ваша светлост! — долетя писклив глас някъде ниско долу.

— А, Рипичийп! — обади се Питър след като се огледа настрани, нагоре и едва накрая — надолу, както правеха всички, когато мишокът се обръщаше към тях.

— Ваша светлост — подхвана наново Рипичийп. — Животът ми завинаги е на ваше разположение, но честта си е моя. Сред моите събратя е единственият тръбач в армията на Ваше величество. Надявах се нас да изпратите с посланието. Ние, господарю, сме наскърбени. Има възможност, ако с ваше позволение, бъда посочен като един от съдиите, това да ни утеши.

В този момент шум като гръмотевичен тътен отекна някъде отгоре: великанът Уимбълуюедър се смееше с онзи не особено интелигентен смях, на който са склонни добрите великани. Той обаче се усети начаса и спря, застанал сериозен като ряпа, преди Рипичийп да разбере откъде идва шумът.

— Боя се, че няма да е възможно! — отвърна Питър със сериозен тон. — Някои хора се страхуват от мишки...

— Забелязал съм го, Ваша светлост — увери го Рипичийп.

— И няма да е напълно честно спрямо Мираз — продължи Питър, — ако пред погледа му има същество, което да намалява силите му.

— Ваше величество е образец за чест — обяви мишокът с един от възхитителните си поклони. — По този въпрос сме на едно мнение... Стори ми се, чух някой да се смее. Ако за някого съм обект на присмех, то аз съм на негово разположение — с шпагата си — щом пожелае.

След тази забележка последва ужасно мълчание. Наруши го Питър:

— Великанът Уимбълуюедър, мечокът и кентавърът Гленсторм ще бъдат излъчени за съдии от наша страна. Двубоят ще се състои в два часа след пладне. Обядът ще е точно по пладне.

— Е — рече Едмънд, докато двамата се отдалечаваха, — предполагам всичко ще е наред. Искам да кажа, че ще успееш да го победиш, нали?

— Именно затова ще се бия, за да разбера дали мога — отвърна Питър.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

КАК ВСИЧКИ СЕ ОКАЗАХА ДОСТА ЗАЕТИ

Малко преди два часа Тръмпкин и язовецът седнаха с останалите същества в края на гората да наблюдават проблясващите редици на армията на Мираз, разположена на около два полета на стрела от тях. Гладко тревисто място бе оградено като арена за двубоя. В двата отдалечени ъгъла стояха Глозел и Сопеспиан с извадени мечове. В близките ъгли се виждаха великанът Уимбълуюедър и големият мечок, който, независимо от всички предупреждения, смучеше лапата си и изглеждаше — честно казано — необикновено глуповато. Като компенсация Гленсторм стоеше вдясно съвсем неподвижно, ако изключим потрепването със заден крак по торфа от време на време. Имаше несравнено по-величествен вид от телмаринските благородници. Питър се здрависа с Едмънд и доктора и се отправи към арената. Моментът досущ напомняше важно конно надбягване, преди да се чуе изстрелът от пистолет, но в действителност много по-напрегнат.

— Ще ми се Аслан да се беше появил, преди да стигнем дотук — промърмори Тръмпкин.

— И на мен — призна Трюфелхънтър. — Но погледни зад гърба си.

— Ха! — възкликна джуджето. — Кой са тези? Приличат на огромни човешки същества. Изключително красиви са, подобни на богове, богини и великани. Стотици хиляди са и се приближават към нас. Кой са?

— Дриадите, горските нимфи и горските духове — отвърна Трюфелхънтър. — Аслан ги е пробудил.

— Много биха ни помогнали — обърна внимание джуджето, — ако врагът прибегне до някаква измама, но няма да са от особена полза за Върховния крал, ако Мираз се окаже по-сръчен с меч.

Язовецът не отвърна нищо, защото в момента Питър и Мираз пристъпваха по арената от двата противоположни края — и двамата с

метални ризници, шлемове и щитове. Вървяха, докато се озоваха близо лице срещу лице. Поклониха се един към друг и сякаш размениха някакви думи, но бе невъзможно да се чуе какво казаха. В следващия миг двата меча проблеснаха на слънчевата светлина. След част от секундата щеше да се чуе трясък, но двете армии извикаха като тълпа запалнянковци на футболен мач и го заглушиха.

— Браво, Питър, добре се справи! — извика Едмънд, когато видя Мираз да залита и отстъпва цяла крачка назад. — Продължавай! Бързо!

И Питър постъпи точно така. Само след няколко секунди изглеждаше, като че ли ще е спечелил двубоя. Ала Мираз се окопоти и започна дейно да се възползва от височината и тежестта си.

— Мираз! Мираз! Кралят! — кънтяха виковете на телмарините.

Каспиан и Едмънд пребледняха от напрежение.

— Питър поема ужасни удари — прецени Едмънд.

— Ха! Сега пък какво става? — попита внезапно Каспиан.

— Отстъпват един от друг — обясни Едмънд. — Малко са зашеметени, предполагам. А, ето отново започват, този път по-предпазливо. Кръжат един около друг, търсят слабите си места.

— Боя се, че Мираз си знае работата — промърмори докторът. Но Корнилиъс точно изрече тези думи, когато сред старите нарнийци избухнаха оглушително ръкопляскане, цвилене и тропане с копита. — Това пък какво е? Какво стана? — питаше докторът. — Старите ми очи ми изневериха.

— Върховния крал го прониза в рамото — обясни Каспиан, без да престава да ръкопляска. — Мечът му мина през една от брънките на ризницата. Първата кръв.

— Но все пак изглежда опасно — обади се Едмънд. — Питър не използва умело щита си. Сигурно лявата му ръка е ранена.

Това беше самата истина. Всички виждаха, че Питър едва крепи щита. Виковете на телмарините станаха два пъти по-силни.

— Ти си виждал повече двубои от мен — обади се Каспиан. — Какви са шансовете му?

— Доста скромни — отвърна Едмънд. — Би могъл вероятно да победи с малко късмет.

— О, защо допуснахме да се случи всичко това? — простена Каспиан.

Внезапно виковете от двете страни затихнаха. Едмънд се озадачи за миг. След това отбеляза:

— А, ясно. Съгласили са се на почивка. Хайде, докторе. Двамата трябва да направим нещо за Върховния крал.

Затичаха се към арената и Питър излезе извън въженото заграждение да ги пресрещне. Лицето му бе зачервено и потно, дишаше учестено.

— Лявата ти ръка ранена ли е? — попита Едмънд.

— Не е точно ранена — успокои ги Питър. — Мираз се облегна с цялата си сила върху щита ми — все едно че се стовари купчина тухли — и ръбът на щита се врязва в китката ми. Не мисля, че е счупена, но може да е навехната. Ако я превържеш стегнато, май ще се справя.

Докато правеха това Едмънд попита развълнувано:

— Какъв е, Питър?

— Як — отвърна Питър. — Доста як. Имам шанс само ако го принуждавам да подскача и непрекъснато да се движи. Така тежестта и недостигът на въздух ще са против него, а и слънцето напича. Да си призная, иначе май няма да се справя. Предай на всички вкъщи, че ги обичам, Едмънд... ако ме довърши. Ето, пак излиза на арената. Сбогом, приятелю! Сбогом, докторе! А, Едмънд, кажи и нещо мило на Тръмпкин. Оказа се голям симпатяга.

Едмънд не повярва на ушите си. Върна се с доктора към техните редици със свит на топка стомах.

Втората схватка протече по-добре. Сега Питър успяваше да използва щита и определено много разчиташе на краката си — не се спираше на едно място, сякаш си играеше с Мираз сега: пазеше се да не попадне в обсега му, постоянно сменяше местоположението си, принуждаваше врага да се движи повече.

— Страхливец! — развиваха се телмарините. — Защо не се изправиш пред него? Няма да ти хареса, нали? Мислехме, че ще се биете, а ти танцуваш! У-у-у-у...

— О, дано не обърне внимание на приказките им! — обади се Каспиан.

— Няма — увери го Едмънд. — Не го познаваш... О!

Мираз току-що беше нанесъл удар по шлема на Питър. Питър залитна, подхлъзна се и коленичи с единия крак. Виковете на телмарините станаха силни като морски прибой.

— Хайде, Мираз! — крещяха те. — Сега! Бързо! Убий го!

Всъщност не се налагаше да насърчават тиранина. Той вече стоеше над Питър. Едмънд прехапа устни до кръв — мечът се спускаше към Питър. Сякаш с един замах щеше да отсече главата му. О, слава богу! Стовари се върху дясното му рамо. Изкованите от джуджетата доспехи бяха здрави и ризницата издържа.

— О, небеса! — извика възторжено Едмънд. — Отново е на крака. Хайде, Питър, давай!

— Не видях какво стана — обади се докторът. — Как успя да се изправи?

— Вкопчи се в ръката на Мираз, докато той замахваше с нея — обясни Тръмпкин и затанцува от възхищение. — Страхотен е! Използва ръката на противника си за опора. Върховния крал! Върховния крал! На крака, Стара Нарния!

— Вижте — обади се Трюфелхънтър. — Мираз е ядосан. Това е добре.

Сега вече се биеха здравата: разменяха си смъртоносни удари. С нарастването на напрежението виковете затихнаха. Зрителите стояха със затаен дъх. Беше и ужасяващо, и великолепно.

Старите нарнийци нададоха силен възглас. Мираз беше паднал по лице — не повален от Питър, а понеже се препъна в туфа. Питър отстъпи назад и го изчака да стане.

„О, братко, братко, братко! — вайкаше се наум Едмънд. — Трябва ли да си толкова благороден? Очевидно — да. Налага се, след като си крал, Върховен при това. Предполагам, че така би желал Аслан. Но този грубиянин ще е на крака всеки миг и тогава...“

Но грубиянинът така и не се надигна. Планът на благородниците Глозел и Сопесприан влезе в изпълнение. Щом зърнаха падналия, те се втурнаха на арената, крещейки:

— Измама! Измама! Нарнийският предател го прободe в гръб, докато кралят лежеше безпомощен на земята. Грабвайте оръжията! Грабвайте оръжията, телмарини!

Питър почти не разбра какво става. Видя двама едри мъже да тичат към него с извадени мечове. След това трети телмарин прескочи въжетата вляво от него.

— На оръжие, нарнийци! Измама! — извика Питър.

Ако и тримата телмарини се бяха впуснали към него едновременно, той нямаше да проговори повече. Но Глозел се спря да убие краля си, докато Мираз лежеше на земята.

— Ето ти заради обидата днес сутринта — прошепна той и заби острието.

В това време Питър се обърна да посрещне Сопеспан. Замахна с меч към него, принуди го да подскочи и връщайки меч назад, отсече главата му. Едмънд вече стоеше до него и викаше:

— Нарния! Нарния! В името на Лъва!

Цялата армия на телмарините се спусна към тях. Но великанът пристъпяше тежко напред и размахваше боздуган. Кентавърът също се устреми към врага. „С-с-с-ш“... Стрелите на джуджетата изсвистяха във въздуха. Тръмпкин се биеше вляво. Битката бе в разгара си.

— Стой назад, Рипичийп, малък глупак! — извика Питър. — Ще те убият. Тук не е място за мишоци!

Но пъргавите дребни същества се промушваха между краката на бойците от двете армии и нанасяха удари с шпагите си. През този ден мнозина телмарински воители усетиха ужилвания в краката сякаш пробождаване с шиш. Това ги караше да подскочат на един крак и да къннат от болка, а и често падаха. Който паднеше, мишките го довършваха, който не паднеше — някой друг го довършваше.

Но още преди старите нарнийци да загреят истински, те видяха, че противникът им отстъпва. Страшните на вид бойци започнаха да пребледняват, взрени с ужас не в нарнийците, а в нещо зад тях. После захвърлиха оръжията си и побягнаха с виковете: „Гората! Гората! Настъпва краят на света!“

Съвсем скоро нито виковете им, нито дрънченето на оръжие вече се чуваше — тътен, подобен на океан, заглуши и двете армии. Идеше от Разбудените дървета. Те се включиха в редиците на армията на Питър, а после продължиха напред, преследвайки телмарините. Стоял ли си някога на скала в края на величествена гора, когато в есенна вечер с все сили задуха бурният югозападен вятър? Представи си този шум. А после си представи гора, която не стои на едно място, а се устремява към теб. И това вече не е гора от дървета, а от невероятно снажни човекоподобни същества, които все пак напомнят за дървета, понеже размахват покрити с листа клони като ръце и глави, докато от тях се сипят водопади листа. Подобна гледка се разкриваше пред очите

на телмарините. Беше малко страшно дори за нарнийците. Само след няколко минути всички привърженици на Мираз бягаха към голямата река с надежда да прекосят Моста на Беруна, да се укрепят там и да се бранят зад крепостния вал и залостените порти на града.

Стигнаха до реката, но нямаше никакъв мост. Беше изчезнал още предишния ден. Ужасени и обзети от паника, всички се предадоха.

Но какво се бе случило с моста?

Рано същата сутрин, след няколко часа сън, момичетата се събудиха и видяха Аслан, застанал над тях да им приказва: „Ще си направим празник.“ Те разтъркаха очи и се огледаха. Дърветата бяха тръгнали, но още се виждаше как се придвижват към Хълма на Аслан като черна маса. Бакхус и вакханките — дивите му момичета, както и Силенус, бяха при тях. Луси, напълно отпочинала, скочи на крака. Всички бяха будни, всички се смееха, свиреха флейти, дрънчаха цимбали. Животни, не Говорещи, а обикновени, се тълпяха около тях от всички посоки.

— Какво има, Аслан? — попита Луси с грейнали очи, а краката ѝ напиряха да танцуват.

— Елате, деца! — подкани той. — Днес отново ви позволявам да се качите на гърба ми.

— О, прекрасно! — зарадва се Луси и двете момичета се покатериха върху топлия златист гръб, както бяха направили преди години, които всъщност никой не знаеше точно колко са на брой. И цялата им група потегли — начело Аслан, Бакхус и вакханките подскачаха, бягаха и се премятаха през глава, животните подтичваха край тях, а Силенус и магарето му ги следваха отзад.

Поеха малко надясно, спуснаха се по стръмен хълм и стигнаха до дългия Мост на Беруна. Преди да го пресекат обаче, от водите се показва мокра брадясала глава, по-голяма от човешка, покрита с папур.

— Привет, мой лорде — проговори главата. — Освободи ме от веригите.

— Кой е това? — прошепна Сюзан.

— Вероятно Речния бог, но стой тихо — отвърна Луси.

— Бакхус! — обади се Аслан. — Освободи го от веригите!

„Сигурно има предвид моста“ — помисли си Луси.

И точно така беше. Бакхус и неговата свита нагазиха в плитките води и след минута започнаха да се случват доста любопитни неща.

Големи бръшлянови стебла обвиха пилоните на моста — разпространяваха се със скоростта на огън, — полазиха по камъните, разцепваха ги на две, чупеха ги, отделяха ги един от друг. За миг стените на Моста се превърнаха в жив плет от весел глог, а после всичко бързо изчезна в речните води. С плискане, подвиквалия и смях свитата на Бакхус плуваше и танцуваше. Напуснаха реката, като преминаха през брода („Ура! Отново се превърна в Бродовете на Беруна“ — зарадваха се момичетата), покатериха се на отсрещния бряг и влязоха в града.

Щом някой ги видеше, побягваше. Първата сграда, до която стигнаха, се оказа училище. Девическо училище, където нарнийски момичета с грозно сплетени коси, високи якички около врата и дебели чорапи имаха урок по история. По времето на господството на Мираз в Нарния се преподаваше история, по-скучна от най-истинската история, която някога си чел, и по-невярна от най-вълнуващата приключенска история, която ти е попадала.

— Ако не внимаваш, Гвендолин — обади се учителката, — и не престанеш да зяпаш през прозореца, ще се наложи да те накажа.

— Но, ако обичате, госпожице Призъл... — започна Гвендолин.

— Чу ли какво казах, Гвендолин? — попита строго госпожица Призъл.

— Но, моля ви, госпожице Призъл — все пак продължи Гвендолин, — там има лъв.

— Наказанието ти ще е особено строго, защото говориш безсмислици! — отсече госпожица Призъл. — Атака...

Силен рев я прекъсна. Бръшлян започна да опасва прозорците и да нахлува в класната стая. Стените позеленяха, а там където преди малко беше таванът, увиснаха клони. Госпожица Призъл откри, че стои върху трева наред горска поляна. Впи ръце в катедрата да запази равновесие и установи, че се вкопчва в розов храст. Диви хора, каквито никога не си бе представяла, се тълпяха около нея. В следващия миг видя Лъва, изпищя и побягна, а след нея хукна и класът ѝ, който се състоеше предимно от дундести превзети момиченца с дебели крака. Гвендолин се колебаеше.

— Ще останеш ли при нас, мила? — попита Аслан.

— О, разрешавате ли ми? Благодаря! Благодаря! — зарадва се Гвендолин. Мигом хвана за ръка две вакханки, които я завъртяха във

вихрен танц и ѝ помогнаха да съблече някои от ненужните си и неудобни дрехи.

Където и да се появяха в градчето Беруна, се повтаряше едно и също: повечето хора побягваха, но някои оставаха. Когато напуснаха града, компанията беше много по-голяма и весела.

Понесоха се през равните полета по северния ляв бряг на реката. От фермите излизаха животни и се присъединяваха към тях. Тъжни стари магарета, които не знаеха що е това радост, изведнъж се подмладяваха. Завързани кучета късаха нашийниците, коне трошаха каруците с къчове и препускаха след групата, цвилеха, а изпод копитата им хвърчеше кал.

При кладенеца в един двор налетяха на стар мъж, който биеше момче. Пръчката в ръката му ненадейно се превърна в цвете. Той се опита да я хвърли, но тя остана залепнала за дланта му. После ръката постепенно се превърна в клон, тялото — в ствол на дърво, а стъпалата му пуснаха корени. Момчето, което само миг преди това плачеше, се разсмя и тръгна с тях.

В малко градче на половината път към Бобров бент, където се срещаха две реки, попаднаха отново на училище: момиче с изморен вид преподаваше математика на няколко момчета, които доста приличаха на прасета. Тя погледна през прозореца, зърна привлекателната весела група на улицата и радостна тръпка премина през сърцето ѝ. Аслан спря под прозореца и погледна нагоре към нея.

— О, недей, недей! — молеше го тя. — С удоволствие бих го сторила, но не бива. Трябва да си гледам работата. А и децата ще се изплашат, ако те видят.

— Да се изплашим? — попита момчето, което най-много приличаше на прасе. — Тя с кого говори през прозореца? Хайде да съобщим на инспектора, че вместо да ни учи, говори с хора през прозореца.

— Да отидем да погледнем кой е — предложи друго момче и всички се скупчиха на прозореца. Но в момента, когато злобните им личица погледнаха навън, Бакхус нададе силен вик: „Еуан, еуо-и-о-и-о.“ Момчета се развикаха от ужас и започнаха да се блъскат едно в друго, докато се мъчеха да излязат през вратата или да скочат през прозорците. Твърди се (не знам дали е вярно или не), че повече никой

никога не е видял специално тези момчета, но в околността се появили незнайно откъде много хубави прасенца.

— Ела сега, мила! — подкани Аслан момичето и тя скочи при тях.

При Бобров бент отново прекосиха реката и тръгнаха по южния ѝ бряг. Стигнаха до колиба, пред вратата стоеше дете и плачеше.

— Защо плачеш, миличко? — попита Аслан.

Детето, невиждащо лъв никога дори на картинка, изобщо не се страхуваше.

— Леля е много болна — подсмърчаше момиченцето. — Ще умре.

Аслан понечи да влезе през вратата, но тя се оказа прекалено тясна, за да мине. Затова той вкара главата си и започна да бутва с рамене (тогава Луси и Сюзан паднаха) и като вдигна цялата колиба нагоре, я отметна назад през гърба си. Върху леглото, вече на открито, лежеше старица. Беше на път да умре, но щом отвори очи и видя грейналата космата глава на Лъва да се взира в нея, нито извика, нито припадна, а само промълви:

— О, Аслан! Знаех, че е вярно. Цял живот чакам този миг. Идваш да ме отведеш ли?

— Да, скъпа — отвърна Аслан. — Но още не е време за дългото пътешествие.

Докато говореше, руменината започна да се възвръща на бледото ѝ лице, както светлината се промъква под облака на зазоряване. Очите ѝ засияха, тя се надигна и възкликна:

— Наистина вече се чувствам по-добре. Днес ще хапна нещо на закуска.

— Ето ти, майко — Бакхус гребна вода от кладенчето и ѝ я подаде. Но вътре в каната нямаше вода, а най-гъсто вино: червено като боровинки, мазно като олио, силно като говеждо месо, топло като чай и освежително като роса.

— Направили сте нещо с кладенеца ни — отбеляза старицата. — Промяната определено е за добро — добави тя и скочи от леглото.

— Качи се на гърба ми — предложи Аслан и се обърна към Сюзан и Луси: — А вие, двете кралици, сега ще потичате малко.

— О, това също много ни харесва — увери го Сюзан и те пое заедно.

И така с подскачане, танци и песни, сред музика, смехове, ръмжене, лай и цвилене накрая всички стигнаха до армията на Мираз, чиито бойци хвърлиха оръжието и вдигаха ръце. Задъханите воители от армията на Питър, все още с мечове в ръце, ги наблюдаваха със строги, но доволни лица. И преди някой да каже нещо, старицата се плъзна от гърба на Аслан и се втурна към Каспиан. Двамата дълго се прегръщаха, защото това бе старата му бавачка.

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

АСЛАН ПРАВИ ВРАТА ВЪВ ВЪЗДУХА

Щом зърнаха Аслан, лицата на телмарините потъмняха, а краката им се разтрепериха и мнозина легнаха по очи. До този момент не вярваха в лъвовете, затова изпитаха голям ужас. Дори червените джуджета, които знаеха, че идва като приятел, стояха със зяпнали уста и загубиха дар слово. Някои черни джуджета, които бяха на страната на Никабрик, започнаха да отстъпват. Но всички Говорещи зверове се скупчиха около Лъва и мъркаха, сумтяха, квичаха, цвилеха от възторг и го галеха с опашки, отъркваха се в него, докосваха го почитателно с носове и сновяха напред-назад под тялото му и между краката му. Ако някога си виждал котенце, което обича голямо куче, което познава и му има доверие, ще добиеш представа за поведението им. Тогава Питър хвана Каспиан за ръка и си проправи път между животните.

— Това е Каспиан, сър — представи го той.

Каспиан коленичи и целуна лъвската лапа.

— Добре дошъл, принце! — поздрави Аслан. — Чувстваш ли се готов да поемеш управлението на Нарния?

— Май... Още не... — отвърна Каспиан плахо. — Та аз съм още хлапе.

— Добре — похвали го Аслан. — Ако се чувстваше готов, това щеше да е признак, че не си. Така че след мен и след Върховния крал ще си крал на Нарния, господар на Каир Паравел, Император на Уединените острови; ти, а и твоите потомци, докато твоята раса съществува. Коронясването ти... Но какво е това?

Точно в този момент се приближи необикновена малка процесия — единадесет мишки, шест от които носеха нещо направено от клонки, но носилката им не бе по-голяма от книга. Никой никога не е виждал по-мрачни мишки — целите оплескани с кал, а някои и с кръв, с клепнали уши, с увиснали мустаци, а опашките им се влачеха по тревата. Предводителят им свиреше тъжна мелодия на мъничка свирка. Върху носилката лежеше нещо подобно на влажна купчина косми.

Само това бе останало от Рипичийп. Още дишаше, но беше по-скоро умрял, отколкото жив, осеян с безброй рани, едната му лапичка бе премазана, а на мястото на опашката се виждаше превръзка.

— Твой ред е, Луси — обади се Аслан.

Луси веднага извади бутилчицата си. Раните на Рипичийп се нуждаеха само от по една капка, но бяха толкова много, че за дълго се възцари напрегната тишина, преди тя да се справи и Главната мишка да скочи от носилката. Лапата ѝ тутакси посегна към дръжката на шпагата, а с другата засука мустак. Направи дълбок поклон:

— Привет, Аслан! — чу се тънък гласец. — Имам честта да... — но изведнъж замлъкна.

Фактът си беше факт: опашката му липсваше. Дали Луси забрави да капне и там от вълшебната течност или течността лекуваше рани, но не и откъснати опашки, не е известно. Така или иначе Рипичийп си даде сметка за загубата в момента, когато правеше поклона: вероятно липсата на опашка му пречеше да пази равновесие. Той погледна през рамо, не видя опашката си и изпъна още повече врат, накрая обърна назад глава и цялото му тяло я последва. Тогава и задницата му се извъртя и той пак не видя нищо. Повторно проточи врат през рамо, ала със същия резултат. Едва след третия опит осъзна ужасната истина.

— Аз съм смутен — заяви Рипичийп на Аслан. — Напълно съм объркан. Моля за снизхождение, че се представям в подобен непристоен вид.

— Отива ти, мъничкия ми — увери го Аслан.

— Независимо от това — отвърна Рипичийп, — ако нещо може да бъде направено... Ако Нейно величество... — Той се поклони на Луси.

— Но защо ти е опашката? — попита Аслан.

— Сър — подхвана Рипичийп, — мога да ям, да спя и да умра за моя крал и без опашка. Но опашката е честта и славата на един мишок.

— Понякога съм се чудил, приятелю — призна Аслан, — дали не мислиш прекалено много за честта си.

— Най-върховен от всички върховни крале — обади се Рипичийп, — позволете да ви напомня, че на нас, мишките, ни е даден много малък ръст и ако не браним достойнството си, някои (според които стойността се мери в сантиметри) биха си позволили доста неподходящи шеги и подмятания по наш адрес. Затова винаги давам да

се разбере, че няма да допусна подобни приказки — и той вдигна високо шпагата си. — Не, сър, няма да го позволя и на най-високия глупак в Нарния.

При тези думи той доста свирепо изгледа Уимбълуюедър, но великанът, както обикновено застанал в най-задната редица, още не бе разбрал какво е това, което говори в краката му, и затова не схвана намека.

— А защо всички твои събратя — обади се Аслан, — са с изтеглени шпаги, ако разрешиш да запитам?

— Ако позволи Ваше величество — обади се втората по важност мишка, Пиписийк, — всички сме готови да отрежем опашките си, ако нашият главатар не си върне своята. Няма да допуснем да носим чест, отказана на Главната мишка.

— Ха! — изрева Аслан. — Сломихте ме! Сърцата ви са огромни. Не заради достойнството ти, Рипичийп, а заради привързаността между теб и твоите събратя и още повече заради добрината, която ми сториха себеподобните ви много отдавна, като прегризаха въжетата, с които бях привързан към Каменната маса (и именно оттогава, макар отдавна да сте го забравили, се превърнахте в Говорещи мишки), ще получиш обратно опашката си.

Преди Аслан да довърши думите си, новата опашка стоеше на мястото си. После по заповед на Аслан Питър посвети Каспиан в рицарството на ордена на Лъва, а Каспиан от своя страна веднага щом получи рицарското звание, произведе Трюфелхънтър, Тръмпкин и Рипичийп в рицари, а доктор Корнилиъс направи свой лорд-канцлер и заповяда големите мечки и тяхното потомство да са за вечни времена съдии при двубой. Последваха бурни аплодисменти.

Дойде ред и на телмаринските войници. Строго, но без удари и ритници ги преведоха през укреплението и ги затвориха в град Беруна, където им поднесоха говеждо и бира. Пленниците възроптаха, защото ги принудиха да нагазят в реката, а те всички мразеха и се страхуваха от течаща вода точно толкова, колкото мразеха и се страхуваха от гори и животни. Най-сетне и това приключи. Започна най-хубавата част от този дълъг ден.

Луси, седнала близо до Аслан, се чувстваше божествено удобно и се чудеше какво ли правят дърветата. Отначало реши, че танцуват: движеха се бавно в два кръга — единият се виеше наляво, а другият

надясно. Ала забеляза как непрекъснато подхвърлят нещо в средата на кръговете. Ту ѝ се струваше, че режат дълги кичури от косите си, ту че кършат големи парчета от пръстите си — а и дори така да беше, те имаха пръсти в изобилие и не ги болеше. Но каквото и да подхвърляха, докоснеше ли земята, то се превръщаше в съчки или сухи клонки. После три-четири червени джуджета пристъпиха напред с кутийките си за огниво и подпалиха купчината — първо се чу прашене, после лумнаха пламъци и накрая забуча, както прави огромен огън на открито в хубава лятна нощ. И всички се настаниха в широк кръг наоколо.

Бакхус, Силенус и вакханките се впуснаха в танц, много по-буен от този на дърветата. Това бе танц не само за забавление и красота, а вълшебен танц на много хора — където ръцете им се докосваха или краката стъпваха, се появяваха неща за пир: печени мяса, които изпълниха поляната с вкусни аромати, житни и овесени питки, мед и многоцветни захари, гъста, гладка като спокойна вода сметана, праскови, нарове, круши, грозде, ягоди, малини... пирамиди от плодове. После в огромни дървени чаши, купи и бокали, обвити с бръшлян, се появиха вината: тъмни, гъсти като сироп от черница и други с яркочервени цветове, както и жълтеникави вина, зеленикави вина, жълтозеленикави и зеленикавожълти.

Но за хората-дървета бе подсигурено друго. Луси видя как Чевръста лопата и неговите къртици разравят торфа на различни места (които Бакхус им посочваше) и разбра, че дърветата ще ядат пръст, което я накара да потрепери. Но като видя каква точно пръст им носят, промени мнението си. Започнаха с тъмнокафяви късове, които съвсем приличаха на шоколад. Толкова много приличаха на шоколад, че Едмънд дори опита едно парче, но откри, че не му е никак вкусно. Когато кафявите късове утолиха първоначалния им глад, дърветата се обърнаха към пръстта, каквато си виждал в графство Съмърсет — почти розова. Дърветата твърдяха, че е по-лека и сладка. Другите стигнаха до сирената, а дърветата — до бялата варовикова пръст и завършиха с едрозърнест пясък, смлян като сребрист прашец. Пиха много малко вино, но от него някои станаха доста приказливи. И все пак утоляваха жаждата си предимно с големи глътки роса, примесена с дъждовна вода, подправена с горски цветя и въздушния вкус на най-тънките облаци.

Така Аслан гощава нарнийците до късно през нощта, много след залез-слънце, когато звездите бяха обсипали небето. И огромният огън, сега по-горещ, но и по-безшумен, светеше като факла наред тъмната гора. Уплашените телмарини го виждаха отдалеч и се чудеха какво ли означава. Най-хубавото на това празненство бе, че накрая никой не тръгна да си ходи, а когато разговорите позамряха и станаха по-мудни, участниците започваха да клюмат и заспиваха с крака към огъня, заобиколени от добри приятели. Най-после всички заспаха. Чуваше се само ромоленето на водата върху камъните при Бродовете на Беруна. Цяла нощ Аслан и луната се съзерцаваха един друг с радост и без да им трепне окото.

На следващия ден вестоносци (предимно катерички и птички) тръгнаха из цялата страна със съобщение за разпръсналите се телмарини. Отидоха, разбира се, и при затворниците в Беруна. Известиха ги, че сега Каспиан е вече крал и оттук нататък Нарния ще принадлежи на Говорещите зверове, на джуджетата, дриадите, фавните толкова, колкото и на хората. И който иска да остане при новите условия, може да го стори. А за онези, които не приемат идеята, Аслан ще осигури нов дом. Всеки желаещ трябва да се яви при Аслан и кралете при Бродовете на Беруна до пладне на петия ден.

Нямаш представа каква главоблъсканица се оказа това за телмарините. Някои — предимно младите като Каспиан — бяха чували за старите времена и се радваха, че те отново настъпват, и вече се сприятеляваха със съществата. Те решиха да останат в Нарния. Но повечето от възрастните, особено заемалите постове при Мираз, недоволстваха и не искаха да живеят в страна, където няма да управляват те. „Да останем тук с всякакви странни животни! Изключено!“ — мърмореха те. „А и сред призраци“ — добавяха някои и потрепераха. „Защото дриадите представляват всъщност точно това. Да не сме полудели?“ Изпълваха ги големи съмнения. „Не им вярвам“ — повтаряха мнозина. „Как да им вярвам с този ужасен Лъв и какво ли още не? Няма да мине много време и ще се нахвърли върху нас с ноктите си, ще видите.“ С не по-малко подозрение обаче се отнасяха и към предложението му да им осигури нов дом. „Най-вероятно ще ни отмъкне в леговището си и там ще ни изяде“ — предричаха неверниците. И колкото повече разговаряха помежду си, толкова по-

мрачни и подозрителни ставаха. Но в уречения ден повечето от половината се явиха.

Аслан нареди в края на поляната да издигнат две дървени колони, по-високи от човешки бой, на разстояние три крачки една от друга. По-лека греда ги свързваше отгоре — конструкцията наподобяваше врата за никъде. Пред нея застанаха самият Аслан, Питър — отдясно, а Каспиан — отляво. Близо до тях стояха Сюзан, Луси, Тръмпкин, Трюфелхънтър, лорд Корнилиъс, Гленсторм, Рипичийп и други. Децата и джуджетата се възползваха от кралските гардероби в някогашния дворец на Мираз, сега дворец на Каспиан. Всички бяха облечени в златни коприни, снежнобели ризи под сребристи ризници, украсени със скъпоценни камъни дръжки на мечове, с позлатени шлемове и шапки с пера. Представляваха толкова пъстра картина, че почти те заболяваха очите да ги гледаш. Дори животните бяха метнали тежки огърлици по вратовете си. Но никой не гледаше нито тях, нито животните. Гривата на Аслан заслепяваше всичко. Останалите стари нарнийци стояха от двете страни на поляната. В далечния ѝ край се бяха събрали телмарините. Слънцето грееше ярко, лекият ветрец появяваше знамената.

— Мъже на Телмар! — извика Аслан. — Вие, които търсите нов дом, чуйте ме! Ще ви изпратя всички във вашите земи, които аз познавам, а вие — не.

— Ние не помним Телмар. Не знаем къде се намира. Не знаем на какво прилича — мърмореха телмарините.

— Вие сте дошли в Нарния от Телмар — напомни Аслан, — но сте пристигнали в Телмар от други места. Вие изобщо не принадлежите на този свят. Попадали сте тук преди няколко поколения от същите земи, от които е Върховния крал Питър.

При тези думи всички телмарини се завайкаха. „Ето. Нали ти казвах. Ще ни избие всички, направо ще ни прогони от този свят“ — мърмореха едни, а други се тупаха по гърбовете и си шепнеха: „Ето. Трябваше да се досетим, че не принадлежим на подобно странно, неприятно място с неестествени същества. Вероятно сме с кралска кръв.“ Дори Каспиан, Корнилиъс и децата се извърнаха към Аслан с недоумяващ поглед.

— Тишина! — заповяда Аслан с нисък тон, който много наподобяваше ръмжене. Земята сякаш леко потрепери и всички живи

същества на поляната замръзнаха на място. — Ти, сър Каспиан, вероятно си наясно, че не можеш да си истински крал на Нарния, ако подобно на древните крале не си син Адамов и не идваш от земите на синовете Адамови? А ти си такъв. Преди много години в онези земи, в дълбоките води на море под земята, което се нарича Южното море, буря принудила пиратски кораб да се насочи към остров. Там те постъпили, както се държат пиратите: избили местното население, взели жените за свои съпруги, правели вино от палми, напивали се и се излежавали в сенките на палмовите дървета, а когато се свестявали, често се карали помежду си и от време на време се убивали взаимно. И при една от тези разпавии шестима били подгонени от останалите и се принудили да побегнат със съпругите си към центъра на острова и нагоре по планината и поискали да се скрият в нещо, което си въобразявали, че е пещера. Но това всъщност било едно от вълшебните места на света, една от пролуките или празните места между техния свят и този. В старите времена съществували много такива места между световите, но сега те са по-малко на брой. Тук е едно от последните, не казвам последното обаче. И те паднали или се понесли нагоре, или го прекосили, или се изтърсили направо през него и се озовали в този свят, в света Телмар, който тогава бил необитаем. Защо е необитаем е дълга история и няма да я разказвам сега. И телмарините, техни потомци, живели и се превърнали в свиреп и горд народ. След много години в Телмар настъпил глад и те нахлули в Нарния, където по онова време имало някакви безредици (но и това е дълга история), завзели я и започнали да я управляват. Добре ли следиш какво разказвам, Каспиан?

— О, да, сър — потвърди Каспиан. — Но ми се искаше да имам по-достойно потекло.

— Произхождаш от лорд Адам и лейди Ева — заяви Аслан. — И това е достатъчна чест, за да накара главата и на най-бедния просяк гордо да се вдигне, и срам, достатъчен, за да сниши раменете и на най-великия император на света. Бъди доволен.

Каспиан се поклони.

— И сега — продължи Аслан — вие, мъже и жени на Телмар, ще се завърнете ли обратно на онзи остров в света на хората, откъдето са дошли вашите бащи? Мястото не е лошо. Потомството на първите пирати, попаднали там, е измряло и той е необитаем. Има кладенци с

чиста питейна вода, плодородна почва, дървета за градеж и риба в лагуните. Останалите хора по света още не са го открили. Пролуката е отворена за вашето завръщане, но съм длъжен да ви предупредя, че ще се затвори зад вас завинаги. Няма да имате възможност повече да сновете напред-назад през вратата между световите.

За миг настъпи тишина. После набит телмарински войник с почтен вид пристъпи напред и обяви:

— Аз приемам предложението.

— Добър избор — похвали го Аслан. — И защото пръв се обади, ще има силна магия върху теб. Бъдещето ти в новия свят ще бъде добро. Ела по-напред!

Мъжът, сега леко пребледнял, пристъпи. Аслан и неговата свита се отдръпнаха и му направиха път към празната врата.

— Мини през нея, сине мой! — подкани го Аслан, като се наведе и докосна носа на мъжа със своя. Веднага, щом лъвският дъх го погали, в очите на мъжа се появи нов израз — удивен, но не нещастен — сякаш се мъчеше да си припомни нещо. Изправи рамене и премина през вратата.

Никой не откъсваше очи от него. Всички виждаха трите дървени греди, а и през тях дърветата, тревата и небето на Нарния. Видяха и мъжа в рамката на вратата, но в следващия миг той изчезна. Напълно. От другия край на поляната телмарините се завайкаха: „Ха! Какво стана с него? Да ни избиеш ли възнамеряваш? Няма да минем оттам.“ И тогава един от по-умните телмарини се обади:

— Ние не виждаме никакъв друг свят между тези греди. Ако искаш да повярваме, че такъв съществува, защо не мине някой от вас? Твоите приятели стоят доста настрана от вратата.

Рипичийп мигом изскочи напред и се поклони:

— Ако моят пример може да послужи с нещо, Аслан — обяви той, — ще взема единадесетте мишки и незабавно ще минем през арката, стига ти да ни наредиш.

— Не, мъничък мой — спря го Аслан, като сложи кадифената си лапа съвсем лекичко върху главата на Рипичийп. — В онзи свят на теб ще ти се случат ужасни неща: ще те показват по панаири. Други трябва да минат през вратата.

— Хайде! — обърна се внезапно Питър към Едмънд и Луси. — Времето ни изтече.

— Какво искаш да кажеш? — изненада се Едмънд.

— Насам! — обади се Сюзан, разбрала ясно за какво става въпрос. — Да се скрием сред дърветата. Трябва да се променим.

— Какво да променим? — недоумяваше Луси.

— Дрехите си, естествено — отвърна Сюзан. — Представяш ли си каква гледка ще бъдем, ако се озовем обратно на гарата в Англия и изглеждаме така!

— Но дрехите ни са в двореца на Каспиан — отбеляза Едмънд.

— Не, не са — намеси се Питър, като продължаваше да ги води към най-гъстата част на гората. — Всичките ни неща са тук. Донесоха ги на вързопи още призори. Всичко е уредено.

— За това ли ви говореше Аслан на теб и на Сюзан днес сутринта? — поиска да знае Луси.

— За това и... за други неща — отговори Питър с доста сериозно изражение. — Не бива да ви казвам всичко. Има неща, които искаше да сподели с мен и Сюзан, защото повече няма да стъпим в Нарния.

— Никога ли? — смаяха се Едмънд и Луси.

— О, вие двамата — възкликна Питър, — поне ако съдя по думите му, съм почти сигурен, че един ден ще се върнете. Но това не важи за Сюзан и мен. Той казва, че сме прекалено пораснали.

— О, Питър — възропта Луси. — Какъв ужасен късмет! Ще го понесеш ли?

— Струва ми се, че да — отговори Питър. — Всичко е доста различно, отколкото си представях. Ще го разберете, когато вашият последен път настъпи. Но да побързаме! Ето ги нещата ни.

Беше странно и не особено приятно да свалят всичките си кралски дрехи и да се върнат при голямото сбирание, облечени в училищните си униформи (вече не така спретнати). Един-двама от позлобните телмарини дори се присмяха. Но останалите същества ги приветстваха и се изправиха на крака в чест на Питър — Върховния крал, кралица Сюзан Благородната, крал Едмънд и кралица Луси. Последваха прочувствени и (от страна на Луси) съзлививи сбогувания със старите им приятели, целувки и прегръдки от страна на големите мечоци, здраво ръкостискане от Тръмпкин и малко гъделичкащо и мустакато прегръщане от Трюфелхънтър. А Каспиан, разбира се, предложи на Сюзан да си вземе рога, но тя, естествено, му каза да го задържи. А после — едновременно възхитително и ужасяващо —

настъпи времето за сбогуване с Аслан. След това Питър застана пред вратата, Сюзан сложи ръце на раменете му, Едмънд (зад нея) опря ръце върху нейните, Луси — върху неговите, а първият телмарин, който щеше да ги последва, — хвана раменете на Луси. И така в дълга колона те се отправиха през вратата. Трудно е да се опише следващият миг, защото децата виждаха три неща едновременно: едното — входа на пещера към проблясващ в зелено и синьо остров в Тихия океан, където всички телмарини щяха да се озоват, щом преминат през вратата. Второто — поляна в Нарния, лицата на джуджетата и животните, дълбоките очи на Аслан и белите петна по бузите на язовеца. Третото (което бързо погълна другите две) — сивата чакълеста повърхност на перон на провинциална гара и пейка с денкове и куфари наоколо, където четиримата седяха, сякаш никога не се бяха откъсвали оттам. Вярно, за миг изглеждаше малко безинтересно и мрачно след всичко, което преживяха, но и неочаквано симпатично по свой начин — с познатия мирис на гара, английското небе над главите им и предстоящия учебен срок.

— Ха! — възкликна Питър. — Ама славно си прекарахме!

— Пфу! — изсумтя Едмънд. — Забравих си джобното фенерче в Нарния.

ЗА АВТОРА НА ТАЗИ КНИГА

Клайв Стейпълс Луис е един от най-обичаните автори на фентъзи и фантастика в света. Английският писател, професор по средновековна и ренесансова литература на Кеймбридж и уважаван теолог, е считан за един от най-бляскавите умове на своето поколение.

Клайв Стейпълс Луис е роден на 29 ноември 1898 г. в Белфаст. Той имал брат, няколко години по-голям от него, и когато двамата били възрастни, прекарвали много време заедно, като си измисляли въображаеми страни и пишели за тях — макар и не в романтичен стил, в който по-късно пише създателят на хрониките на Нарния.

Но най-много време, когато бил момче, Луис прекарвал сам или в света на книгите. „Аз съм продукт на дълги коридори, на празни, огрени от слънцето стаи, на тишината на стълбищата и самотното изучаване на таваните, на далечни шумове от клокочещи цистерни и тръби, на свиренето на вятъра под керемидите. А и на безброй много книги“ — пише той. „Книги имаше в кабинета, в салона, в килера, на два реда в голямата етажерка на стълбищната площадка, в спалнята. Купища книги, натрупани на височината на рамото ми на тавана, най-различни книги, отразяващи всеки мимолетен етап на интересите на родителите ми, книги, които са увлекателни, и книги, които са скучни книги, подходящи за деца, и други, които определено не са. Нищо не ми беше забранено. В безкрайните наглед дъждовни следобеди аз вземах том след том от лавиците... Отначало любимите ми писатели бяха Е. Несбит и Дж. Суифт с «Приключенията на Гъливер», както и норвежките митове и оказания.“ По-късно с тях си съперничат Омир и чудният свят на старогръцките легенди, които той вече можел да чете в оригинал.

Клайв е бил най-добър приятел с Дж. Р. Р. Толкин и е бил в прекрасни отношения още с много други автори като Е. Р. Едисън и Роджър Ланслийн Грийн. Литературният им кръг е бил известен като „The Inklings“ („Намекващите“).

Обикнал истински старогръцкия език и литература, през 1917 г. Луис получава стипендия по класическа литература в Оксфорд. Завършва образованието си с отличен успех по две специалности — класическа филология и английски език и литература и преподава английски в продължение на цели тридесет години, като е отличен за някои свои значителни научни трудове, след което става професор в Кеймбридж, където работи десет години.

Клайв С. Луис е написал седем хроники за Нарния, публикувани от 1950 до 1956 година, които са класически произведения за деца. По собствените му думи историите за Нарния той е писал за свое удоволствие. Писателят твърди, че истинската причина да се пишат детски книги е, „защото детската литература е най-добрата художествена форма за това, което имаш да кажеш“.

Освен със своите научни трудове, Клайв С. Луис е известен с различни книги по теология и с двата си приключенски романа за други светове „От тихата планета“ и „Переландра“ — интересни и поетични разкази за пътувания до Марс и Венера.

Въпреки това, най-голямата му слава е като създател на класическата фентъзи-поредица „Хрониките на Нарния“, която със своите 60 милиона продадени бройки е една от най-продаваните на всички времена.

Луис умира през 1963 година, в същия тъжен ден, в който е застрелян и Джон Ф. Кенеди.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.